T.C.

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

EBELİK ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

KADINLARIN ÇOCUK SAHİBİ OLMA İSTEĞİ VE BEDEN İMAJI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Esra KAYA ÇELİK

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Dilek ÖCALAN

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Dr. Öğr. Üyesi Dilek ÖCALAN danışmanlığında hazırlamış olduğum "Kadınların Çocuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı Yüksek Lisans tezinin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımı kabul edeceğimi beyan ederim.

…/…/…

Esra KAYA ÇELİK

JÜRİ KABUL VE ONAY SAYFASI

Esra KAYA ÇELİK tarafından hazırlanan **"Kadınların Çocuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi"** adlı tez çalışmasının savunma sınavı 24.09.2025 tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen Jüri tarafından Oy Birliği ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)	**İmzası**
Üye (Danışman): Dr. Öğr.Üyesi Dilek ÖCALAN	.....….
Üye (Başkan): Dr. Öğr.Üyesi Yeşim CEYLANTEKİN	…….....
Üye : Prof.Dr. Özgür ALPARSLAN	.....…

ONAY

……/……/……

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans eğitim dönemim boyunca bilgi ve deneyimleri ile bana katkıda bulunan ve yol gösteren; her daim sevgi ve şevkatle yaklaşan dileğimin gerçekleşmesinde desteğini esirgemeyen değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Dilek ÖCALAN'a,

Yüksek Lisans döneminde anne şevkati ile yaklaşan, bizi her daim destekleyen Prof. Dr. Özgür ALPARSLAN hocama,

Yüksek lisans döneminde tanımaktan mutluluk duyduğum, her daim desteğini esirgemeyen Dr. Öğr. Üyesi Hatice ACAR BEKTAŞ hocama,

Meslek sahibi olmamda gecesini gündüzüne katıp çalışan, kendi hayalini gerçekleştiremeyip cebimde beş kuruş bile kalsa kızlarımı okutmak için elimden geleni yapacağım diyen ve başaran babam Ertuğrul KAYA' ya, hayatta dik durmam için destekleyen her halime katlanabilen bıkmadan usanmadan desteğini esirgemeyen canım annem Zeynep KAYA'ya, , hayatımın her anında destek olan kardeşlerim Gonca YAYLA, Neslihan ALTUN ve Ali KAYA'ya, bu süreçte desteğini esirgemeyen her daim yanımda olan Hülya BAĞLAN'a,

Zorluklarla mücadele ederken destekçim olan her halime katlanabilen eşim Burhan ÇELİK'e, bana annelik duygusunu tattıran o minicik yüreğiyle sana güveniyorum diyerek her düştüğümde kaldıran dünyalar güzelim canım kızım Zeynep Begüm ÇELİK'e teşekkür ederim.

ÖZET

KADINLARIN ÇOCUK SAHİBİ OLMA İSTEĞİ VE BEDEN İMAJI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Kaya Çelik, Esra

Yüksek Lisans, Ebelik Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Dilek Öcalan

Eylül, 2025, xii + 90 sayfa

Araştırma, kadınların çocuk sahibi olma isteği ile beden imajı arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı ve ilişkisel tipte yapılmıştır. Tokat ili Emirseyit Aile Sağlığı Merkezi'ne (ASM) Mayıs 2024- Eylül 2024 tarihleri arasında takip amaçlı başvuran, sağlıklı, en az 1 yıl evli olan, son gebeliğinden sonra en az üç yıl çocuğu olmayan, fertil dönemde olan 232 gönüllü kadın ile araştırma yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak, "Kişisel Bilgi Formu", "Çocuk Sahibi Olma İsteği Ölçeği (ÇSOİÖ)"ve "Beden İmajı Ölçeği (BİÖ)" kullanılmıştır. Veri analizi SPSS 26 programında yapılmıştır. Kadınların yaş ortalamsı 34.52±5.67, BKİ'leri 25.31±5.01'dir. Kadınların %63.8'inin daha önce gebelik deneyimi olduğu, %77.6'sının AP yöntemi kullandığı, %56.9'unun gelecekte gebelik planladığı ya da gebe kalmak istediği belirlenmiştir. Katılımcıların ÇSOİÖ toplam puan ortalaması 57.16±9.1, BİÖ toplam puan ortalaması, 136.99±20.15'dir. Eğitim düzeyi ve eş eğitim düzeyi düştükçe çocuk sahibi olma isteği artmaktadır. Yaş arttıkça çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihler olumlu yönde artarken, BKİ de artmakta ancak beden imajına yönelik olumlu algılar azalmaktadır. Kadınların BKİ'leri arttıkça, çocuk sahibi olma istekleri, pozitif çocuk doğurma motivasyonları ve çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri artmaktadır. Ancak BKİ arttıkça, beden imajına yönelik olumlu algılar azalmaktadır. Toplam gebelik sayısı, canlı doğum sayısı ve yaşayan çocuk sayısı arttıkça; çocuk sahibi olma isteği, pozitif çocuk doğum motivasyonu ve çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihler artmakta, ancak beden imajına yönelik olumlu algılar arttıkça, toplam gebelik sayısı, canlı doğum sayısı ve yaşayan çocuk sayısı azalmaktadır. Kadınların pozitif çocuk doğurma motivasyonları,

çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri ve sosyal inançları arttıkça, beden imajı düzeyleri düşmektedir. Olumlu beden imajı algısı arttıkça, çocuk sahibi olma isteği azalmaktadır. Beden imajı düzeyi, son gebelik üzerinden geçen süre ve eğitim durumu arttıkça, çocuk sahibi olma isteği azalmaktadır. Ancak AP yöntemi kullanmama durumu arttıkça çocuk sahibi olma isteği de artmaktadır. Kadınların çocuk sahibi olma isteği güçlü olup, olumlu beden imajına sahip oldukları görülmektedir. Beden imajı, BKİ, eğitim durumu, son gebelik üzerinden geçen süre ve AP yöntemi kullanma durumu çocuk sahibi olma isteği düzeylerinin %85.2'sini açıklayan anlamlı yordayıcılardır. Beden imaj düzeyi ve son gebelik üzerinden geçen süre ve eğitim durumu çocuk sahibi olma isteği düzeylerini negatif yönde etkilemektedir. Kadınların çocuk sahibi olma isteklerini artırmak, olumlu beden imajını güçlendirmek, bilinçli ve sağlıklı seçimler yapabilmeleri sağlamak için profesyonel destek ve danışmanlık önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Sahibi Olma İsteği, Beden İmajı, Doğurganlık, Kadın, Ebelik

ABSTRACT

DETERMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN WOMEN'S DESIRE TO HAVE CHILDREN AND BODY IMAGE

Kaya Çelik, Esra

Master's Thesis, Department of Midwifery

Advisor: Assit. Prof. Dr. Dilek Ocalan

September 2025, xii +90 pages

This study was conducted to examine the relationship between women's desire to have a child and their body image. This descriptive and correlational study was conducted between May 2024 and September 2024 with 232 volunteer women who applied to the Emirseyit Family Health Center (ASM) in Tokat province for follow-up. They were healthy, married for at least one year, childless for at least three years after their last pregnancy, and in their fertile period. Data collection tools in the study included a Personal Information Form, the Desire to Have a Child Scale (DFSQ), and the Body Image Scale (BISQ). Data analysis was conducted using SPSS 26. The mean age of the women was 34.52±5.67, and their BMI was 25.31±5.01. It was determined that 63.8% of the women had previous pregnancy experience, 77.6% used family planning methods, and 56.9% were planning or wanting to become pregnant in the future. Participants' total mean score on the CWBS was 57.16±9.1, and their total mean score on the BWBS was 136.99±20.15. As women's educational level and their spouse's educational level decrease, their desire to have children increases. As women's ages increase, their positive preferences for having children increase, while their BMI also increases, but their positive perception of body image decreases. As women's BMI increases, their desire to have children, positive childbearing motivations, and preferences for having children increase. However, as women's BMI increases, their positive perception of body image decreases. As women's total number of pregnancies, live births, and number of living children increase, their desire to have children, positive childbearing motivations, and preferences for having children increase. However, as participants' positive perception of body image increases, their total number of pregnancies, live births, and number of living children

decrease. As women's positive childbearing motivations, preferences for having children, and social beliefs increase, their body image levels decrease. As women's positive body image perception increases, their desire to have children decreases. As women's body image, time since last pregnancy, and educational level increase, their desire to have children decreases. However, as their reluctance to use family planning (FP) methods increases, their desire to have children also increases. Women have a strong desire to have children and are observed to have a positive body image. Body image, BMI, education, time since last pregnancy, and use of family planning (FP) methods are significant predictors, explaining 85.2% of women's desire to have children. Body image, time since last pregnancy, and educational level negatively affect women's desire to have children. Professional support and counseling are recommended to increase women's desire to have children, strengthen their positive body image, and enable them to make informed and healthy choices.

Keywords: Desire to have a child, Body Image, Fertility, Women, Midwifery

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZLEŞME.....İ
JÜRİ KABUL VE ONAY SAYFASI..... İİ
TEŞEKKÜR..... İİİ
ÖZET .....İV
ABSTRACT..... Vİ
İÇİNDEKİLER ..... Vİİİ
TABLOLAR LİSTESİ..... X
ŞEKİLLER LİSTESİ .....Xİ
KISALTMALAR LİSTESİ .....Xİİ
1. GİRİŞ 1
1.1. Problemin Tanımı ve Önemi 1
1.2. Araştırmanın Amacı 3
1.3. Araştırmanın Soruları 3
2. GENEL BİLGİLER 4
2.1. Doğurganlığın Tanımı 4
2.2. Dünyada ve Türkiye'de Doğurganlık Durumu..... 5
2.3. Doğurganlığı Etkileyen Faktörler..... 7
2.4. Doğurganlığın Düzenlenmesi 9
2.5. Doğurganlık Bilinci ve Çocuk Sahibi Olma İsteği ve Niyeti 10
2.6. Çocuk Sahibi Olmaya Karar Verme Süreci..... 12
2.7. Beden İmajı..... 13
2.8. Beden İmajının Kadınların Çocuk Sahibi Olma İstekleri Üzerindeki Etkisi 14
2.9. Kadınların Beden İmajı ve Çocuk Sahibi Olma İstekleri Üzerinde Ebelerin Rolleri 16
3. GEREÇ VE YÖNTEM..... 18
3.1. Araştırmanın Tipi 18
3.2. Araştırmanın Yeri ve Zamanı 18
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi..... 18
3.4. Veri Toplama Araçları..... 19
3.4.1.Kişisel Bilgi Formu..... 19
3.4.2.Çocuk Sahibi Olma İsteği Ölçeği (ÇSOİÖ)..... 19
3.4.3.Beden İmajı Ölçeği (BİÖ)..... 20
3.5. Veri Toplama Süreci..... 21
3.6. Araştırmaya Dahil Edilme Kriterleri 21
3.7. Araştırmadan Dışlanma Kriterleri 21
3.8. Araştırmanın Değişkenleri..... 21
3.9. Araştırma Verilerinin Analizi..... 22
3.10. Araştırmanın Etik Boyutu..... 23
3.11. Araştırmanın Sınırlılıkları..... 23
4. BULGULAR..... 24
4.1. Kadınların Demografik Özelliklerinin Dağılımı 24
4.2. Kadınların Obstetrik Özelliklerinin Dağılımı..... 25

4.3. Kadınların ÇSOİÖ ile BİÖ Toplam ve Alt Boyutları Puanlarının Dağılımı 27
4.4. Kadınların Demografik Özelliklerine Göre ÇSOİÖ ve Alt Boyut Puanlarının Değerlendirilmesi 27
4.5. Kadınların Bazı Demografik Özelliklerine Göre Çoçuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Düzeyleri Arasındaki İlişki 31
4.6. Kadınların Demografik Özelliklerine Göre BİÖ Toplam Puanlarının Değerlendirilmesi 32
4.7. Kadınların Obstetrik Özelliklerine Göre ÇSOİÖ Toplam ve Alt Boyut Puanlarının Değerlendirilmesi 34
4.8.Kadınların Bazı Obstetrik Özelliklerine Göre Çoçuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Düzeyleri Arasındaki İlişki 36
4.9.Kadınların Obstetrik Özelliklerine Göre BİÖ Toplam Puanlarının Değerlendirilmesi 38
4.10.Kadınların Beden İmajı İle Çoçuk Sahibi Olma İsteği Düzeyleri Arasındaki İlişki 39
4.11. Kadınların Çocuk Sahibi Olma İsteğini Etkileyen Değişkenler 40
5. TARTIŞMA 42
5.1.Kadınların ÇSOİÖ ile BİÖ Toplam ve Alt Boyutları Puanlarının İncelenmesi 42
5.2. Kadınların Demografik Özelliklerine Göre ÇSOİÖ ve Alt Boyut Puanlarının İncelenmesi 43
5.3.Kadınların Bazı Demografik Özelliklerine Göre Çoçuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Düzeyleri Arasındaki İlişki 46
5.4. Kadınların Demografik Özelliklerine Göre BİÖ Toplam Puanlarının İncelenmesi 46
5.5. Kadınların Obstetrik Özelliklerine Göre ÇSOİÖ Toplam ve Alt Boyut Puanlarının İncelenmesi 48
5.6. Kadınların Bazı Obstetrik Özelliklerine Göre Çoçuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Düzeyleri Arasındaki İlişki 49
5.7. Kadınların Obstetrik Özelliklerine Göre BİÖ Toplam Puanlarının İncelenmesi 50
5.8. Kadınların Beden İmajı İle Çocuk Sahibi Olma İsteği Düzeyleri Arasındaki İlişki 51
6. SONUÇ VE ÖNERİLER 54
7. ARAŞTIRMANIN EBELİK BİLİMİNE KATKISI 58
8. KAYNAKLAR 59
9.EKLER 77
EK-1. Kişisel Bilgi Formu 77
EK 3. Beden İmajı Ölçeği 81
EK-4. Etik Kurul Kararı 82
EK-5. Emirseyit Asm Hekim İzni 84
EK-6. Çocuk Sahibi Olma İsteği Ölçek İzni 85
EK-7. Beden İmajı Ölçeği İzni 86
EK-8. Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu 87
EK-9. Tez Konu Başlığı Kurul Onayı 89
EK-10. ÖZGEÇMİŞ 91

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 4.1. Kadınların Demografik Özelliklerinin Dağılımı……...……..24
Tablo 4. 2 Kadınların Obstetrik Özelliklerinin Dağılımı…….……26
Tablo 4.3. Kadınların ÇSOİÖ ile BİÖ Toplam ve Alt Boyutları Puanlarının Dağılımı …… 27
Tablo 4.4.Kadınların Demografik Özelliklerine Göre ÇSOİÖ Toplam ve Alt Boyut Puanlarının Değerlendirilmesi…… ……28
Tablo 4.5. Kadınların Bazı Demografik Özelliklerine Göre Çoçuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Düzeyleri Arasındaki İlişki……..32
Tablo 4.6. Kadınların Demografik Özelliklerine Göre BİÖ Toplam Puanlarının Değerlendirilmesi……...…….....33
Tablo 4.7. Kadınların Obstetrik Özelliklerine Göre ÇSOİÖ Toplam ve Alt Boyut Puanlarının Değerlendirilmesi……...……..35
Tablo 4.8. Kadınların Bazı Obstetrik Özelliklerine Göre Çoçuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Düzeyleri Arasındaki İlişki……..……..…..37
Tablo 4. 9. Kadınların Obstetrik Özelliklerine Göre BİÖ Toplam Puanlarının Değerlendirilmesi……..……..…39
Tablo 4.10 Kadınların Beden İmajı İle Çoçuk Sahibi Olma İsteği Düzeyleri Arasındaki İlişki…….....40
Tablo 4.11. Kadınların Çocuk Sahibi Olma İsteğini Etkileyen Değişkenler……..…41

ŞEKİLLER LİSTESİ

ŞEKİL 3. 1 Güç Analizi İle Araştırmada Örneklem Belirlenmesi 24

KISALTMALAR LİSTESİ

AP: Aile Planlaması

ASM: Aile Sağlığı Merkezi

ANOVA: Tek Yönlü Varyans Analizi (Analysis of Variance)

BİÖ: Beden İmajı Ölçeği

BKİ: Beden Kütle İndeksi

ÇSOİÖ: Çocuk Sahibi Olma İsteği Ölçeği

LSD: En Küçük Önemli Fark **(**Least Significant Difference**)**

OECD: Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (Organisation for Economic Cooperation and Development)

TDH: Toplam Doğurganlık Hızı

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

UNFPA: Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (United Nations Population Fund)

WHO: Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organiza

1. GİRİŞ

1.1. Problemin Tanımı ve Önemi

Aile, bir toplumun temel yapı taşını oluşturan; dil, din, gelenek ve görenek gibi kültürel değerleri içinde barındıran ve genellikle anne, baba ve çocuklardan meydana gelen en küçük sosyal birim olarak kabul edilmektedir. Aynı zamanda aile, toplumsal mirasın kuşaktan kuşağa aktarılmasını sağlayan, kültürel sürekliliği koruyan önemli bir toplumsal kurum niteliğindedir (Şimal & Gürsoy, 2020; Umaña-Taylor & Fine, 2020; Kılıçoğlu ve ark., 2023). Toplumun temel geleneksel ve sosyal yapılarından olan aile, üreme ve doğurganlık yoluyla neslin devamlılığını sağlamaktadır. Toplumsal yapıda çocuk sahibi olmak ise, aile yaşantısının sağlıklı sürdürülebilmesinde ve bireylerin sosyal statüsünün belirlenmesinde önemli bir unsur olarak değerlendirilmektedir (Castles & de Mello, 2021; Şimşek Çetinkaya & Eroğlu, 2022). Bu bağlamda, aile içinde çocuk sahibi olmanın taşıdığı toplumsal önem, kadınlara yüklenen geleneksel cinsiyet rollerinde de kendini göstermektedir. Toplumsal normlara dayalı bu roller, kadınlara doğurganlık, annelik ve çocuk yetiştirme gibi sorumluluklar yüklemekte; kadın kimliği çoğu zaman çocuk sahibi olma ile ilişkilendirilmektedir. Bu durum, anneliğin kadın yaşamında en anlamlı ve özel deneyimlerden biri olarak değerlendirilmesine yol açmaktadır (Şimal & Gürsoy, 2020; Delgado-Herrera ve ark., 2024; Kurnaz, 2024; Zhang ve ark., 2024).

Aile kavramını geliştiren, daha anlamlı hale getiren ve nesillerin devamını sağlayan çocuk sahibi olmaktır. Çocuk sahibi olmak, kadınlar açısından annelik duygusunun yüceliğini deneyimleme fırsatı sunmaktadır. Bu süreç erkeklere de babalık rolünün getirdiği anlamı yaşama olanağı sağlamaktadır. Bu bağlamda artık anne ve baba ebeveynlik rollerini kazanmış, saygın, güçlü, soyunu sürdüren ve toplumsal kimliğini kanıtlamış bireylerdir (Irmak Vural & Kamiloğlu, 2022) Ancak, ebeveynliğin bu olumlu toplumsal anlamına karşın, evliliğin ilk dönemlerinde birçok kadın ve erkek çocuk sahibi olma arzusu taşısa da bazı bireyler çeşitli nedenlerle bu isteklerini ertelemektedir. Bu nedenler arasında kültürel yapı, ekonomik koşullar, sağlık durumu, aile yapısı ve kadınlarda görülebilen doğum korkusu gibi etkenler yer almaktadır (Irmak Vural & Kamiloğlu, 2022; Altunbaş, 2023). Evliliğin ilk dönemlerinde çocuk sahibi olma

arzusunun ertelenmesi, yalnızca sosyoekonomik ya da kültürel etkenlerle sınırlı değildir. Kadınların beden imajına ilişkin algıları da bu süreçte önemli rol oynamaktadır. Bu bağlamda, aile planlaması yöntemlerinin çeşitlenmesi ve erişilebilirliğinin artması, evlilik yaşının yükselmesi, eğitim düzeyindeki artış, kariyer hedefleri ve ekonomik olarak yeterli hissedilmeme gibi faktörlerin yanı sıra, beden algısındaki değişimler de bireylerin çocuk sahibi olma kararlarını doğrudan etkilemektedir (Irmak Vural & Kamiloğlu, 2022).

Kadınların çocuk sahibi olma isteklerini etkileyen bir diğer faktör ise beden imajıdır. Beden imajı kavramı, bireyin kendi bedenine, bedeninin bölümlerine ve işlevlerine yönelik geliştirdiği olumlu ya da olumsuz algının zihinsel temsili olarak tanımlanabilmektedir. Ayrıca, kişinin bedenine dair zihninde oluşturduğu görüntüye dayanan bu kavram, kişinin kendi bedensel görünüşüyle ilgili algısını da kapsamaktadır (Karaşın, 2021; Khosravi ve ark., 2023; Mortezapoor ve ark., 2024). Ergenlik, gebelik, postpartum ve menopoz gibi biyolojik dönemler, kadınlar için beden imajı algısının önemli ölçüde etkilendiği dönemlerdir. Özellikle gebelik döneminde, her bir trimesterde yaşanan bedensel ve psikolojik değişikliklerin türü ve yoğunluğu farklılık göstermektedir (Yılmaz, 2019; Skouteris ve ark., 2023; Guo ve ark., 2025).

Güncel literatür, beden algısının kadının doğurganlık kararları üzerindeki etkisini ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu süreçte birçok psikolojik, sosyo-kültürel ve ekonomik etkenlerin belirleyici olabildiğine işaret edilmektedir (Oshrieh ve ark., 2020; Fard ve ark.,2022; Irmak Vural ve Kamiloğlu, 2022; Altunbaş, 2023; Kurnaz, 2024). Altunbaş (2023), üreme çağındaki evli kadınlar üzerine yaptığı çalışmasında, AP tutumu ile çocuk sahibi olma isteği arasındaki ilişkinin beden algısı ile doğrudan ilişkili olduğunu belirtmektedir. Kurnaz (2024), geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri ve üreme baskısının, kadınların beden imajları ve çocuk sahibi olma kararları üzerinde baskılayıcı bir etkisi olduğunu vurgulamaktadır. Başka bir araştırmada ise, olumlu beden algısının çocuk sahibi olma isteğini artırdığı raporlanmıştır (Fard ve ark., 2022).

Literatür bilgileri, beden algısının sadece fiziksel bir memnuniyet durumu olmadığını, aynı zamanda çocuk sahibi olma kararını etkileyen sosyal ve psikolojik bir değişken olduğunu ortaya koymaktadır. Fiziksel, psikolojik, çevresel ve hormonal açıdan çok boyutlu olarak yaşanan gebelik sürecinde yaşanan değişimler, kadınların beden imajı ve benlik saygısı düzeylerini ve çocuk sahibi olma isteklerini etkileyebilmektedir. Literatürde çocuk sahibi olma isteği ve beden algısı ile ilgili çalışmalar mevcuttur

(Oshrieh ve ark., 2020; Irmak Vural & Kamiloğlu, 2022; Altunbaş, 2023; Skouteris ve ark., 2023; Kurnaz, 2024; Mortezapoor ve ark., 2024; Guo ve ark., 2025). Ancak güncel olarak bu araştırma için belirlediğimiz ölçüm araçları kullanılarak kadınların çocuk sahibi olma istekleri ve beden imajı arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle kadınların çocuk sahibi olma isteği ve beden imajı arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla bu araştırmanın yapılmasına gereksinim duyulmuştur.

Özellikle birinci basamak sağlık hizmetleri kapsamında mobil hizmetleri de varolan tek birimli kırsal kesimde bulunan Tokat Merkez Emirseyit Kasabası Emirseyit ASM'de gerçekleştirdiğimiz çalışmanın litaratüre önemli katkı sağlayacağı, doğurgan çağdaki kadınların ihtiyaç duyduğu takip, danışmanlık, rehberlik hizmetleri ile bireye özgü ve bütüncül ebelik bakım yaklaşımlarının geliştirileceği düşünülmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, kadınların çocuk sahibi olma isteği ve beden imajı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır.

1.3. Araştırmanın Soruları

Bu araştırmada aşağıda belirtilen soruların yanıtlarına ulaşılmaya çalışılmıştır:

1. Kadınların beden imajı düzeyleri ile çocuk sahibi olma isteği düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Kadınların beden imajı çocuk sahibi olma isteğini etkiler mi?
3. Kadınların çocuk sahibi olma isteğini etkileyen değişkenler nelerdir?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Doğurganlığın Tanımı

Doğurganlık, bireylerin belirli bir zaman diliminde çocuk sahibi olma durumunu veya potansiyelini ifade eden çok boyutlu bir kavramdır. Bu kavram, üreme işlevinin yanısıra, aynı zamanda bireysel tercihler, toplumsal yapılar, ekonomik koşullar ve sağlık hizmetlerine erişim gibi çok boyutlu etkenlerden etkilenir (UNFPA, 2021). Biyolojik açıdan doğurganlık, spontan olarak gebe kalan bir kadının gebeliğini canlı doğumla sonuçlandırması ve çocuk sahibi olmasıdır (WHO, 2023). Doğurganlık kavramı sıklıkla "fekundite" kavramı ile karıştırılmaktadır. Fekundite, bireyin biyolojik olarak gebe kalabilme potansiyelini ifade ederken, doğurganlık bu potansiyelin fiili olarak gerçekleşmesi, yani gebeliğin doğumla sonuçlanmasıdır (UNFPA, 2021). Doğurganlık, yalnızca biyolojik uygunluğu değil, aynı zamanda sosyal ve çevresel koşulları da içerdiği için, tüm fekund bireyler doğurgan olmayabilir.

Doğurganlık, biyolojik yaşamın temel yapı taşlarından biri olup insan neslinin devamlılığını sağlayan en kritik süreçlerden biri olarak kabul edilmektedir. Doğurganlık düzeyleri, yalnızca bireysel üreme sağlığını değil, aynı zamanda toplumsal yapının sürdürülebilirliğini de doğrudan etkileyen temel göstergelerden biridir (Fauser, 2024). Üreme yetisi, bireylerin ve toplumların geleceğini belirleyen kritik bir biyolojik özellik olmanın ötesinde, tarih boyunca farklı topluluklar ve medeniyetler tarafından çeşitli anlamlarla ele alınmıştır. Bireylerin doğurganlık ile ilgili tutum ve davranışları, yalnızca biyolojik kapasiteleri ile değil, aynı zamanda içinde bulundukları sosyal, ekonomik ve kültürel çevre ile şekillenmektedir. Tarihsel süreç içerisinde doğurganlık oranlarındaki değişimler; nüfus politikaları, ekonomik dalgalanmalar ve toplumsal dönüşüm süreçleriyle yakından ilişkilendirilmiştir. Bu nedenle doğurganlık, yalnızca bireysel bir üreme fonksiyonu değil; toplumların sürdürülebilirliği, sosyal güvenlik sistemleri ve kalkınma hedefleri açısından stratejik öneme sahip bir demografik göstergedir (Mburu ve ark., 2023; Aitken, 2024). Doğurganlık oranlarındaki değişimler, ülkelerin ekonomik kalkınma süreçleri ve demografik dönüşüm modelleri açısından kritik bir gösterge niteliği taşımaktadır. Yüksek doğurganlık oranları genç nüfusun artışına ve üretken iş gücünün büyümesine katkı sağlarken; düşük doğurganlık oranları yaşlı nüfusun artışına ve sosyal

güvenlik sistemleri üzerinde baskıya neden olabilmektedir (Fauser, 2024; Matsuura, 2024 OECD, 2024).

Günümüzde doğurganlık yalnızca bireysel bir özellik değil, aynı zamanda sağlık politikalarının ve toplumsal değişimin bir göstergesi olarak da değerlendirilmektedir. Modern toplum yaşamında değişen kültürel ve ekonomik faktörler, bireylerin doğurganlıkla ilgili tercihlerini ve doğum oranlarını belirleyen önemli değişkenler arasındadır. Özellikle kadınların eğitim düzeyinin yükselmesi, işgücüne katılımının artması, evlilik yaşının ileriye taşınması ve toplumsal cinsiyet rolleri gibi faktörler, doğurganlık oranlarını doğrudan etkilemektedir (UNFPA, 2021). Dünya genelinde birçok ülkede ve Türkiye'de doğurganlık oranlarındaki düşüş, demografik yapı üzerinde uzun vadeli etkiler yaratabilecek önemli bir gelişme olarak görülmektedir (Dörflinger & Loichinger, 2023; TÜİK, 2023; United Nations Department of Economic and Social Affairs, 2024).

2.2. Dünyada ve Türkiye'de Doğurganlık Durumu

Demografik açıdan doğurganlık, bir toplumda canlı doğumların sıklığını gösteren ölçütlerle tanımlanır. Bu bağlamda en yaygın kullanılan gösterge Toplam Doğurganlık Hızı (TDH)'dır. TDH, bir kadının doğurganlık dönemi boyunca (15–49 yaş) sahip olabileceği ortalama çocuk sayısını ifade eder (TÜİK, 2023). Günümüzde ülkeler arasında TDH oranları oldukça farklıdır. Birçok gelişmiş ülkede düşük doğurganlık mevcut olup, TDH 1,5'in altındadır (örneğin Güney Kore: 0,78, Japonya: 1,3, İspanya: 1,19). Ancak Sahra Altı Afrika ülkelerinde ise yüksek doğurganlık mevcut olup, TDH 5-6 çocuk/kadın (Nijer: 6,7, Somali: 6,1) ile dünya ortalamasının çok üzerindedir (Dattani ve ark., 2025). Yenilenme düzeyinde bir nüfus için TDH'nin en az 2,10 olması gerektiği kabul edilmektedir. Günümüzde doğurganlık oranlarında dünya genelinde dikkate değer bir düşüş yaşanmaktadır. 1960'larda ortalama beş çocuk olan TDH, 2022 itibarıyla dünya genelinde 2,3'e kadar gerilemiştir. Bu düşüş özellikle sanayileşmiş ülkelerde belirgindir. Örneğin, Güney Kore'de TDH 0,78'e kadar düşerek, dünya üzerindeki en düşük oranlardan biri haline gelmiştir (OECD, 2023; World Bank, 2023). Avrupa genelinde de benzer bir eğilim gözlenmekte, birçok ülke nüfusun kendini yenileme düzeyi olarak kabul edilen 2,10'un altında kalmaktadır (Vandermotten & Dessouroux, 2024).

Türkiye'de de doğurganlık eğilimi benzer biçimde düşüş göstermektedir. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, 2001 yılında 2,38 olan TDH, 2022'de 1,62'ye, 2023 yılında ise 1,51'e düşmüştür (TÜİK, 2023). Böylece Türkiye de nüfusunu yenileyemeyen ülkeler arasına girmiştir. Bu durum, yalnızca bireysel doğurganlık tercihlerindeki değişime değil, aynı zamanda ekonomik ve sosyal koşullara da işaret etmektedir. Türkiye'de kadınların eğitim seviyesindeki artış, işgücüne katılım oranlarının yükselmesi ve evlilik yaşının ertelenmesi gibi faktörler, doğurganlık davranışlarını önemli ölçüde etkilemektedir (Durgun & Kızılkaya, 2025). Ayrıca ekonomik belirsizlikler, konut sorunları ve kariyer planlaması gibi etkenler, çiftlerin çocuk sahibi olma kararlarını ertelemesine neden olmaktadır. Akademik çalışmalarda da bu eğilim desteklenmektedir (Gözgör, 2021; Comolli, 2023). Konut fiyatlarının yükselmesinin doğumların ertelenmesiyle ilişkili olduğunu gösteren bulgular bulunmaktadır (Japaridze, 2024). Ekonomik belirsizliğin ve sosyal koşullardaki istikrarsızlığın doğurganlık niyetlerini baskıladığı belirtilmektedir (Gözgör, 2021; Comolli, 2023). Bununla birlikte, bireylerin doğurganlık hedeflerindeki çok boyutlu belirsizliklerin, çocuk sahibi olma kararlarının zamanlamasını etkilediği de vurgulanmaktadır (Badolato ve ark,2025). Yapılan araştırmalarda, kadınların gelir düzeyi ve eğitim durumu arttıkça doğurganlık oranlarının düştüğü belirlenmiştir. Özellikle Türkiye'de yapılan analizlerde, kadınların sivil toplum katılımı ve yaşam beklentisi gibi değişkenlerin doğurganlık üzerinde önemli etkileri olduğu ortaya konmuştur (Öztürk & Saillard, 2024; Durgun & Kızılkaya, 2025). Benzer şekilde, COVID-19 pandemisinin de doğurganlık üzerinde geçici ama etkili bir baskı yarattığı, evli kadınların yaklaşık %45'inin gebelik planlarını ertelediği bildirilmiştir (Akduman ve ark., 2023).

UNFPA'nın 2024 yılı Türkiye değerlendirmelerinde, toplumun çocuk sahibi olma isteği ile gerçekleşen doğum sayısı arasındaki farkın giderek açıldığına dikkat çekilmiştir. Bu rapora göre, Türkiye'de birçok aile ortalama üç çocuk sahibi olmayı arzu etmekte, ancak sosyal ve ekonomik kısıtlılıklar nedeniyle bu arzularını gerçekleştirememektedir (UNFPA, 2024). Benzer durumlar farklı ülkelerde de gözlemlenmekte olup, dolayısıyla bu eğilim yalnızca Türkiye'ye özgü değildir. Özellikle Güney Kore, İtalya, Japonya, Çin, ABD gibi ülkelerde doğurganlık oranları uzun süredir yenilenme düzeyinin (yaklaşık 2.1) altında kalmaktadır (TÜİK, 2023; OECD, 2024; United Nations Department of Economic and Social Affairs, 2024).

Bu küresel eğilim dikkate alındığında, doğurganlık oranlarındaki düşüşün yalnızca bireysel tercihlere bağlı olmadığı; yapısal, toplumsal ve ekonomik koşulların da süreci doğrudan etkilediği görülmektedir. Bu bağlamda, doğurganlığı desteklemeye yönelik politikaların oluşturulması, sağlık hizmetlerinin planlanması, toplumsal bilinçlendirme çalışmaları, kadınların istihdamda kalmasını sağlayacak düzenlemeler, çocuk bakım desteği ve toplumsal cinsiyet eşitliğini artıracak uzun vadeli adımlar kritik rol oynamaktadır (Pronzato, 2024; Vignoli ve ark., 2025).

2.3. Doğurganlığı Etkileyen Faktörler

Doğurganlık, biyolojik bir süreç olmanın yanısıra, aynı zamanda sosyal, ekonomik, psikolojik ve çevresel pek çok değişkenin etkileşimiyle şekillenen karmaşık bir olgudur. Doğurganlık oranlarını etkileyen başlıca faktörler arasında yaş, sağlık durumu, eğitim düzeyi, gelir seviyesi, istihdam durumu, sağlık hizmetlerine erişim durumu, evlilik yaşı, toplumsal cinsiyet rolleri ve kültürel normlar yer almaktadır (Gürsoy & Yalçın, 2022). Bu faktörlerin her biri, doğurganlık oranlarını farklı mekanizmalar aracılığıyla şekillendirmekte ve nüfus yapısını uzun vadede değiştirmektedir (Başkaya & Özkılıç, 2017; TNSA, 2019; Coşan, 2022).

Bu faktörler içerisinde en dikkat çekeni yaş faktörüdür. Kadınlarda doğurganlık yaşı ilerledikçe gebelik olasılığı azalmaktadır. Özellikle 35 yaş sonrasında doğurganlıkta belirgin bir düşüş yaşandığı bilimsel olarak ortaya konmuştur (WHO, 2023). Son yıllarda hem dünya genelinde hem de Türkiye'de evlilik yaşının giderek yükselmesi, doğurganlık oranlarını düşüren en önemli faktörlerden biri olarak öne çıkmaktadır (Eralp ve Gökmen, 2020). Güncel bir çalışmada, yaşın ilerlemesi, beslenme düzeni, egzersiz miktarı, obezite, sigara ve aşırı alkol tüketimi gibi faktörlerin infertilite riskini anlamlı şekilde artırdığı bulunmuştur. Dengesiz beslenme alışkanlıkları ile fiziksel aktivite eksikliği, her iki cinsiyette de üreme sağlığını olumsuz etkileyen temel faktörler arasındadır. Güncel bilimsel veriler, hem aşırı enerji alımı ve obezitenin hem de yetersiz beslenmenin hormonal dengede bozulmalara yol açarak üreme kapasitesini azaltabileceğini ortaya koymaktadır (Sun ve ark., 2022; Silvestris ve ark.; 2023).

Eğitim düzeyi ve ekonomik statü de doğurganlık üzerinde önemli etkiye sahiptir. Araştırmalar, kadınların eğitim düzeyinin arttıkça doğurganlık oranlarının düştüğünü

göstermektedir (Yılmaz & Demir, 2023; Akyol & Gürel, 2024). Bunun nedeni, eğitimli kadınların iş gücüne daha fazla katılması, evlilik yaşını ertelemesi ve daha az çocuk sahibi olmayı tercih etmesidir. Gelir seviyesi bu süreci iki yönlü etkileyebilmektedir. Düşük gelir düzeyindeki bireyler çocuk sahibi olmayı ekonomik bir yük olarak değerlendirebilirken, yüksek gelir grubundakiler ise kariyer hedefleri, yaşam standardı ve bireysel öncelikler nedeniyle çocuk sahibi olma kararını erteleyebilmektedir (Bloom ve ark.,2023; Van Wijk & Billari, 2024). Bakkal'ın (2025) Türkiye odaklı çalışmasında, yüksek enflasyonun ve ekonomik belirsizliğin aileleri çocuk planlamasını ertelemeye ittiği belirtilmektedir. Ekonomik güvencesizlik ortamlarında doğurganlık kararları genellikle geri plana atılmaktadır (Bakkal, 2025). Öte yandan, çalışma hayatında aktif olarak yer alan kadınlar için çocuk bakımı önemli bir sorumluluk oluşturmakta ve iş-aile dengesini sağlama zorunluluğu, doğurganlık kararlarını baskılamaktadır. Yapılan araştırmalar, çalışan kadınların doğurganlık oranlarının, çalışmayan kadınlara kıyasla daha düşük olduğunu, doğum sonrası iş hayatına geçici ya da kalıcı olarak ara vermenin kadınların gelir düzeyini olumsuz etkilediğini ve bu durumun doğurganlık üzerinde baskılayıcı bir rol oynadığını göstermektedir (Wood & Neels, 2022; Boca et al., 2023).

Sağlık sorunları da doğurganlığı doğrudan etkileyen kritik unsurlardır. Bayoumi ve arkadaşlarının (2024) gerçekleştirdiği kapsamlı sistematik derleme ve meta-analiz sonuçlarına göre, genital enfeksiyon öyküsü olan kadınlarda doğurganlık problemi yaşama riski anlamlı düzeyde artmakta ve bu risk 2,8 ile 8,9 kat arasında değişmektedir (Bayoumi ve ark.,2024). Bu bulgu, üreme sağlığının yalnızca biyolojik faktörlerle değil, aynı zamanda enfeksiyonların önlenmesi ve tedavisi ile yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla, özellikle doğurganlık çağındaki kadınlarda genital enfeksiyonların erken tanı ve etkin tedavi yaklaşımlarıyla yönetilmesi hem bireysel hem de toplumsal düzeyde doğurganlık kapasitesinin korunmasına önemli katkı sağlayabilir. COVID-19 pandemisi süreci gibi olağanüstü durumlar da doğurganlığı geçici olarak etkileyebilmektedir. Türkiye'de pandemi döneminde yapılan bir çalışmada, kadınların %45'inin gebelik planlarını ertelediği, ekonomik ve sağlıkla ilgili kaygıların bu kararda etkili olduğu bildirilmiştir (Akduman ve ark., 2023). Benzer şekilde psikolojik ve toplumsal faktörler de doğurganlık kararlarında belirleyici olabilmektedir. Bireylerin ebeveyn olma isteği, özgüven düzeyi, aile yapısına bakışı ve sosyal destek ağları bu süreçte önemlidir. Kentleşmenin hız kazanması, çekirdek aile yapısının baskın hale

gelmesine ve geniş aile desteğinin azalmasına neden olmaktadır. Bununla birlikte, şehir yaşamında artan ekonomik yükler ve sosyal izolasyon, bireylerin çocuk sahibi olma kararlarını ertelemelerine yol açmaktadır. Türkiye'de yapılan güncel araştırmalar, kentte yaşayan çiftlerin, kırsal bölgelerde yaşayanlara kıyasla evlilik ve doğum zamanlamasını daha fazla geciktirdiğini ortaya koymaktadır (UNFPA 2022; Çelik & Yıldız, 2023). Doğurganlık, bireysel bir tercih olmanın ötesinde, çok sayıda değişkenin etkileşimiyle şekillenen dinamik bir süreçtir. Dolayısıyla doğurganlığa yönelik analiz ve politikaların, sadece sağlık eksenli değil; sosyoekonomik, kültürel ve psikolojik boyutları da kapsayacak şekilde ele alınması gerekmektedir (United Nations Population Fund, 2020; van Wijk & Billari, 2024).

2.4. Doğurganlığın Düzenlenmesi

Doğurganlığın düzenlenmesi, bireylerin kendi üreme hakları doğrultusunda ne zaman ve kaç çocuk sahibi olacaklarına karar verebilmelerini sağlayan bir süreçtir. Bu düzenleme yalnızca bireysel tercihlere değil; aynı zamanda devletlerin uyguladığı sağlık hizmetleri, sosyal güvenlik önlemleri ve aile politikalarına da doğrudan bağlıdır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO), doğurganlığın gönüllü ve güvenli biçimde düzenlenmesini temel bir insan hakkı olarak değerlendirmektedir (WHO, 2023). Modern sağlık sistemleri kapsamında doğurganlığı düzenlemeye yönelik uygulamaların başında aile planlaması hizmetleri, doğum kontrol yöntemlerinin erişilebilirliği ve cinsellik eğitimi gelmektedir. Gelişmiş ülkelerde bu hizmetlerin etkin şekilde sunulması, istenmeyen gebelik oranlarını düşürmekte ve kadınların doğurganlık tercihlerini planlı biçimde yönlendirebilmelerine olanak tanımaktadır (UNFPA, 2021).

Türkiye'de doğurganlığın düzenlenmesine ilişkin çabalar, 1965 yılındaki Nüfus Planlaması Hakkında Kanun ile kurumsallaşmış; bu çerçevede aile planlaması hizmetleri devlet eliyle yaygınlaştırılmıştır. Ancak 2000'li yıllardan itibaren nüfus artış hızındaki azalma ve doğurganlık oranlarının düşmesiyle birlikte, bu politikaların yönü değişmiş ve doğurganlığın teşviki ön plana çıkmıştır (Koç & Eryurt, 2021). Ülkemizde pronatalist politikalar kapsamında tek seferlik nakit ödeme şeklinde doğum yardımları, üç çocuk ve üzeri ailelere aylık düzenli destek verilmesi, anne ve babalarda doğum izinlerinin genişletilmesi, çocuk altı yaşına gelene kadar yarı zamanlı çalışma hakkı, 150'den fazla

kadın çalışanı olan işyerlerine kreş zorunluluğu gibi uygulamalar mevcuttur. Ancak bu destek ve teşfikler ülkemiz koşullarında oldukça sınırlı kalmaktadır (Kılınç, 2023; Altunok, 2024).

Politika düzeyinde doğurganlığı etkileyen önemli stratejiler arasında doğrudan mali teşvikler yer almaktadır. Doğum yardımları, çocuk bakım desteği, vergi indirimleri ve çok çocuklu ailelere yönelik sosyal yardımlar bu kapsamda değerlendirilebilir. Ancak bu tür uygulamaların kalıcı etkiler yaratabilmesi için, destekleyici sosyal politikalarla entegre edilmesi gerekmektedir. Örneğin Fransa'da uygulanan ücretsiz kreş hizmetleri, babalık izni ve çalışan kadınlara yönelik esnek çalışma saatleri gibi uygulamaların doğurganlık oranlarında artış sağladığı gösterilmiştir. Özellikle üçüncü çocuktan sonra katlanarak artan çocuk yardımları ve vergi indirimleri mevcuttur (OECD, 2023). Macaristanda ise, dört çocuk yapan kadınlara ömür boyu gelir vergisi muafiyeti ve ev alımında faizsiz kredi (üç çocuk şartıyla) verilmektedir. Japonya'da ise, kadınların çalışma saatlerinin azaltılması, düşük gelirli ailer için üniversiteye kadar eğitimin ücretsiz olması gibi önemli destekler verilmektedir (Son & Böger, 2021; Szabó-Cseszneki & Szombathelyi, 2025). Dolayısıyla kadınların istihdamda kalmasını destekleyen politikalar da doğurganlık üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir. Uzun doğum izinleri, ebeveyn izni, yarı zamanlı çalışma gibi uygulamalar, kadınların hem iş yaşamında kalabilmesini hem de çocuk sahibi olabilmesini kolaylaştırmaktadır (Sumbas,2018). Bu tür önlemler, doğurganlığı teşvik etmenin yanı sıra toplumsal cinsiyet eşitliğini de güçlendirmektedir. Doğurganlığın düzenlenmesinde bireysel tercihleri doğurganlık lehine çevirebilmek için sosyal, ekonomik ve politik koşulları çok boyutlu olarak iyileştirebilmek kritik önem taşımaktadır. Bu bağlamda, yalnızca nüfus artışı hedefli değil; kadın hakları, sağlık hizmetlerine erişim, toplumsal cinsiyet eşitliği ve çocuk refahını gözeten bütüncül politikaların geliştirilmesi gerekmektedir (Han, 2025).

2.5. Doğurganlık Bilinci ve Çocuk Sahibi Olma İsteği ve Niyeti

Doğurganlık bilinci, bireyin üreme sağlığına dair bilgi düzeyini, doğurganlık süreçlerine yönelik farkındalığını ve çocuk sahibi olma konusundaki bilinçli karar alma yetisini ifade eden çok yönlü bir kavramdır. Doğurganlık bilinci, bireylerin kendi üreme potansiyelleri, doğurganlık dönemleri, doğum kontrol yöntemleri ve gebelik süreci

hakkında sahip oldukları bilgi düzeyini ifade eder. Bu bilinç düzeyi, bireylerin çocuk sahibi olma kararlarını doğrudan etkileyen önemli bir faktördür. Günümüzde doğurganlık bilincinin artması, bireylerin daha planlı ve bilinçli doğurganlık tercihleri yapmalarını sağlamaktadır (UNFPA,2021; Place ve ark., 2022). Doğurganlık bilincinin yüksek olması, bireyin yalnızca üreme sağlığını yönetmesini sağlamakla kalmamakta, aynı zamanda ebeveyn olma isteğini ve ebeveynlik deneyimine yönelik beklentilerini de etkilemektedir. Dolayısıyla doğurganlık bilinci, bireylerin üreme süreçleriyle ilgili farkındalık düzeyini artırarak bilinçli ve sağlıklı üreme kararları almalarına katkıda bulunmaktadır (Temizkan-Sekizler & Daşıkan, 2021).

Doğurganlık süreçlerinin doğru anlaşılması ve yönetilmesi hem toplumsal hem de bireysel düzeyde sağlıklı bir üreme sürecinin temin edilmesini sağlayarak, doğurganlıkla ilgili olası riskleri azaltmakta ve bireylerin ebeveynlik sürecine daha bilinçli bir şekilde hazırlanmalarına yardımcı olmaktadır (Temizkan-Sekizler&Daşıkan,2021; Koçak,2022).

Bu bağlamda doğurganlık bilinci kavramı, bireyin çocuk sahibi olma sürecine dair öznel değerlendirmelerini de içermektedir. Bireyin ebeveynlik motivasyonu, çocuk sahibi olma isteği ve niyeti gibi unsurlar, doğurganlık bilinci kapsamında ele alınmaktadır. Çocuk sahibi olma isteği ve niyeti ise, bireylerin ya da çiftlerin gelecekte ebeveyn olma arzusu ve bu doğrultuda adım atma niyetini ifade eder. Bu istek ve niyet, biyolojik faktörlerin yanı sıra sosyal çevre, ekonomik koşullar, toplumsal normlar, aile desteği ve bireysel değerler gibi çeşitli etkenlerden etkilenmektedir (Yıldırım & Öztürk, 2022). Yapılan araştırmalar, doğurganlık bilinci yüksek olan bireylerin çocuk sahibi olma konusundaki kararlarını daha planlı şekilde aldıklarını göstermektedir. Özellikle kadınların menstrüel döngüleri, yaşa bağlı doğurganlık değişimleri ve doğum kontrol yöntemleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmaları, istenmeyen gebelikleri azaltmakta ve üreme sağlığını olumlu yönde etkilemektedir (Berrington, 2021; Akoku ve ark, 2022; Demir & Çelik, 2023).

Türkiye'de doğurganlık bilinci düzeyi sosyoekonomik farklılıklara göre değişiklik göstermektedir. Kentsel kesimde yaşayan, daha yüksek eğitim düzeyine sahip bireylerin doğurganlıkla ilgili bilgiye daha kolay ulaştığı; buna karşılık kırsal bölgelerdeki bireylerin bilgi eksikliği nedeniyle daha çok geleneksel yöntemlere başvurduğu görülmektedir (Gültekin & Aydoğdu, 2021). Çocuk sahibi olma niyeti,

yalnızca bireysel tercihlerle sınırlı değildir; aynı zamanda toplumsal baskı, aile beklentileri ve dini değerler gibi dışsal faktörlerce de şekillenmektedir. Türkiye'de yapılan bir çalışmada, genç bireylerin büyük çoğunluğunun ileride çocuk sahibi olmayı planladığı ancak bu planlarını genellikle eğitimlerini ve ekonomik bağımsızlıklarını tamamladıktan sonraya ertelediği ortaya konmuştur (Köse & Yıldız, 2023). Aslında doğurganlık bilinci, bireylerin çocuk sahibi olma süreçlerine yönelik farkındalık düzeylerini, motivasyonlarını ve karar alma mekanizmalarını belirleyen temel bir kavramdır. Bu bilinç, bireyin biyolojik doğurganlığının ötesinde, psikososyal, ekonomik ve kültürel faktörlerle şekillenmektedir. Olumlu doğum öncesi motivasyon, bireylerin ebeveyn olma sürecine yönelik istek ve beklentilerini artırırken, olumsuz doğum öncesi motivasyon, bireylerin çocuk sahibi olma sürecine yönelik çekincelerini ortaya koymaktadır (Capotosto, 2021).

2.6. Çocuk Sahibi Olmaya Karar Verme Süreci

Çoçuk sahibi olma kararı, çiftlerin yaşamını ve aralarındaki ilişki dinamiklerini önemli ölçüde etkilemektedir. Çocuğun aileye katılmasıyla birlikte, eşler arasındaki etkileşim yeni bir boyut kazanmakta, aile içi roller yeniden şekillenmektedir. Araştırmalar, ebeveynlik sürecinin çiftler arasındaki iletişimi, sorumluluk paylaşımını ve duygusal bağları etkileyen kritik bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır (Xiong ve ark., 2022; Idris ve ark., 2023). Dolayısıyla çocuk sahibi olma kararı, bireylerin yaşamında biyolojik, psikososyal, ekonomik ve kültürel pek çok faktörün etkileşimiyle şekillenen karmaşık bir süreçtir. Bu karar, yalnızca genetik mirasın aktarılmasıyla sınırlı olmayıp, bireyin ebeveyn olmaya yönelik bilişsel ve duygusal hazırlığı, sosyal çevresinden edindiği deneyimler ve kültürel değerler, toplumsal beklentiler, ekonomik koşullar, çift ilişkisi ve bireysel yaşam hedefleri gibi pek çok değişkenin kesişiminde şekillenmektedir (Hashemzadeh ve ark., 2021; Coşan,2022). Bireyde varolan ve deneyimlenen bütün bu değişkenler, çocuk sahibi olma isteğini arttıran veya azaltan önemli faktörlerdir. Özellikle modern toplumlarda bireysel özgürlüğe verilen önemin artması, kariyer hedeflerinin öncelik kazanması ve çocuk sahibi olmanın getirdiği sorumlulukların göz önünde bulundurulması, bireylerin bu isteğini olumsuz etkileyebilmektedir. Aynı zamanda sağlık hizmetlerine erişim, sosyal destek yapıları, eğitim düzeyi ve ekonomik koşullar gibi dışsal

faktörler de çocuk sahibi olmaya karar verme sürecinin sadece bireysel tercihlerden ibaret olmadığını ortaya koymaktadır (Macit, 2021; Idris ve ark., 2023; Safdari-Dehcheshmeh ve ark., 2023).

Kadınların doğurganlık kararlarını etkileyen sosyal mekanizmaları inceleyen bir çalışmada, sosyal öğrenme, sosyal destek ve toplumsal baskı gibi dinamiklerin bu süreci şekillendirdiğini belirtilmiştir. Özellikle aile üyeleri ve yakın çevre, çocuk sahibi olma kararını doğrudan etkileyebilmektedir. Bu durum, bireylerin yalnızca kendi istekleriyle değil, aynı zamanda içinde bulundukları sosyal ağların yönlendirmesiyle hareket ettiklerini göstermektedir (Kavas & Jong, 2020). Aile planlaması uygulayıcılarının deneyimlerine dayanan bir başka araştırmada, kadınların doğum kontrolü hakkında bilgi edinme sürecinde sıklıkla sağlık personelinden çok arkadaş çevresi ve aile bireylerine danıştıkları belirtilmiştir (Karadon ve ark., 2021). Bu bulgu, bilgi kaynaklarının karar sürecindeki önemini ve geleneksel değerlerin etkisini göstermektedir. Karar sürecini etkileyen temel faktörler; bireyin yaşam hedefleri ve ebeveynlik isteği arasındaki dengeyi kurma çabası, partner ilişkilerinde güven ve destek düzeyi, ekonomik koşullar ve çocuk bakım imkanları olarak sıralanabilir (TNSA,2022; Yıldız & Aydın, 2022). Ayrıca kadınların kariyer hedefleri ile annelik rollerini uzlaştırma çabası, özellikle doğurganlık kararlarını geciktirme yönünde etkili olmaktadır. Bu bağlamda, çocuk sahibi olmaya karar verme süreci, karmaşık sosyokültürel, ekonomik ve bireysel dinamiklerin iç içe geçtiği çok boyutlu bir değerlendirme sürecini içermektedir (Hashemzadeh ve ark., 2021; Lim & Seo, 2021; TNSA, 2022).

2.7. Beden İmajı

Beden imajı; bedenin şekil, ölçü, biçim gibi özellikler açısından zihinde resmedilmesi olarak tanımlanmıştır (Bacacı & Ejder Apay, 2018; Özbey & Gültekin, 2021). Günümüzde giderek önemini artıran bu kavram bireyin kendi bedeniyle ilgili zihninde oluşturduğu görüntü, bedenin işlevselliği ve özellikleri, bedenini algılama şekli beden imajının temel bileşenleri olarak tanımlanmaktadır (Zeeni ve ark., 2023). Beden imajı, kişinin kendi fiziksel görünümüne ilişkin duygu, düşünce ve değerlendirmelerinin bütünüdür. Bu kavramsal algı, yalnızca nesnel özelliklerle değil, psikolojik, sosyokültürel ve çevresel faktörlerin karmaşık etkileşimiyle şekillenmektedir. Beden imajının olumlu

ya da olumsuz oluşmasında medya, kültürel normlar, toplumsal beklentiler ve bireysel deneyimler belirleyici rol oynamaktadır (Kara & Çelik, 2021; Guarino ve ark., 2023; Jiménez-García ve ark., 2025; Ogunseyi ve ark., 2025). Güncel çalışmalar, beden algısının sadece bireysel bir mesele değil, aynı zamanda sosyal bir yapı olduğunu ortaya koymuştur. Günümüzde sosyal medya kullanımının artması, bireylerin bedenlerini başkalarıyla karşılaştırma eğilimini arttırarak, bireysel açıdan beden memnuniyetsizliğine neden olmuştur (Alleva & Tylka, 2021; Koç & Erbaş, 2023).

Beden imajına yönelik algılar bireysel farklılıkların yanısıra cinsiyete göre de şekillenmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle beden imajı, kadınlar tarafından daha çok önemsenen bir kavram haline gelmiştir. Sosyokültürel normlara erkeklerden daha fazla maruz kalan kadınlar, medya ve aile tarafından idealize edilen beden standartlarına uyum sağlama konusunda daha büyük baskı yaşamaktadır (Turk, 2021; Promo ve ark., 2023). Beden imajı; ergenlik, gebelik, doğum, doğum sonrası ve menopoz gibi kadının yaşam evrelerine göre şekillenmektedir. Bu bağlamda kadının yaşamsal kriz dönemlerinde değişen beden algısı, psikolojik sağlığını önemli ölçüde etkileyebilmektedir (Küçükkaya ve ark., 2020; Salzer ve ark., 2023; Tavares ve ark., 2023). Ayrıca olumsuz beden algısının, düşük benlik saygısı, depresyon, anksiyete gibi duygudurum bozukluklarıyla ilişkili olduğunu bildiren çalışmalar da bulunmaktadır (Yılmaz & Aksoy, 2022; Martaram ve ark., 2023; Skouteris ve ark., 2023; Cheng ve ark., 2024). Öte yandan başka bir çalışmada bireylerin beden algısına yönelik memnuniyetleri arttıkça yaşam memnuniyet düzeylerinin arttığı raporlanmıştır (Eren ve ark., 2024). Benzer şekilde başka bir çalışma bireylerin beden algılarınının ve atılganlık düzeylerinin yaşam doyumları üzerindeki etkisinin anlaşılmasına olumlu yönde katkı sağlayabileceğini bildirmiştir (Gündüz & Bilge, 2023).

2.8. Beden İmajının Kadınların Çocuk Sahibi Olma İstekleri Üzerindeki Etkisi

Bireysel ve toplumsal beklentiler, medyadaki beden temsilleri, kültürel değerler ve toplumsal cinsiyet rolleri kadının beden imajını zaman içinde şekillendirmekte olup, bu süreç kadınların çocuk sahibi olma konusundaki isteklerini ve kararlarını da doğrudan etkileyebilmektedir (Demir & Şahin, 2021; Ning ve ark., 2022). Olumsuz beden algısına

sahip olan kadınların, gebelik süreci ve doğum sonrası bedensel değişimlerden kaygı duyarak çocuk sahibi olma kararını erteledikleri ya da bu isteği tamamen bastırdıkları görülmektedir. Özellikle bedenini ideal formdan uzak olarak değerlendiren kadınlar, gebelik sırasında yaşanabilecek kilo alımı, vücut deformasyonları ve estetik kaygılar nedeniyle doğurganlıktan uzaklaşabilmektedir (Kara & Çelik, 2021; Linde ve ark., 2024).

Bireysel ve toplumsal beklentiler, medyadaki beden temsilleri, kültürel değerler ve toplumsal cinsiyet rolleri kadının beden imajını zaman içinde şekillendirmekte olup, bu süreç kadınların çocuk sahibi olma konusundaki isteklerini ve kararlarını da doğrudan etkileyebilmektedir (Demir & Şahin, 2021; Martaram ve ark., 2023; Skouteris ve ark., 2023). Ayrıca pozitif beden algısı, kadınların üreme sağlıklarını önemsemelerine, doğum planlamalarını daha bilinçli yapmalarına ve anneliğe daha hazır hissetmelerine katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda beden memnuniyeti yüksek olan kadınların gebelik ve annelik süreçlerine daha olumlu yaklaştığı raporlanmıştır (Yılmaz & Aksoy, 2022). Benzer şekilde Kaya ve Atasever (2022) gebelerin annelik algısının ve beden algısının olumlu olduğunu bildirmiştir (Kaya & Atasever, 2022). Ancak gebe kadınlarda beden imajı araştırmalarını değerlendiren sistematik bir inceleme çalışması, gebelikte beden imajı konusunda artan bir endişeye işaret etmektedir (Salzer ve ark., 2023). Gebelikte beden imajı memnuniyetsizliğini araştıran sistematik inceleme de ise sonuçlar farklılık göstermektedir. Bazı çalışmalar kadınların gebelik sırasında bedenleri hakkında daha olumlu hissettiklerini gösterirken, bazıları daha olumsuz bir beden deneyim yaşadıklarını, bazılarında ise istatistiksel bir fark olmadığı raporlanmıştır. Ortaya çıkan değişiklikler heterojen bir yapı sergilemekte olup, bu durum büyük ölçüde bireysel deneyimlerin yanı sıra düzenleyici değişkenler ve araştırmalarda kullanılan yöntemsel farklılıklardan kaynaklanabilmektedir (Crossland ve ark., 2023). Ayrıca Karaşın (2021), çalışmasında gebelikte beden imajı ile prenatal bağlanma arasında güçlü bir ilişki olduğunu ve kadınların bedenlerindeki değişimleri algılayış biçimlerinin anne-bebek ilişkisini etkilediğini saptamıştır (Karaşın, 2021).

Benzer bir tablo doğum sonu süreçlerde de ortaya çıkmaktadır. Emzirme döneminde olan postpartum annelerde beden imajını inceleyen bir araştırmada, kadınlar emzirme döneminde beden imajındaki değişikliklerden memnun olmadıklarını bildirmiştir. Kadının beden imajından memnun olmaması, beden değişikliklerinin emzirme sürecini belirsizlik duygularıyla kapsadığını göstermektedir. Beden

değişiklikleri kadınlar tarafından kişisel, öznel ve karmaşık bir şekilde algılanmaktadır. (Primo, 2023).

Güncel bir araştırma, kadınların beden algılarının özellikle doğum sonrası dönemde eş desteği, toplumsal baskılar ve kültürel değerlerle yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Bazı kadınlar, doğum sonrası bedensel değişimlerin partner tarafından olumsuz algılanacağından endişe duyduklarını ve bu nedenle gebelik kararını geciktirdiklerini ifade etmektedir (Demir & Şahin, 2021; Jamal ve ark., 2025). Beden algısı kadınların doğurganlık kararları üzerinde hem psikolojik hem de sosyal açıdan belirleyici bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle beden algısına yönelik olumlu yaklaşımları temel alan, kadınların hem bedenlerini hem de annelik süreçlerini pozitif destekleyen girişimlere ihtiyaç duyulmaktadır (Sharifipour ve ark., 2023; Shen ve ark., 2024).

2.9. Kadınların Beden İmajı ve Çocuk Sahibi Olma İstekleri Üzerinde Ebelerin Rolleri

Kadın sağlığı bakımının temel hedeflerinden biri, bireyin fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik hâline ulaşmasını sağlamaktır. Bu bağlamda beden imajı, kadınların kendilerini algılama biçimlerini, benlik saygılarını ve yaşam doyumlarını etkileyen önemli bir psikososyal bileşendir (Alleva & Tylka, 2021). Kadının bedenine yönelik algısı; kültürel normlar, toplumsal beklentiler, medya etkisi ve kişisel deneyimler gibi birçok faktörden etkilenir. Gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemlerde yaşanan fizyolojik değişiklikler, kadınların beden algılarında farklılaşmalara neden olabilir. Bu farklılıklar bazen olumlu bir dönüşüm sağlarken, kimi durumlarda kaygı, özgüven kaybı ve bedeninden yabancılaşma gibi olumsuz duygulara da yol açabilir (Zamiri-Miandoab ve ark., 2023).

Ebeler, kadın yaşam döngüsünün her aşamasında ergenlik, doğurganlık, gebelik, doğum ve menopoz dönemlerinde kadınla doğrudan temas hâlinde olan sağlık profesyonelleridir. Bu sürekli temas, onların yalnızca fiziksel bakım sağlayıcıları değil, aynı zamanda psikososyal destek sunan danışmanlar olmalarını da gerekli kılar (FIGO, 2021). Beden imajı ile çocuk sahibi olma isteği arasındaki ilişki düşünüldüğünde, ebelerin bu süreçteki rolleri hem önleyici hem de destekleyici bir nitelik taşımaktadır. Ebeler,

kadının bedenini algılama biçimini etkileyebilecek birçok faktörü erken dönemde fark edebilir. Kadınların bedenlerine ilişkin olumsuz algılar geliştirmesi, gebeliği planlama sürecinde tereddütlere veya doğurganlıkla ilgili olumsuz tutumlara neden olabilir. Bu noktada ebeler, kadınlara bedenlerindeki değişimlerin doğal ve sağlıklı bir sürecin parçası olduğunu açıklayarak olumlu bir beden farkındalığı kazandırabilir (WHO, 2025).

Ebelik bakımının temel ilkelerinden biri "kadın merkezli bakım" anlayışıdır. Bu yaklaşım, kadının yalnızca biyolojik değil, aynı zamanda psikolojik ve sosyal yönlerinin de değerlendirilmesini gerektirir. Ebeler, kadınların bedensel değişimlere uyum sağlamalarını, bedenlerinin işlevselliğini fark etmelerini ve bedenlerine saygı duymalarını teşvik edebilir. Böylece kadınların doğurganlıkla ilgili kararlarını özgüvenli biçimde almaları desteklenir (Alleva & Tylka, 2021).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Tipi

Bu araştırma; kadınların çocuk sahibi olma isteği ile beden imajı arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla tanımlayıcı ve ilişkisel tipte yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma, etik onayı ve kurum izni alındıktan sonra 25.04. 2024 – 15.08.2024 tarihleri arasında Tokat ili Emirseyit Kasabası Emirseyit ASM'ye takip amaçlı başvuran 18-49 yaş arası evli kadınlarla yürütülmüştür. Tokat ili Emirseyit Kasabası Emirseyit ASM merkeze bağlı tek birimli A sınıfı ASM dir. A sınıfı ASM; donanım ve hizmet standartları en yüksek düzeyde olan aile sağlığı merkezidir. Ayda iki kez Kömeç ve Bozatalan köyünde; ayda bir kez Çerdiğin köyünde mobil hizmet sunulmaktadır. ASM'ye bağlı 2180 toplam nüfus bulunmakadır ve bu nüfusun 450 sini 18-49 yaş arası evli kadın oluşturmaktadır.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Emirseyit ASM'ye takip amaçlı başvuran 18-49 yaş arasındaki evli kadınlar oluşturmuştur. Araştırmanı örneklemini doğurganlık çağında (18-49 yaş) evli olan, en az bir yıldır evli olan, son gebeliği üzerinden en az 3 yıl geçen, Türkçe okuma yazma bilen, iletişim problemi olmayan gönüllü kadınlar oluşturmuştur.

Araştırmanın örneklemi; Cohen (2013)'nin düşük etki büyüklüğü önerisi dikkate alınarak hesaplanmıştır. Buna göre korelasyon (p H1) =0.20, güç (1-β) = 0.80. (Polit&Beck, 2017) ve hata payı (α) = 0.05 kabul edildiğinde örneklem büyüklüğü hesabına göre 193 olarak belirlendi. Araştırmada yaklaşık %10-15 veri kaybı olabileceği düşünülerek 232 katılımcı ile çalışma tamamlanmıştır (Şekil 3.1).

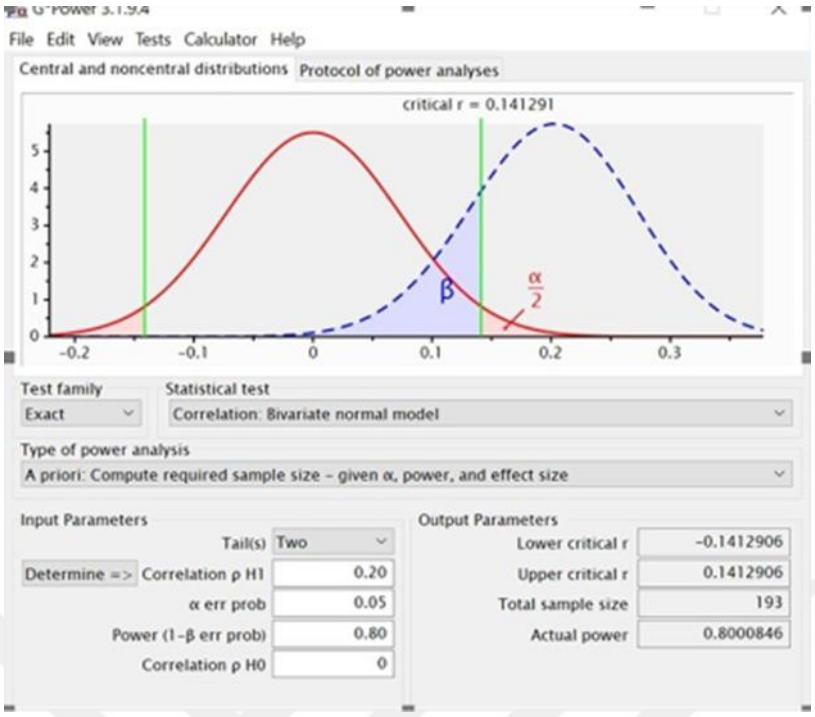

Şekil 3. 1 Güç Analizi ile Araştırmada Örneklem Belirlenmesi

3.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, "Kişisel Bilgi Formu", "Çocuk Sahibi Olma İsteği Ölçeği"ve "Beden İmajı Ölçeği" kullanılmıştır.

3.4.1.Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacılar tarafından literatür bilgileri taranarak (Oktan & Saylan, 2020; Eren, 2024; Jamal ve ark., 2025) oluşturulan formda katılımcıların demografik özellikleri, obstetrik özellikleri ve beden algılarını içeren toplam 21 madde yer almaktadır (EK-1).

3.4.2.Çocuk Sahibi Olma İsteği Ölçeği (ÇSOİÖ)

Evli kadınların çocuk sahibi olma isteklerini değerlendirilmesini ve etkileyen faktörlerin belirlenmesini sağlayan bir ölçüm aracıdır. Türkçe formu 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçek için dört alt boyut tanımlanmıştır: Pozitif çocuk doğurma motivasyonları alt boyutu (1, 2, 3, 4, 7, 11 ve 12) 7 madde, tercihler alt boyutu (14, 15

ve 18) 3 madde, doğurganlık endişesi alt boyutu (5, 6, 8 ve 9) 4 madde, sosyal inançlar alt boyutu (10, 13, 16, 17 ve 19) 5 maddeden oluşmaktadır. Ölçek puanı hesaplanırken, her bir madde 1 ile 5 arasında olacak şekilde puanlanır. Ancak doğurganlık endişesi ve sosyal inançlar alt boyutlarına ait maddeler ters puanlanmaktadır. Ölçeğin tamamından elde edilebilecek en düşük puan 19, en yüksek puan 95'tir (Irmak Vural & Kamiloğlu, 2022). Ölçekten elde edilen yüksek puanlar, bireyin çocuk sahibi olma isteğinin ve niyetinin daha güçlü olduğunu, düşük puanlar ise bu isteğin zayıf ya da olumsuz olduğunu göstermektedir (Demirtaş & Koç, 2023). Alt ölçekler için Cronbach's Alfa katsayısı 0.83-0.86 arasında ve sınıf içi korelasyon katsayısı (ICC) 0.88-0.92 arasındadır. Ölçeğin Cronbach's Alfa katsayısı 0,82 olarak saptanmıştır (Irmak Vural & Kamiloğlu, 2022). (EK-2). Bu araştırmada ise ÇSOİÖ'nin Cronbachs alfa katsayısı ölçek toplamı için 0,864; "Pozitif Çocuk Doğurma Motivasyonları" alt boyutu için 0,802; "Tercihler" alt boyutu için 0,8; "Doğurganlık Endişesi" için 0,782; "Sosyal İnançlar''için 0,84 bulunmuştur.

3.4.3.Beden İmajı Ölçeği (BİÖ)

Beden İmajı Ölçeği (The Body Esteem Scale), Franzio ve Shields (1984) tarafından geliştirilmiş olup, Hovardaoğlu (1990) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. BİÖ bireylerin kendi bedenlerini nasıl değerlendirdiklerini ve kendi bedenlerine ilişkin ne gibi duygu ve düşünceler taşıdıklarını belirlemeye yöneliktir. Ölçek her iki cinsiyet için de üç alt boyuttan oluşmaktadır. Erkekler için; beden algısı, beden gücü ve fiziksel durum ile kadınlar için beden algısı, cinsel çekicilik ve kilo kaygısıdır. Toplam 40 maddeden oluşan ölçekte katılımcılardan, cevaplarını beş basamaklı Likert tipi ölçekler üzerinde değerlendirmeleri istenmektedir. Bütün maddeler 1-5 arasında puanlanmaktadır (1: Hiç beğenmiyorum; 5: Çok beğeniyorum). Ölçekten tek puan elde edilmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 40, en yüksek puan ise 200'dür. Puan artışı, olumlu değerlendirmedeki artış anlamına gelmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,91 olarak raporlanmıştır (Aslangiray, 2013). Bu araştırmada ise, ölçeğin toplam Cronbach Alfa katsayısı 0,902 olarak bulunmuştur (EK-3).

3.5. Veri Toplama Süreci

Veriler, belirlenen araştırma tarihleri arasında kadınlar ile yüz yüze görüşülerek toplanmıştır. Veri toplama aşamasında kadınlar ile ön görüşme yapılarak yazılı ve sözlü onamları alınmıştır. Çalışmaya katılmaya gönüllü olan kadınlara "Kişisel Bilgi Formu", "ÇSOİÖ" ve ''BİÖ'' sorumlu araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Formların doldurulması yaklaşık 15-20 dk. süre almıştır. Araştırmanın yürütülebilmesi için veri toplama sürecinden önce gerekli etik kurul izni (EK-4) ve hekim izni (EK-5) alınmıştır. Ayrıca ÇSOİÖ ve BİÖ kullanımı için gerekli ölçek izni yazarlardan alınmıştır (EK-6, EK-7).

3.6. Araştırmaya Dahil Edilme Kriterleri

Araştırma tarihleri arasında, Tokat ili Emirseyit Kasabası Emirseyit ASM'ye takip amaçlı başvuran, doğurganlık çağında (18-49 yaş) evli olan, en az bir yıldır evli olan, son hamileliğinden sonra en az 3 yıl çocuğu olmayan, Türkçe okuma yazma bilen, iletişim problemi olmayan ve gönüllü olan kadınlar araştırmaya dahil edilmiştir**.**

3.7. Araştırmadan Dışlanma Kriterleri

Türkçe okuma yazma bilmeyen, bekar olan, fiziksel ve ağır psikolojik hastalıkları olan ve çalışmaya katılmak istemeyen kadınlar araştırma dışı bırakılmıştır**.**

3.8. Araştırmanın Değişkenleri

Araştırmanın bağımsız değişkenleri, kadınların demografik ve obstetrik özellikleridir. Araştırmanın bağımlı değişkenleri, kadınların çocuk sahibi olma isteği ile beden imajı ölçeği puan ortalamalarıdır.

3.9. Araştırma Verilerinin Analizi

Veri analizi SPSS 22 programı kullanılarak yapılmıştır. İlk olarak demografik değişkenler ile obstetrik özelliklere ilişkin tanımlayıcı istatistikler verilmiş olup kategorik değişkenlerde frekans ile yüzde dağılımı ve sürekli değişkenlerde ise ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir. ÇSOİÖ genel ölçek puanı ile alt boyut puanları ve BİÖ genel puanlarının tanımlayıcı istatistikleri verilerek puanların normalliğinde basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır. Bu değerler ±1.5 arasındaysa dağılım normaldir (Tabachnick ve Fidell, 2013). ÇSOİÖ genel ölçek puanı ile alt boyut puanları ve BİÖ genel puanları arasında ilişki için tüm puanlar normal dağılım gösterdiği için Pearson korelasyon testi kullanılmıştır. Korelasyon katsayısı için r değerinin 0.70'ten büyükse yüksek düzeyde, 0.40 ile 0.70 arasındaysa orta düzeyde ve 0.40'tan küçükse düşük düzeyde ilişki gösterdiğini kabul edilmiştir (Schober ve ark., 2018).

Demografik ve obstetrik değişkenlerden kategorik olanların ÇSOİÖ genel ölçek puanı ile alt boyut puanları ve BİÖ puanlarına göre karşılaştırılmasında parametrik ve parametrik olmayan yöntemler kullanılmıştır. Puanlar normal dağılmasına rağmen değişkenlerin her bir kategorisindeki veri sayısı N>20 olması gerekir (Pallant, 2017). Dolayısıyla iki kategorili olup veri sayısı yeterli olan demografik ve obstetrik değişkenlerin ÇSOİÖ genel ölçek puanı ile alt boyut puanları ve BİÖ puanlarına göre karşılaştırılmasında iki gruplu değişkenlerde örneklem sayısına göre bağımsız gruplarda t testi ve Mann Whitney U testi (n<30) kullanıldı. Kategori sayısı ikiden fazla olan değişkenler için ise veri sayısı yeterli olanlarda ölçek puanları ANOVA yöntemi ile karşılaştırılmış ve ANOVA'da elde edilen anlamlı farklılık için farkın kaynağında LSD çoklu karşılaştırma yöntemi kullanılmıştır. Ancak kategori sayısı ikiden fazla olan değişkenler için ise veri sayısı yeterli olmadığında ise ANOVA yönteminin alternatifi olan Kruskal Wallis analiz yöntemi kullanılmış ve farkın kaynağı ikili olarak Mann-Whitney U karşılaştırma yöntemi ile karşılaştırılmıştır. Ayrıca kadınların çocuk sahibi olma isteğini etkileyen değişkenlerin/yordayıcıların etkisini belirlemek için çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. İstatiksel analizler için p<.05 anlamlılık düzeyi incelenmiştir.

3.10. Araştırmanın Etik Boyutu

Araştırmanın yürütülebilmesi için Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'ndan 16.04.2024 tarihinde oturum no:07, karar sayısı:01-35 olarak etik kurul onayı alınmıştır. Araştırmada kullanılan "ÇSOİÖ" ve "BİÖ" için ölçek geçerlik güvenirlik çalışmasını yapmış olan yazarlardan ölçek kullanımı için yazılı izin alınmıştır. Araştırma için aile hekimden kurum izni alınmıştır. Araştırmanın amacı yazılı ve sözel olarak araştırmaya katılmayı kabul eden tüm kadınlara açıklanmış, "Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu" kullanılarak katılımcıların onamları alınmıştır.

3.11. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın Tokat ili Emirseyit kasabasında bulunan bir ASM ve belirli bir zaman dilimi içinde yürütülmesi, katılımcıların özbildirimine dayalı olarak verilerin toplanması ve sınırlı bir örneklem ile çalışılması, araştırmanın sınırlılıkları arasındadır.

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırma sorularına yönelik elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Kadınların Demografik Özelliklerinin Dağılımı

Araştırmaya katılan kadınların %37.5'inin ilkokul, %37.5'inin lise mezunu olduğu, %77.2'sinin ev hanımı/çalışmıyor olduğu, eşlerinin %42.2'sinin lise mezunu olduğu ve eşlerinin %31.2'sinin işçi olduğu saptanmıştır. Kadınların %40.9'unun yeterli gelire sahip olmadığı, %75.4'ünün çekirdek aileye sahip olduğu, kadınların %41.4'ünün 1-5 yıl arasında evli olduğu belirlenmiştir. Beden kitle indeksi (BKİ) değerlerine göre kadınların %56'sı normal kilolu, %23.7'si kilolu ve %19'u obezdir. Kadınların ortalama değerleri incelendiğinde; yaşları 34.52±5.67, kiloları 68.51±11.31 kg, boyları 165±5.46 cm ve BKİ'leri 25.31±5.01 olarak bulunmuştur (Tablo 4.1).

Tablo 4.1. Kadınların Demografik Özelliklerinin Dağılımı

Demografik özellikler	**Grup**	**n (%)**
Eğitim durumu	İlkokul mezunu	87(37.5)
	Ortaokul mezunu	12(5.2)
	Lise mezunu	87(37.5)
	Üniversite ve Üzeri	46(19.8)
Meslek	Ev Hanımı/Çalışmıyor	179(77.2)
	Memur	33(14.2)
	İşçi	20(8.6)
Eş/partner eğitim durumu	İlkokul mezunu	47(20.3)
	Ortaokul mezunu	37(15.9)
	Lise mezunu	98(42.2)
	Üniversite ve Üzeri	50(21.6)
Eş/partner meslek	Memur	55(23.8)
	İşçi	72(31.2)
	Esnaf	52(22.5)
	Çifçi	52(22.5)

Tablo 4.1. (Devam) Kadınların Demografik Özelliklerinin Dağılımı

Demografik özellikler	**Grup**	**n(%)**
Yeterli Gelir Durumu	Evet	62(26.7)
	Hayır	95(40.9)
	Kısmen	75(32.3)
Aile tipi	Çekirdek aile	175(75.4)
	Geniş aile	57(24.6)
Evlilik süresi	1-5 yıl	96(41.4)
	6-10 yıl	53(22.8)
	11-15 yıl	41(17.7)
	15 yıl üzeri	42(18.1)
BKİ sınıflaması	Zayıf	3(1.3)
	Normal kilolu	130(56)
	Kilolu	55(23.7)
	Obez	44(19)
Değişkenler	Min-Maks	Ort±ss
Yaş	19-49	34.52±5.67
Kilo	46-100	68.51±11.31
Boy	148-178	165±5.46
BKI	15-42	25.31±5.01

4.2. Kadınların Obstetrik Özelliklerinin Dağılımı

Kadınların %63.8'inin daha önce gebelik deneyimi olduğu, gebelik ve canlı doğum öyküsü olanların %97.3'ünün emzirme deneyimi yaşadığı saptanmıştır. Emzirme süreleri incelendiğinde; kadınların %85.1'inin 1-3 yıl arasında bebeklerini emzirdiği belirlenmiştir. Kadınların %77.6'sının AP yöntemi kullandığı belirlenirken, AP yöntemlerinde ilk sırada %52.2 ile geri çekme, ikinci sırada %34.4 ile prezervatif yer almıştır. Kadınların %56.9'unun gelecekte gebelik planladığı ya da gebe kalmak istediği, %7.8'inin kararsız olduğunu, %35.3'ünün ise gebelik istemediği belirlenmiştir. Gebe kalmak isteyen kadınların %47.4'ünün 1-3 yıl içinde, %29.2'unun 1 yıldan kısa sürede gebelik planladığı tespit edilmiştir. Obstetrik verilerin ortalamaları incelendiğinde; kadınların son gebelik üzerinden geçen süre 3.22±2.18 yıl, toplam gebelik sayısı

2.38±1.21, canlı doğum sayısı 2.16±1.1, yaşayan çocuk sayısı, 2.16±1.1, ölü doğum 0.05±0,26, düşük sayısı 0.18±0.48 ve küretaj sayısı 0.09±0.38 olarak saptanmıştır **(**Tablo 4.2).

Tablo 4. 2 Kadınların Obstetrik Özelliklerinin Dağılımı

Obstetrik Özellikler	**Grup**	**n (%)**
Gebelik deneyimi	Evet	148(63.8)
	Hayır	84(36.2)
Emzirme deneyimi	Evet	143(97.3)
	Hayır	4(2.7)
Emzirme süresi	1 yıldan az	12(8.5)
	1-3 yıl	120(85.1)
	3 yıldan fazla	9(6.4)
AP yöntemi kullanma durumu	Evet	180(77.6)
	Hayır	52(22.4)
Kullanılan AP yöntemi	Prezervatif	62(34.4)
	Geri çekme	94(52.2)
	Doğum kontrol hapı	7(3.9)
	RİA	17(9.4)
Gelecekte gebelik planlama/isteme durumu	İstiyorum	132(56.9)
	Kararsızım	18(7.8)
	İstemiyorum	82(35.3)
Gelecekte gebelik planlama/isteme zamanı	1 yıldan az	40(29.2)
	1-3 yıl	65(47.4)
	3 yıldan fazla	32(23.4)
Değişkenler	**Min-Maks**	**Ort±ss**
Son gebelik üzerinden geçen süre	0-6	3.22±2.18
Toplam gebelik sayısı	1-6	2.38±1.21
Canlı doğum sayısı	0-5	2.16±1.1
Yaşayan çocuk sayısı	0-5	2.16±1.1
Ölü doğum sayısı	0-2	0.05±0.26
Düşük sayısı	0-3	0.18±0.48
Kürtaj sayısı	0-2	0.09±0.38

4.3. Kadınların ÇSOİÖ ile BİÖ Toplam ve Alt Boyutları Puanlarının Dağılımı

Kadınların ÇSOİÖ ile BİÖ toplam ve alt boyutları puanlarının dağılımı Tablo 4.3'de yer almaktadır. Araştırmaya katılan kadınların ÇSOİÖ toplam puan ortalaması 57.16±9.1'dir. Ölçeğin alt boyut ortalamaları incelendiğinde; pozitif çocuk doğum motivasyonu puanı 21.17±4.75, tercihler puanı 8.66±2.65, doğurganlık endişesi puanı 12.93±2.99 ve sosyal inançlar puanı 14.40±2.39 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların BİÖ toplam puan ortalaması ise 136.99±20.15'dir (Tablo 4.3.).

Tablo 4.3. Kadınların ÇSOİÖ ile BİÖ Toplam ve Alt Boyutları Puanlarının Dağılımı

Ölçek Puan	**Min-Maks**	**Ort±ss**
Pozitif Çocuk Doğum Motivasyon	10-34	21.17±4.75
Tercihler	4-15	8.66±2.65
Doğurganlık Endişesi	4-20	12.93±2.99
Sosyal İnançlar	6-21	14.4±2.39
ÇSOİÖ Toplam	37-83	57.16±9.1
BİÖ Toplam	47-198	136.99±20.15

4.4. Kadınların Demografik Özelliklerine Göre ÇSOİÖ ve Alt Boyut Puanlarının Değerlendirilmesi

Kadınların demografik özelliklerine göre ÇSOİÖ toplam ve alt boyut puanları arasında farklılaşma durumuna ilişkin sonuçlar Tablo 4.4. gösterilmiştir.

Tablo 4.4.Kadınların Demografik Özelliklerine Göre ÇSOİÖ Toplam ve Alt Boyut Puanlarının Değerlendirilmesi

Grup	**n**	**Pozitif Çocuk Doğum Motivasyon**	**Tercihler**	**Doğurganlık Endişesi**	**Sosyal İnançlar**	**Çocuk Sahibi Olma İsteği Toplam**
		Ort±ss	**Ort±ss**	**Ort±ss**	**Ort±ss**	**Ort±ss**
Aile tipi						
Çekirdek aile	175	19.86±4.03	8.13±2.52	12.51±2.93	14.06±2.45	54.54±7.55
Geniş aile	57	25.18±4.59	10.39±2.34	14.21±2.83	15.44±1.88	65.17±8.76
İst.		t=-8.346	t=-6.094	t=-3.825	t=-3.881	t=-8.903
P		.000	.000	.000	.000	.000

Tablo 4.4 (Devam) Kadınların Demografik Özelliklerine Göre ÇSOİÖ Toplam ve Alt Boyut Puanlarının Değerlendirilmesi

Grup	n	Pozitif Çocuk Doğum Motivasyon	Tercihler	Doğurganlık Endişesi	Sosyal İnançlar	Çocuk Sahibi Olma İsteği Toplam
		Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss	Ort±ss
Eğitim durumu						
İlkokul mezunu	87	23.74±5.11	9.45±2.62	13.84±2.86	15.26±2.26	62.29±9.52
Ortaokul mezunu	12	22.17±4.47	10.08±2.39	12.32±2.59	15.08±2.19	59.33±9.58
Lise mezunu	87	19.89±3.95	8.25±2.61	13.56±2.87	14.15±2.42	55.29±6.96
Üniversite ve Üzeri	46	18.48±2.83	7.57±2.28	11.33±2.93	13.07±1.95	50.43±5.61
İst.		KW=44.024	KW=20.847	KW=21.312	KW=31.908	KW=56.081
P		.000	.000	.000	.000	.000
Fark		1,2>3,4	2>3,4	1,2,3>4	1,2>4	1,2>3,4
Meslek						
Ev hanımı/çalışmıyor	179	21.93±4.55	8.45±2.64	13.16±2.86	14.64±2.29	58.13±9.62
Memur	33	16.94±4.02	9.33±2.38	12.58±3.66	13.06±2.81	51.91±4.86
İşçi	20	21.35±4.16	9.85±2.78	11.51±2.63	14.45±1.88	57.15±6.53
İst.		F=17.554	F=4.037	F=3.081	F=6.371	F=6.843
P		.000	0.019	0.048	0.002	0.001
Fark		1,3>2	3>1	1>3	1,3>2	1,3>2
Eş eğitim durumu						
İlkokul mezunu	47	25.11±4.54	9.57±2.63	13.45±3.12	14.68±2.37	60.81±8.94
Ortaokul mezunu	37	23.05±5.42	10.22±2.57	14.03±3.03	15.76±2.4	65.05±9.88
Lise mezunu	98	20.13±4.07	7.82±2.31	13.04±2.65	14.42±2.17	55.39±7.54
Üniversite ve Üzeri	50	18.5±2.93	8.30±2.64	11.42±2.99	13.14±2.26	51.36±5.61
İst.		F=22.594	F=11.019	F=6.904	F=9.8	F=26.357
P		.000	.000	.000	.000	.000
Fark		1>2>3>4	1,2>3,4	1,2,3>4	1,2,3>4	2>1>3>4
Eş meslek						
Memur	55	17.78±3.55	8.62±2.56	12.35±3.26	12.82±2.44	51.56±5.22
İşçi	72	21.64±4.52	8.15±2.49	12.32±2.71	14.53±1.74	56.64±8.87
Esnaf	52	20.69±3.75	8.85±2.87	12.69±2.87	15.79±2.36	57.23±8.08
Çiftçi	52	24.46±4.72	9.19±2.69	14.58±2.64	15.33±2.42	63.56±9.68
İst.		F=23.332	F=1.68	F=7.672	F=13.664	F=19.315
P		.000	0.172	.000	.000	.000
Fark		4>2,3>1		4>1,2,3	2,3,4>1	4>2,3>1
Yeterli gelir durumu						
Evet	62	23.35±4.96	8.92±2.75	14.56±2.36	14.92±1.81	61.76±8.95
Hayır	95	20.31±5.05	8.21±2.67	12.52±3.12	13.99±2.56	55.02±9.22
Kısmen	75	20.45±3.51	9.01±2.48	12.11±2.82	14.49±2.53	56.07±7.72
İst.		F=9.643	F=2.361	F=14.516	F=2.963	F=12.163
P		.000	0.097	.000	0.054	.000

Fark		1>2,3		1>2,3		1>2,3
Evlilik süresi						
1-5 yıl	96	19.48±3.47	7.65±1,89	12.83±2.97	14.21±2.27	53.52±8.07
6-10 yıl	53	21.96±4.65	8.92±2.59	13.58±2.84	14.43±2.45	58.91±8.72
11-15 yıl	41	23.34±6.41	10.49±2.24	13.71±2.97	15.17±2.31	62.71±10.03
15 yıl üzeri	42	21.9±4.39	10.33±2.27	11.57±2.86	14.05±2.74	57.86±7.37
İst.		F=8.475	F=36.212	F=4.925	F=1.953	F=12.585
P		.000	.000	0.002	0.122	.000
Fark		2,3,4>1	3,4>2>1	1,2,3>4		3>2,4>1
Bki						
Normal kilolu	130	20.22±4.26	7.95±2.42	12.91±2.92	14.24±2.34	55.31±8.31
Kilolu	55	20.85±4.42	9.36±2.27	12.62±2.56	14.24±2.31	57.07±7.77
Obez	44	24.45±5.32	10.05±3.01	13.23±3.72	15.05±2.57	62.77±10.74
İst.		F=14.673	F=14.131	F=0.504	F=2.054	F=12.058
P		.000	.000	0.605	0.131	.000
Fark		3>1,2	2,3>1			3>1,2

t: Bağımsız gruplar t testi, F: ANOVA testi, KW: Kruskal Wallis testi, Fark: Anlamlı çıkan ANOVA sonuçları için LSD post-hoc testi kullanılmıştır.

Araştırmaya katılanların aile tipi, meslek, eğitim durumu, eş eğitim durumu ile ÇSOİÖ toplam ve alt boyutları arasında anlamlı fark vardır ($p<0.05$). Geniş aile yapısına sahip olanların ÇSOİÖ toplam puanı ile pozitif çocuk doğum motivasyonu, tercihler, doğurganlık endişesi ve sosyal inançlar alt boyut puanları daha yüksektir.

Eğitim durumuna göre; ilkokul ve ortaokul mezunu olanların ÇSOİÖ toplam puanı ile pozitif çocuk doğum motivasyonu lise ve üzerinde eğitim düzeyine sahip olanlardan daha yüksektir. Ortaokul mezunu kadınların tercihler alt boyut puanları lise ve üzerindeki eğitim düzeyine sahip olanlardan daha yüksektir. Lise ve altında eğitim düzeyi olan kadınların doğurganlık endişesi alt boyut puanları üniversite ve üzerinde eğitim düzeyi olanlardan daha yüksektir. Son olarak ilkokul ve ortaokul mezunu olanların sosyal inançlar alt boyut puanları üniversite ve üzerinde eğitim düzeyi olanlardan daha yüksektir ($p<.05$). Ölçekten elde edilen yüksek puanlar, bireyin çocuk sahibi olma isteğinin ve niyetinin daha güçlü olduğunu, düşük puanlar ise bu isteğin zayıf ya da olumsuz olduğunu göstermektedir. Eğitim durumuna göre ÇSOİÖ toplam puanı incelendiğinde kadınların eğitim seviyesi arttıkça çocuk sahibi olma isteği azalmaktadır.

Meslek durumuna göre; ev hanımı ve işçi olan katılımcıların ÇSOİÖ toplam puanı ile pozitif çocuk doğum motivasyonu ve sosyal inançlar alt boyut puanları memurlara göre daha yüksektir. Ayrıca işçi kadınların tercihler alt boyut puanları ev hanımlarına

göre daha yüksek iken, doğurganlık endişesi alt boyut puanları ev hanımlarına göre daha düşüktür (p<.05).

Eş eğitim durumuna göre; Eşi ilkokul mezunu olan kadınların ÇSOİÖ toplam ve alt puanları diğerlerinden daha yüksektir. Eşlerin eğitim seviyesi düştükçe çocuk sahibi olma isteği artmaktadır. Eşi ilkokul mezunu olanların ÇSOİÖ toplam ile pozitif çocuk doğum motivasyonu puanları eşi lise ve üzerinde eğitim düzeyinde olanlardan daha yüksektir. Eşi lise eğitim düzeyinde olanların da ÇSOİÖ toplam ile pozitif çocuk doğum motivasyonu puanları eşi üniversite ve üzeri eğitim düzeyinde olanlardan daha yüksektir. Eşi lise ve altı eğitim düzeyinde olan kadınların doğurganlık endişesi ve sosyal inançlar alt boyut puanları diğerlerinden yüksektir. Ayrıca eşi ortaokul ve altında olan kadınların tercihler alt boyut puanları diğerlerinden yüksektir (p<.05).

Eş meslek durumuna göre; Eşi çiftçi olan kadınların ÇSOİÖ toplam ile pozitif çocuk doğum motivasyonu ve doğurganlık endişesi alt boyut puanları diğerlerinden yüksektir. Eşi işçi ve esnaf olan kadınların ÇSOİÖ toplam ile pozitif çocuk doğum motivasyonu alt boyut puanları eşi memur olanlardan daha yüksektir. Ayrıca eşi memur olanların sosyal inançlar alt boyut puanları en düşüktür. Gelir durumu yeterliliğine göre incelendiğinde; ÇSOİÖ toplam ile pozitif çocuk doğum motivasyonu ve doğurganlık endişesi alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık saptanmıştır (p<.05). Yeterli gelire sahip olan kadınların ÇSOİÖ toplam ile pozitif çocuk doğum motivasyonu ve doğurganlık endişesi puanları, yeterli gelire sahip olmayan ya da kısmen sahip olan kadınlardan daha yüksektir (p<.05).

Evlilik süresine göre ÇSOİÖ toplam ile pozitif çocuk doğum motivasyonu tercihler ve doğurganlık endişesi alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık saptanmıştır (p<.05). Evlilik süresi 11-15 yıl olanların ÇSOİÖ toplam puanları en yüksek olup, evlilik süresi 11 yılın altında ya da 15 yıl üzeri olanlarda ÇSOİÖ toplam puanları daha düşüktür. Ayrıca evlilik süresi 1-5 yıl olanların ÇSOİÖ toplam puanları ile pozitif çocuk doğum motivasyonu ve tercihler puanları diğer tüm gruplardan düşüktür. Ancak evlilik süresi 15 yıl ve üzerinde olanların doğurganlık endişesi puanları diğer gruplardan anlamlı olarak düşüktür. BKİ'ye göre ÇSOİÖ toplam puanları ile pozitif çocuk doğum motivasyonu ve tercihler alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık saptanmıştır (p<.05). Obez olan kadınların ÇSOİÖ toplam puanları ile pozitif çocuk doğum motivasyonu puanları kilolu

ve normal kilolu olanlardan daha yüksektir. Ayrıca kilolu ve obez olan kadınların tercihler alt boyut puanları normal kilolu olanlardan yüksektir (Tablo 4.4).

4.5. Kadınların Bazı Demografik Özelliklerine Göre Çoçuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Düzeyleri Arasındaki İlişki

Kadınların bazı demografik özelliklerine göre çocuk sahibi olma isteği ve beden imajı düzeylerinin korelasyonu Tablo 4.5. de yer almaktadır. Araştırmada kadınların yaşları çocuk sahibi olma istekleri, pozitif çocuk doğurma motivasyonları, doğurganlık endişeleri ve sosyal inançları arasında anlamlı ilişki yoktur.

Ancak katılımcıların yaşları ile çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri arasında (r=,323, p<.01) düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki, beden imajı düzeyleri ile düşük düzeyde negatif yönlü ilişki (r=-,165, p<.05) vardır. Yine kadınların yaşları ile BKİ düzeyleri arasında (r=,300, p<.01) düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Kadınların yaşları arttıkça çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri olumlu yönde artarken, BKİ'leri de artmakta ancak beden imajına yönelik olumlu algıları azalmaktadır.

Tablo 4.5. Kadınların Bazı Demografik Özelliklerine Göre Çoçuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Düzeyleri Arasındaki İlişki

Değişkenler	**Yaş**	**BKİ**
	r	**r**
Pozitif Çocuk Doğum Motivasyonu	0,06	,297**
Tercihler	,323**	,346**
Doğurganlık Endişesi	-0,107	0,017
Sosyal İnançlar	0,015	0,118
ÇSOİÖ Toplam	0,094	,293**
BİÖ Toplam	-,165*	-,617**
BKİ	,300**	--

**p<.01; p<.05; r: Pearson korelasyon katsayısı

Kadınların BKİ ile çocuk sahibi olma istekleri (r=,293, p<.01), pozitif çocuk doğurma motivasyonları (r=,297, p<.01) ve çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri (r=,346, p<.01)arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki vardır. Kadınların BKİ'leri arttıkça, çocuk sahibi olma istekleri, pozitif çocuk doğurma motivasyonları ve çocuk sahibi

olmaya ilişkin tercihleri artmaktadır. Ancak kadınların BKİ'leri ile beden imajı düzeyleri arasında (r=-,617, p<.01) orta düzeyde negatif yönlü ilişki vardır. Kadınların BKİ'leri arttıkça, beden imajına önelik olumlu agıları azalmaktadır.

4.6. Kadınların Demografik Özelliklerine Göre BİÖ Toplam Puanlarının Değerlendirilmesi

Kadınların demografik özelliklerine göre BİÖ toplam puanları arasında farklılaşma durumuna ilişkin sonuçlar Tablo 4.6'da gösterilmiştir. Araştırmaya katılanların aile tipi, eğitim durumu, eş eğitim durumu, eş meslek durumu, evlilik süresi ve BKİ değişkenleri ile BİÖ puanları arasında anlamlı fark vardır (p<0.05). İlkokul mezunu olan ve geniş aile yapısına sahip kadınların beden imajı puanları diğerlerinden daha düşüktür. Eş eğitim seviyesi ilkokul ve ortaokul eğitim düzeyine sahip olan kadınların beden imajı puanları eş eğitimi lise ve üzeri seviyede olanlardan daha düşüktür. Ancak eşi memur olan kadınların beden imajı puanları eşi esnaf ve çiftçi olanlardan daha yüksektir. Ayrıca evlilik süresi 1-5 yıl olanların beden imajı puanları diğer tüm gruplardan daha yüksektir. Kadınların BKİ'lerine göre, normal kilolu kadınların beden imajı puanları kilolu ve obez olan kadınlardan daha yüksektir. Kadınlar kilo aldıkça beden imajına yönelik olumsuz algıları artmaktadır.

Tablo 4.6. Kadınların Demografik Özelliklerine Göre BİÖ Toplam Puanlarının Değerlendirilmesi

Demografik Özellikler	n	Beden İmaj Ölçeği Toplam
		Ort±ss
Aile tipi		
Çekirdek aile	175	139.49±20.12
Geniş aile	57	129.32±18.37
Test ve P		t=3.385 p=0.001
Eğitim durumu		
İlkokul mezunu	87	128.72±19.43
Ortaokul mezunu	12	138.58±27.16
Lise mezunu	87	144.87±17.72
Üniversite ve Üzeri	46	137.3±18.18
Test ve P		KW=27.203 p=,000
Fark		2,3,4>1

Tablo 4.6. (Devam) Kadınların Demografik Özelliklerine Göre BİÖ Toplam Puanlarının Değerlendirilmesi

Demografik Özellikler	n	Beden İmaj Ölçeği Toplam Ort±ss
Meslek		
Ev hanımı/çalışmıyor	179	135.56±18.57
Memur	33	144.24±23.69
İşçi	20	137.8±25.51
Test ve P		F=2.639 p=0.074
Eş eğitim durumu		
İlkokul mezunu	47	128.38±24.26
Ortaokul mezunu	37	130.76±15.96
Lise mezunu	98	143.29±15.89
Üniversite ve Üzeri	50	137.36±22.25
Test ve P		F=7.879 p=0.000
Fark		3,4>1,2
Eş meslek		
Memur	55	142.69±21.53
İşçi	72	138.26±16.88
Esnaf	52	133.58±21.11
Çiftçi	52	132.85±20.89
Test ve P		F=2.853 p=0.038
Fark		1>3,4
Yeterli gelir durumu		
Evet	62	137.79±16.79
Hayır	95	139.24±23.22
Kısmen	75	133.48±18.17
Test ve P		F=1.792 p=0.169
Evlilik süresi		
1-5 yıl	96	143.95±13.89
6-10 yıl	53	132.09±22.45
11-15 yıl	41	136.17±21.54
15 yıl üzeri	42	128.07±22.86
Test ve P		F=8.351 p=0.000
Fark		1>2,3,4
BKİ		

Normal kilolu	130	145.75±15.23
Kilolu	55	130.55±18.32
Obez	44	118.39±20.35
Test ve P		F=47.173 p=0.000
Fark		1>2>3

t: Bağımsız gruplar t testi, F: ANOVA testi; KW: Kruskal Wallis testi, Fark: Anlamlı çıkan ANOVA sonuçları post-hoc test LSD çoklu karşılaştırma yöntemi kullanılmıştır.

4.7. Kadınların Obstetrik Özelliklerine Göre ÇSOİÖ Toplam ve Alt Boyut Puanlarının Değerlendirilmesi

Araştırmada kadınların obstetrik özelliklerine göre ÇSOİÖ toplam ve alt boyut puanlarının değerlendirilmesi Tablo 4.7'de ifade edilmiştir. Araştırmaya katılanların gebelik deneyimi, AP yöntemi kullanma durumu, gelecekte gebelik planlama/İsteme durumu ve zamanı ile ÇSOİÖ puanları arasında anlamlı fark vardır ($p<0.05$). AP yöntemi kullanmayan ve daha önce gebelik deneyimi olan kadınların çocuk sahibi olma istekleri, pozitif çocuk doğurma motivasyonları ve çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri diğerlerinden yüksektir ($p<0.05$). Gelecekte gebelik planlayan ya da gebe kalmak isteyen kadınların çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri de doğurganlık endişeleri de diğerlerinden yüksektir ($p<0.05$). Gelecekte gebelik planlama ya da isteme zamanı değerlendirildiğinde; 1 yıldan az süre gebelik isteyenlerin çocuk sahibi olma istekleri, pozitif çocuk doğurma motivasyonları, çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri, doğurganlık endişeleri ve sosyal inançları diğerlerinden daha yüksektir. Ancak bu araştırmada kadınların emzirme deneyimi, emzirme süresi ve kullandıkları AP yöntemi bakımından ÇSOİÖ toplam ve alt boyut puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Grup	**n**	**Pozitif Çocuk Doğum Motivasyon**	**Tercihler**	**Doğurganlık Endişesi**	**Sosyal İnançlar**	**ÇSOİÖ toplam**
		Ort±ss	**Ort±ss**	**Ort±ss**	**Ort±ss**	**Ort±ss**
Gebelik deneyimi						
Evet	148	22.13±4.94	9.55±2.57	12.8±2.97	14.42±2.37	58.89±8.81
Hayır	84	19.48±3.90	7.19±1.98	13.17±3.04	14.37±2.44	54.11±8.82

Test		t=4.231	t=7.556	t=-0.903	t=0.152	t=3.972
P		**.000**	**.000**	0.367	0.879	**.000**
Emzirme deneyimi						
Evet	143	22.13±4.97	9.55±2.56	12.88±2.98	14.39±2.39	58.92±8.82
Hayır	4	23.56±4.73	10.25±3.51	10.54±1.73	16.43±2.54	60.25±9.61
Test		Z=-0.789	Z=-0.709	Z=-1.723	Z=-1.761	Z=-0.608
P		0.430	0.479	0.085	0.078	0.543

Tablo 4.7. Kadınların Obstetrik Özelliklerine Göre ÇSOİÖ Toplam ve Alt Boyut Puanlarının Değerlendirilmesi

Tablo 4.7. (Devam) Kadınların Obstetrik Özelliklerine Göre ÇSOİÖ Toplam ve Alt Boyut Puanlarının Değerlendirilmesi

Grup	**n**	**Pozitif Çocuk Doğum Motivasyon Ort±ss**	**Tercihler Ort±ss**	**Doğurganlık Endişesi Ort±ss**	**Sosyal İnançlar Ort±ss**	**ÇSOİÖ toplam Ort±ss**
Emzirme süresi						
1 yıldan az	12	21.92±5.37	9.42±2.87	10.92±3.68	14.75±1.14	57.41±9.49
1-3 yıl	120	22.18±4.53	9.42±2.47	13.07±2.89	14.28±2.47	58.93±8.71
3 yıldan fazla	9	22.43±9.54	11.13±3.22	13.22±2.82	15.33±2.69	61.67±10.71
Test		KW=0.025	KW=3.169	KW=3.896	KW=2.806	KW=1.112
P		0.988	0.205	0.143	0.246	0.573
AP yöntemi kullanma durumu						
Evet	180	19.94±3.87	8.22±2.48	12.41±2.93	13.96±2.24	54.53±7.35
Hayır	52	25.4±5.12	10.19±2.68	14.73±2.47	15.94±2.29	66.27±8.71
Test		t=-8.297	t=-4.976	t=-5.193	t=-5.608	t=-9.717
P		.000	.000	.000	.000	**.000**
Kullanılan AP yöntemi						
Prezervatif	62	19.27±3.65	8.89±2.28	11.87±2.94	13.69±2.29	52.73±6.79
Geri çekme	94	20.59±3.58	8.01±2.46	12.64±2.72	14.31±2.02	55.54±7.78
Doğum kontrol hapı	7	20.14±5.55	9.14±2.73	12.35±3.06	13.29±3.46	55.29±7.45
Ria	17	18.76±4.99	9.76±2.41	13.29±3.85	13.35±2.52	55.18±6.64
Test		KW=4.085	KW=3.298	KW=4.485	KW=4.508	KW=5.522
P		0.252	0.106	0.214	0.212	0.137
Fark						
Gelecekte gebelik planlama/İsteme durumu						
İstiyorum	132	21.45±4.62	10.56±2.68	13.71±2.75	14.76±2.35	57.89±10.01

Kararsızım	18	22.39±5.21	7.98±2.55	11.17±1.62	14.56±1.54	58.11±9.18
İstemiyorum	82	20.44±4.82	9.46±2.49	12.09±3.23	13.79±2.51	55.78±7.36
Test		KW=1.203	KW=23.212	KW=23.282	KW=5.339	KW=1.497
P		0.548	**.000**	**.000**	0.069	0.473
Fark			1>2,3	1>2,3		
Gelecekte gebelik planlama/İsteme zamanı						
1 yıldan az	40	24.78±5.06	9.55±2.64	15.33±2.59	16.38±2.69	66.03±9.69
1-3 yıl	65	20.09±3.17	7.69±2.19	13.31±2.52	14.46±1.84	55.49±7.31
3 yıldan fazla	32	19.81±4.18	6.97±2.32	12.03±2.21	13.69±1.68	52.57±8.24
Test		F=19.904	F=12.175	F=16.622	F=17.361	F=28.816
P		**.000**	**.000**	**.000**	**.000**	**.000**
Fark		1>2,3	1>2,3	1>2,3	1>2,3	1>2,3

t:Bağımsız gruplar t testi, Z:Mann-Whitney U testi, F: ANOVA testi, KW: Kruskal Wallis testi, Fark: Anlamlı çıkan ANOVA sonuçları için post-hoc LSD çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır.

4.8.Kadınların Bazı Obstetrik Özelliklerine Göre Çoçuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Düzeyleri Arasındaki İlişki

Araştırmaya dahil olan katılımcıların kadınların bazı obstetrik özelliklerine göre çocuk sahibi olma isteği ve beden imajı düzeylerinin korelasyonu incelenmiş olup, Tablo 4.8.'de verilmiştir.

Tablo 4.8. Kadınların Bazı Obstetrik Özelliklerine Göre Çoçuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Düzeyleri Arasındaki İlişki

Ölçek	**Son gebelik üzerinden geçen süre**	**Toplam gebelik sayısı**	**Canlı doğum sayısı**	**Yaşayan çocuk sayısı**	**Ölü doğum sayısı**	**Düşük sayısı**	**Kürtaj sayısı**
	r	**r**	**r**	**r**	**r**	**r**	**r**
Pozitif Çocuk Doğum Motivasyon	-0.09	.396**	.380**	.381**	0.119	0.031	0.074
Tercihler	0.038	.521**	.456**	.459**	0.067	.193*	.235**
Doğurganlık Endişesi	-.242**	0.082	.199*	.201*	-0.021	-.186*	-0.111

Sosyal İnançlar	-0.064	0.096	0.144	0.144	-0.039	-0.047	-.182*
ÇSOİÖ Toplam	-0.138	.427**	.452**	.453**	0.068	-0.002	0.024
BİÖ Toplam	0.031	-.178*	-.173*	-.172*	0.024	-0.056	-0.139

**p<.01; p<.05; r: Pearson korelasyon katsayısı

Pozitif çocuk doğum motivasyonu ile toplam gebelik sayısı (r=,396, p<.01), canlı doğum sayısı (r=,380, p<.01), yaşayan çocuk sayısı (r=,381, p<.01) arasında düşük düzeyde pozitif yönlü ilişki saptanmıştır. Kadınların pozitif çocuk doğum motivasyonu puanları arttıkça, toplam gebelik sayısı, canlı doğum sayısı ve yaşayan çocuk sayısı artmaktadır. Kadınların çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri ile toplam gebelik sayısı (r=,521, p<.01), canlı doğum sayısı (r=,456, p<.01), yaşayan çocuk sayısı (r=,459, p<.01) arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Kadınların kadınların çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri arttıkça, toplam gebelik sayısı, canlı doğum sayısı ve yaşayan çocuk sayısı artmaktadır. Ayrıca, düşük sayısı (r=,193, p<.05) ve kürtaj sayısı (r=,235, p<.05) arttıkça kadınların çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleride artmaktadır.

Kadınların doğurganlık endişeleri ile son gebelik üzerinden geçen süre (r=-,242, p<.01) ve düşük sayısı (r=-,186, p<.05) arasında düşük düzeyde negatif yönlü ilişki bulunmuştur. Kadınların son gebelik üzerinden geçen süreleri arttıkça doğurganlık endişeleri azalmaktadır. Ayrıca, doğurganlık endişesi ile canlı doğum sayısı (r=,199, p<.05) ve yaşayan çocuk sayısı (r=,201, p<.05) arasında zayıf düzeyde pozitif yönlü ilişkiler saptanmıştır. Kadınların canlı doğum sayısı ve yaşayan çocuk sayısı arttıkça doğurganlık endişeleri de artmaktadır. Sosyal inançlar ile kürtaj sayısı (r=-,182, p<.05) arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişki bulunmuştur. Kadınların çocuk sahibi olmaya ilişkin sosyal inançları arttıkça kürtaj sayısı düşmektedir.

Kadınların çocuk sahibi olma istekleri ile toplam gebelik sayısı (r=,427, p<.01), canlı doğum sayısı (r=,452, p<.01), yaşayan çocuk sayısı (r=,453, p<.01) arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki saptanmıştır. Kadınların çocuk sahibi olma istekleri arttıkça, toplam gebelik sayısı, canlı doğum sayısı ve yaşayan çocuk sayısı artmaktadır.

Kadınların beden imaj puanları ile toplam gebelik sayısı (r=-,178, p<.05), canlı doğum sayısı (r=-,173, p<.05), ve yaşayan çocuk sayısı (r=-,172, p<.05) arasında zayıf düzeyde negatif yönlü ilişkiler saptanmıştır. Katılımcıların beden imajına yönelik olumlu

algıları arttıkça, toplam gebelik sayısı, canlı doğum sayısı ve yaşayan çocuk sayısı azalmaktadır (Tablo 4.8).

4.9.Kadınların Obstetrik Özelliklerine Göre BİÖ Toplam Puanlarının Değerlendirilmesi

Araştırmada kadınların obstetrik özelliklerine göre beden imajı puanları verilmiştir. Kadınların gebelik deneyimi, AP kullanma durumu, gelecekte gebelik planlama/isteme durumu ve zamanı bakımından beden imajı düzeyleri arasında anlamlı fark vardır ($p<0.05$). Ancak kadınların emzirme deneyimi, emzirme süresi, kullanılan AP yöntemi bakımından beden imajı puanları arasında anlamlı fark yoktur ($p>0.05$).

Tablo 4. 9. Kadınların Obstetrik Özelliklerine Göre BİÖ Toplam Puanlarının Değerlendirilmesi

Grup	**n**	**Beden İmaj Toplam**
		Ort±ss
Gebelik deneyimi		
Evet	148	133.93±21.63
Hayır	84	142.38±15.98
Test ve P		t=-3.127 p=**0.002**
Emzirme deneyimi		
Evet	143	133.45±21.76
Hayır	4	149±13.34
Test ve P		Z=-1.685 p=0.092
Emzirme süresi		
1 yıldan az	12	135.83±11.92
1-3 yıl	120	133.38±22.1
3 yıldan fazla	9	138.33±25.33
Test ve P		KW=2.392 p=0.302
AP yöntemi kullanma durumu		
Evet	180	138.67±19.48
Hayır	52	131.17±21.52
Test ve P		t=2.388 p=**0.018**
Kullanılan AP yöntemi		
Prezervatif	62	138.1±16.67
Geri çekme	94	140.57±15.83
Doğum kontrol hapı	7	114.29±34.16
Ria	17	140.29±31.7
Test ve P		KW=5.333 p=0.149
Fark		

Gelecekte gebelik planlama/isteme durumu		
İstiyorum	132	138.92±17.05
Kararsızım	18	124.83±20.53
İstemiyorum	82	136.55±23.67
Test ve P		KW=8.547 p=**0.014**
Fark		1,3>2
Gelecekte gebelik planlama/isteme zamanı		
1 yıldan az	40	127.25±20.22
1-3 yıl	65	140.25±13.19
3 yıldan fazla	32	145.84±16.29
Test ve P		F=13.119 p=**.000**
Fark		2,3>1

t:Bağımsız gruplar t testi, Z:Mann-Whitney U testi, F: ANOVA testi, KW: Kruskal Wallis testi, Fark: Anlamlı çıkan ANOVA sonuçları için post-hoc LSD çoklu karşılaştırma testi kullanılmıştır.

Araştırmada AP yöntemi kullanan ve gebelik deneyimi olmayan kadınların beden beden imajı düzeyleri diğerlerinden yüksektir. Gelecekte çocuk sahibi olmayı isteyen ve istemeyen kadınların beden imajı düzeyleri, kararsız olan kadınlardan daha yüksektir. Gelecekte 1–3 yıl ve 3 yıldan uzun sürede gebelik planlayan kadınların beden imajı düzeyi, 1 yıl içinde gebelik planlayan kadınlardan daha yüksektir (Tablo 4.9).

4.10.Kadınların Beden İmajı İle Çoçuk Sahibi Olma İsteği Düzeyleri Arasındaki İlişki

Kadınların beden imajı ile çocuk sahibi olma isteği düzeyleri arasında ilişki Pearson korelayon yöntemi ile incelenmiştir. Katılımcıların beden imaj puanları ile pozitif çocuk doğum motivasyonu (r=-,318, p<.01), çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri (r=-,138, p<.05) ve sosyal inançları (r=-,138, p<.05) arasında düşük düzeyde negatif yönlü ilişkiler saptanmıştır.

Tablo 4.10 Kadınların Beden İmajı İle Çoçuk Sahibi Olma İsteği Düzeyleri Arasındaki İlişki

Ölçek	Beden İmaj Ölçeği	
	r	p

Pozitif Çocuk Doğum Motivasyon	-,318**	0,000
Tercihler	-,138*	0,046
Doğurganlık Endişesi	0,103	0,137
Sosyal İnançlar	-,138*	0,036
ÇSOİÖ Toplam	-,208**	0,002

**p<.01; p<.05; r: Pearson korelasyon katsayısı

Kadınların pozitif çocuk doğurma motivasyonları, çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri ve sosyal inançları arttıkça, beden imajı düzeyleri düşmektedir. Çocuk sahibi olma isteği ile beden imajı arasında düşük düzeyde negatif yönlü ilişki saptanmıştır (r=-,208, p<.01). Kadınların çocuk sahibi olma istekleri arttıkça, olumlu beden imajı algısı azalmaktadır. Ancak kadınların doğurganlık endişesi ile beden imajı arasında anlamlı ilişki yoktur (r=0,103, p>.05) (Tablo 4.10).

4.11. Kadınların Çocuk Sahibi Olma İsteğini Etkileyen Değişkenler

Kadınların çocuk sahibi olma isteğini etkileyen değişkenleri belirlemek için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Beden imaj düzeyi ile demografik ve obstetrik özelliklerin kadınlarda çocuk sahibi olma isteğine etkisi için kurulan regresyon modeli Tablo 4.11'dedir. Kategorik değişkenlerin yanında parantez içinde referans gruplar yer verilmiş olup referans olan bu kategoriler 1 ve olmayanlar 0 olacak şekilde yeniden kodlanmıştır.

Tablo 4.11. Kadınların Çocuk Sahibi Olma İsteğini Etkileyen Değişkenler

Değişkenler	**B**	**Standart Hata**	**β**	**t**	**p**
Sabit	**80.427**	**14.040**			
Beden İmaj Toplam	-0.129	0.060	-0.239	-2.135	**0.039**
Yaş	0.153	0.196	0.086	0.78	0.440
BKİ	-0.473	0.225	-0.253	-2.097	**0.043**
Eğitim durumu (Lise ve üzeri)	-1.498	0.714	-0.175	-2.098	**0.042**
Yeterli Gelir Durumu (Hayır)	-.794	0.861	-0.071	-0.922	0.362
Evlilik süresi	1.080	1.548	0.096	0.698	0.489
Son gebelik üzerinden geçen süre	-1.675	0.633	-0.275	-2.645	**0.012**

Toplam gebelik sayısı	0.350	3.237	0.047	0.108	0.914
Yaşayan çocuk sayısı	2.686	3.140	0.367	0.855	0.398
Emzirme süresi	0.750	2.145	0.031	0.35	0.728
AP yöntemi kullanma durumu (Hayır)	9.199	1.716	0.448	5.36	**0.000**
Gelecekte gebelik planlama/isteme durumu (İstiyorum)	0.335	2.380	0.012	0.141	0.889
Gelecekte gebelik planlama/isteme zamanı (1 yıldan fazla)	-2.009	1.387	-0.148	-1.449	0.155
	F=17.255; p<.001				
	DW=1.998 R2=0.852				

Beden imaj düzeyi ile demografik ve obstetrik özelliklerin kadınlarda çocuk sahibi olma isteğine etkisi için kurulan regresyon modeli anlamlıdır (F=17.255, p<.001). Kadınların çocuk sahibi olma isteği puanlarındaki değişkenliğin %85.2'si modelde yer alan değişkenlerle açıklanmaktadır. Modelde yer alan değişkenlerden beden imajı, BKİ, eğitim durumu, son gebelik üzerinden geçen süre ve AP yöntemi kullanma durumu kadınların çocuk sahibi olma isteği düzeylerinin %85.2'sini açıklayan anlamlı yordayıcılardır.

Modelde yer alan değişkenlerden beden imaj düzeyi (β=-0,239, t=-2,135) ve son gebelik üzerinden geçen süre (β=-0,275, t=-2,645) kadınların çocuk sahibi olma isteği düzeyleri için negatif yönde anlamlı yordayıcılardır. Kadınların beden imaj puanları ile son gebelik üzerinden geçen süre ölçümleri 1 birim arttığında çocuk sahibi olma isteği puanları sırasıyla-0,239 ve-0,275 birim düşmektedir. Kategorik değişkenlerden eğitim durumu (β=-0,175, t=-2,098) ve AP yöntemi kullanma durumu (β=0,448, t=5,36) kadınların çocuk sahibi olma isteği düzeyleri için anlamlı yordayıcılardır. Eğitim durumu lise ve üzerinde olanların ortaokul ve altında olanlara göre çocuk isteme düzeyleri 0,175 birim daha düşük ve AP yöntemi kullanmayanların kullananlara göre çocuk sahibi olma isteği düzeyleri 0,448 birim daha yüksektir. Ancak yaş, yeterli gelir durumu, evlilik süresi, toplam gebelik sayısı, yaşayan çocuk sayısı, emzirme süresi, gelecekte gebelik planlama/isteme durumu ve zamanı değişkenlerinin çocuk sahibi olma isteği düzeylerini etkilememektedir (p>.05) (Tablo 4.11).

5. TARTIŞMA

Bir kadın için çocuk sahibi olmak; çok katmanlı, kişiye özgü ve dönüştürücü olan eşsiz bir deneyimdir**.** Bu süreç kültürden, kişisel değerlerden, yaşam deneyimlerinden ve sosyal bağlamdan derinlemesine etkilenmektedir (Sırıkogar & Sirivesmas, 2023). Öte yandan beden imajıda doğurganlık çağındaki bir kadın için önemli parametrelerden birisidir. Özellikle toplumsal ve kültürel normların dayattığı ideal beden standartları, kadınların benlik algılarını ve özgüvenlerini etkilemektedir. Bu durum, bedenin doğurganlık ve annelikle ilgili fiziksel değişimler geçireceği gerçeğiyle birleştiğinde, kadınların üreme tercihleri üzerinde belirleyici bir etken haline dönüşebilir (Tian & Ge, 2025). Dolayısıyla beden imajına ilişkin kaygıların, yalnızca estetik bir mesele değil, kimlik ve yaşam kararlarıyla iç içe geçmiş karmaşık bir faktör olduğu göz önüne alınmalıdır (Mortezapoor ve ark., 2024). Bu çalışmada kadınların beden imajı ile çocuk sahibi olma isteği arasındaki ilişki, demografik ve obstetrik değişkenler bağlamında çok yönlü olarak incelenmiştir. Araştırmanın örneklemi, farklı sosyo-demografik özelliklere sahip 232 kadından oluşmaktadır. Bulgular, beden algısının ve çocuk sahibi olma isteğinin birbirinden bağımsız olmadığına, aksine bazı demografik ve biyolojik değişkenlerle anlamlı biçimde ilişkilendiğine işaret etmektedir.

5.1.Kadınların ÇSOİÖ ile BİÖ Toplam ve Alt Boyutları Puanlarının İncelenmesi

Ölçekten alınan puan arttıkça bireyin çocuk sahibi olma isteğinin ve niyetinin daha güçlü olduğunu, düşük puanlar ise bu isteğin zayıf ya da olumsuz olduğunu göstermektedir (Demirtaş & Koç, 2023). Ölçekten 19-95 arasında puan alınabildiği

dikkate alınırsa, kadınların neredeyse tamamının ölçek ortalamasının üstünde puan aldığı görülmektedir. Ölçek puanlarının yüksek olması araştırma kapsamına alınan kadınların çocuk sahibi olma isteğinin ve niyetinin güçlü olduğunu göstermektedir. Ölçek alt boyut puanları incelendiğinde benzer şekilde kadınların pozitif çocuk doğum motivasyonları, çocuk sahibi olmaya yönelik tercihler, doğurganlık endişesi ve sosyal inançlar düzeyinin yüksek olduğu söylenebilmektedir. Kamiloğlu ve Irmak Vural (2022), ölçeğin toplam ortalama puanını 52.15±10.65 olarak bildirirken, alt boyutlardan pozitif çocuk sahibi olma motivasyonları 19.59 ± 5.64, çocuk sahibi olmaya yönelik tercihleri 7.21 ±2.39, doğurganlık endişesini 12.08 ±3.46 ve sosyal inançları 13.26 ± 3,47 olarak bildirmiştir.

Katılımcıların BİÖ toplam puan ortalaması, 136.99±20.15'dir. Ölçekten 40-200 arasında puan alınabildiği dikkate alınırsa, kadınların neredeyse tamamının ölçek ortalamasının üstünde puan aldığı görülmektedir. Bu sonuç, araştırmaya katılan kadınların olumlu beden imajına sahip olduğunu göstermektedir. Sağlıklı gebelerde yapılan bir çalışmada BİÖ puan ortalaması 94,03±20,35 iken (Özkan ve ark., 2020), farklı bir örneklemde BİÖ puan ortalaması 98,53±25.38 (Yorulmaz & Kurutçu, 2019) olarak bildirilmiştir. Genç kızlarda yapılan başka bir araştırmada ise, BİÖ puan ortalaması 122.65±25.09'dur (Şanlı & Çelik, 2023). Literatürde ulaşılan BİÖ puanları gözönüne alındığında, bu araştırmadaki kadınların daha olumlu beden imajına sahip olduğu söylenebilir. Bu sonuç demografik ve obstetrik bazı değişkenlerin beden imajı ile ilişkili olabileceğinin göstergesidir.

5.2. Kadınların Demografik Özelliklerine Göre ÇSOİÖ ve Alt Boyut Puanlarının İncelenmesi

Araştırmaya katılanların aile tipi, meslek, eğitim durumu, eş eğitim durumu, evlilik süresi, BKİ ile çocuk sahibi olma isteği arasında anlamlı fark vardır ($p<0.05$). Geniş aile yapısına sahip olan, ev hanımı ya da işçi olan kadınların çocuk sahibi olma isteği ve pozitif çocuk doğum motivasyonu daha yüksektir. Bu durum, geleneksel aile yapılarının doğurganlık kararlarını desteklediğini ve kadının doğurganlık rolünün toplumsal baskılarla pekiştirildiğini göstermektedir (Koçak & Aksoy, 2021). Benzer şekilde, kadının eğitim düzeyi ve eş eğitim düzeyi düştükçe çocuk sahibi olma isteğinin arttığı bulunmuştur. Bu bulgu Arı ve Şahin'in (2023) çalışmalarıyla da örtüşmektedir.

Bangladeş'te yapılan bir araştırma ikamet yeri, coğrafi konum, din, refah endeksi, anne yaşı ve eğitimi, eşlerin eğitimi, çocuk ölümü yaşama ve diğer güçlendirmeyle ilgili göstergeler gibi çeşitli faktörlerin doğurganlık istekleriyle önemli ölçüde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur (Akram ve ark.,2020). Ayrıca İran'da çalışan kadınlar ile yapılan bir araştırmada sosyal destek eksikliği, yetersiz izin, yetersiz ücretler, eş ve aile desteğinin eksikliği gibi faktörlerin çocuk sahibi olmamın önündeki engeller olduğu bildirilmiştir (Najafabadi ve ark., 2025). Bir sistematik incelemede ise, sosyodemografik özelliklerin, fiziksel ve psikolojik sağlığın, mutluluğun, çocuk sahibi olma niyetinin, medeni durumun, paritenin, aile ve akran etkileşiminin doğurganlık niyeti ile ilişkili olduğunu raporlanmıştır (Hashemzadeh ve ark., 2021). Literatür bilgileri araştırma sonuçlarımızı destekler niteliktedir.

Araştırmamızda evlilik süresi 1-5 yıl olanların çocuk sahibi olma isteği, pozitif çocuk doğum motivasyonu ve doğuma yönelik tercihleri tüm gruplardan düşüktür. Bu sonuç evliliğin başında olan genç kadınların çocuk sahibi olmayı bilinçli olarak ertelediğini göstermektedir. Bu durum daha çok özerklik, hazır hissetmeme veya yaşam deneyimi kazanma isteğinin bir yansıması olabilir. Ayrıca bu dönem evlilikte çiftlerin çocuk öncesi ilişkilerini ve yaşamlarını konsolide etme isteklerine işaret edebilir. Ancak evlilik süresi 15 yıl ve üzerinde olanların doğurganlık endişeleri diğer gruplardan anlamlı olarak düşüktür. Evlilikte 15 yılı tecrübe etmiş, doğumu ve çocuk sahibi olmayı deneyimlemiş birçok kadın için doğurganlık endişesinin düşük olması beklendik bir sonuçtur.

Literatür bilgileri, araştırma sonuçlarımızı desteklemektedir. Nitekim evlilik süresi 1–5 yıl olan kadınlarda çocuk sahibi olma isteği ve doğuma yönelik motivasyonların düşük olması, önceki çalışmalarla uyum göstermektedir. Hashemzadeh ve ark. 2021), evliliğin erken dönemlerinde çocuk sahibi olma niyetlerinin; özerklik, hazır hissetmeme ve yaşam deneyimi kazanma gibi faktörler nedeniyle daha düşük olduğunu rapor etmiştir. Safdari-Dehcheshmeh ve ark. (2023) ise çiftlerin bu dönemde ilişkilerini güçlendirmeye ve yaşamlarını konsolide etmeye odaklandıklarını belirtmiştir. Ayrıca Erfani ve ark. (2021), evlilikte eşler arası ilişki kalitesinin ve eşitlikçi rol paylaşımının doğurganlık niyetleri üzerinde belirleyici olduğunu vurgulamıştır.

Evlilik süresi 15 yıl ve üzerinde olan kadınlarda doğurganlık endişesinin düşük bulunması da literatürle paralellik göstermektedir. Shakarami ve ark.(2021), doğum korkusunun ilk gebelikte en yüksek düzeyde olduğunu, multipar kadınlarda ise belirgin şekilde azaldığını bildirmiştir. Benzer şekilde Kananikandeh ve ark. (2022), deneyim kazandıkça doğuma ilişkin kaygıların azaldığını ifade etmiştir.

Öte yandan Vakulenko ve ark. (2025), ekonomik ve politik belirsizlik dönemlerinde erken evlilik yıllarında dahi çocuk sahibi olma niyetinin artabileceğini ortaya koymuştur. Bu durum, evlilik süresi ile doğurganlık isteği arasındaki ilişkinin bağlamsal faktörlere göre farklılaşabileceğini düşündürmektedir.

Önemli demografik göstergelerden biri olan obezitenin günümüzde hızla yaygınlaştığı bilinen bir gerçektir. Obezite hem genel sağlık hem de üreme sağlığı üzerinde ciddi olumsuz etkiler oluşturmakta, kadınlarda özellikle patofizyolojik ve psikososyal düzeyde doğurganlık problemlerine yol açmaktadır (Zheng, 2024; Duah ve ark., 2025)

Bu konuyla ilgili literatür incelendiğinde, Zeng ve arkadaşlarının obez kadınların çocuk sahibi olma isteği ve doğum motivasyonlarının daha yüksek olduğu bulgusunu raporlaması dikkat çekicidir. Ancak bu araştırmada obez olan kadınların çocuk sahibi olma isteği ve pozitif çocuk doğum motivasyonu daha yüksektir. Benzer şeklide kilolu ve obez olanların doğuma yönelik tercihleri daha yüksektir. Çok yönlü değerlendirildiğinde bu sonuç kilolu bedenin bazı toplumlarda "doğurganlık sembolü" olarak kodlanması ve sosyal onay beklentisiyle açıklanabilir. Ayrıca kilolu ya da obez bir kadın gebelik ve doğum sürecinin getireceği fiziksel değişimleri çok fazla önemsemeyip doğurganlık ve annelik rolüne yoğunlaşabilir. Bu sonucu destekler nitelikte obez olan gebe kadınlarda yapılan bir çalışmada, kadınların gebelik bahanesiyle vücut ölçülerini umursamadığı, gebelik nedeniyle beden algılarını normal olarak değerlendirdikleri bildirilmiştir (Lingetun ve ark., 2017).

5.3.Kadınların Bazı Demografik Özelliklerine Göre Çoçuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Düzeyleri Arasındaki İlişki

Araştırmada kadınların yaşları arttıkça çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri olumlu yönde artarken, BKİ'leri de artmakta ancak beden imajına yönelik olumlu algıları azalmaktadır. Kadınların BKİ'leri arttıkça, çocuk sahibi olma istekleri, pozitif çocuk doğurma motivasyonları ve çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri artmaktadır. Ancak kadınların BKİ'leri ile beden imajı düzeyleri arasında orta düzeyde negatif yönlü ilişki vardır. Kadınların BKİ'leri arttıkça, beden imajına yönelik olumlu algıları azalmaktadır. Benzer şekilde bu sonuç Yiğitbaş ve ark. (2022) tarafından da vurgulanmıştır.

Yapılan bir sistematik incelemede ise, bazı çalışmalar kadınların gebelik sırasında bedenleri hakkında daha olumlu hissettiklerini gösterirken, bazıları daha olumsuz bir beden deneyimi yaşamaktadır. Bazı çalışmalarda ise istatistiksel bir fark olmadığı raporlanmış, sonuçların çok heterojen ve öznel olduğu bildirilmiştir (Crossland ve ark., 2023). Ancak postpartum annelerde yapılan bir araştırmaya göre, beden imajı memnuniyetsizliği, doğum sonrası altıncı ayda BKİ, gebelik yaşı, eşin kadının vücut şekli hakkındaki görüşleri ve doğum şekli gibi değişkenlerle ilişkili bulunmuştur. Belirlenen bu değişkenler, beden imajı memnuniyetsizliğinin %34'ünü açıklamaktadır (Wytiaz ve ark., 2024). Başka bir sistematik inceleme, gebelik sırasında beden imajı konusunda artan bir endişeyi vurgulamaktadır. Dolayısıyla çocuk sahibi olma isteği olan ya da gebe olan kadınlarda beden imajının yeterli düzeyde anlaşılması, sağlık profesyonellerinin anneler ve bebekler için daha sağlıklı bir gebelik dönemi geçirmelerine yardımcı olacak stratejileri uygulamalarına destek olabilir (Salzer ve ark.,2023).

5.4. Kadınların Demografik Özelliklerine Göre BİÖ Toplam Puanlarının İncelenmesi

Cinsiyet, yaş, medeni durum, kilo, boy, kültür, eğitim gibi birçok farklı bireysel, toplumsal, kültürel, çevresel, biyolojik ve sosyal faktörün beden imajı algısında rol oynadığı bilinmektedir. Vücut ölçüleri genellikle sosyal/kültürel faktörler, arkadaşlar, aile, cinsiyet ve yaş gibi beden imajı algılarını belirleyen çok sayıda faktör nedeniyle abartılabilir veya küçümsenebilir (Alharballeh & Dodeen, 2023). Bu araştırmaya

katılanların beden imajı düzeyleri bazı demografik değişkenlere göre farklılık göstermektedir. İlkokul mezunu olan ve geniş aile yapısına sahip kadınların beden imajı düzeyi daha düşüktür. Ancak eşi memur olan ve eş eğitimi lise ve üzeri seviyede olan kadınların beden imajı düzeyi daha yüksektir. Araştırmada eğitim düzeyi yüksek olan kadınların beden imajı puanlarının daha yüksek bulunması, eğitimle birlikte gelişen beden farkındalığı ve sağlık algısının olumlu etkilerini ortaya koymaktadır. Eğitim düzeyi arttıkça bireylerin bedenlerini daha bilinçli değerlendirdiği, sağlık davranışlarını daha kolay benimsediği ve sosyal ortamlarda kendilerini daha rahat ifade ettiği bilinmektedir. Türkiye'de yapılan benzer bir çalışmada, üniversite mezunu kadınların beden memnuniyetinin, lise ve altı eğitim düzeyine sahip kadınlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu rapor edilmiştir (Demirel & Akyol, 2022). Yılmaz ve Yıldız'ın (2023) çalışması da, yüksek eğitim düzeyine sahip bireylerde beden algısının daha olumlu olduğunu, bunun ise bilgiye erişim kolaylığı, sağlıklı yaşam farkındalığı ve özsaygı ile ilişkili olabileceğini göstermiştir. Ancak bazı araştırmalarda eğitim düzeyinin beden imajı üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı da bildirilmiştir (Kocaer & Kızılırmak, 2020). Bu farklılık, araştırmaların yapıldığı örneklemlerin sosyoekonomik ve kültürel çeşitliliğinden kaynaklanabilir.

Evlilik süresi ile beden imajı arasındaki ilişki, duygusal ve sosyal bağların evliliğin başlangıcında daha yoğun olması nedeniyle anlamlı etkiler gösterebilir. Özellikle, evliliğin ilk yıllarındaki yakınlık, karşılıklı saygı ve destek gibi faktörler, kadınların beden algısına olumlu katkı sağlamaktadır. Bu durumu Rakhshani ve arkadaşları (2024) evli kadınlarla yaptıkları çalışmada teyit etmiş ve yüksek evlilik doyumunun beden memnuniyetini artırdığını vurgulamışlardır.

Diğer yandan, Beden Kitle İndeksi (BKİ) yükseldikçe beden memnuniyetinin azaldığı, özellikle kadınlar arasında sosyal estetik normların baskısı nedeniyle daha belirgin bir şekilde gözlemlenemektedir. Mohamed (2023), genç tıp öğrencileri arasında yaptığı araştırmada normal kilolu kadınların beden memnuniyetinin, kilolu ve obez kadınlara oranla anlamlı derecede yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bu bulgular, evlilik dinamikleri ve sosyal normlar gibi faktörlerin beden algısında belirleyici olduğunu göstermesinin yanı sıra, beden memnuniyetsizliğinin yalnızca bireysel bir durum olmadığını; toplumsal değerler ve fiziksel değişkenlerle etkileşim halinde şekillendiğini de ortaya koymaktadır.

Genel olarak bulgularımız, eğitim düzeyi, evlilik süresi ve BKİ gibi değişkenlerin kadınların beden imajı üzerinde anlamlı etkiler oluşturduğunu ve bu etkilerin hem bireysel hem de sosyo-kültürel faktörlerden beslendiğini ortaya koymaktadır. Bulgular, yerli literatürle büyük ölçüde uyumlu olmakla birlikte, kültürel farklılıkların bazı sonuçlarda değişkenlik yarattığı da gözlemlenmiştir.

5.5. Kadınların Obstetrik Özelliklerine Göre ÇSOİÖ Toplam ve Alt Boyut Puanlarının İncelenmesi

Araştırmaya katılan kadınların çocuk sahibi olma isteği düzeyleri, gebelik deneyimi, aile planlama (AP) yöntemi kullanımı, gelecekte gebelik planlama/isteme durumu ve zamanı açısından anlamlı farklılıklar göstermektedir. Daha önce gebelik deneyimi olan ve herhangi bir AP yöntemi kullanmayan kadınların çocuk sahibi olma istekleri, pozitif doğum motivasyonları ve çocuk sahibi olma tercihleri diğer gruplara göre daha yüksektir. Bu bulgu; anneliğin, duygusal ve sosyal pekiştireçlerle birlikte kadın kimliğinde doğal bir istek haline geldiğini düşündürmektedir. Nitekim Lee, Lee ve Park (2022), anneliğin kadın kimliği üzerinde güçlü etkiler yarattığını ve sosyal destek unsurlarının bu isteği pekiştirdiğini bildirmiştir.

Gelecekte gebelik planlayan ya da gebe kalmak isteyen kadınların, çocuk sahibi olma tercihleri ve doğurganlık endişelerinin diğer gruplara göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Özellikle önümüzdeki bir yıl içinde gebelik isteyen kadınlarda çocuk doğurma istek, motivasyon ve tercihler yüksek olmakla birlikte, doğurganlıkla ilgili endişeler ve sosyal inançlar da belirgin düzeyde yüksektir. Bu durum, kadınların hem olumlu hem de olumsuz duyguları aynı anda yaşayabildiğini göstermektedir. Literatürde de benzer şekilde, Zeng, Li ve Zhang (2021), gebelik planlama sürecindeki kadınlarda çocuk sahibi olma motivasyonunun artmasına paralel olarak doğurganlığa ilişkin kaygı düzeylerinin de yükseldiğini rapor etmiştir.

Bununla birlikte, bu çalışmada kadınların çocuk sahibi olma isteği düzeylerinin emzirme deneyimi, emzirme süresi ve kullandıkları AP yöntemi açısından anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Benzer şekilde, Türkiye'de yapılan bazı araştırmalarda da emzirme süresinin ya da kullanılan AP yönteminin doğurganlık isteği üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamıştır (Kocaer & Kızılırmak, 2020; Yıldırım & Taşçı,

2020). Ancak farklı olarak, bazı çalışmalarda emzirme süresinin kadınların yeni bir gebelik isteğini azaltabileceği belirtilmiştir (Demirel & Akyol, 2022). Bu durum, farklı toplumlarda kültürel normlar, sağlık davranışları ve aile planlama tercihleri arasındaki değişkenlikten kaynaklanabilir.

5.6. Kadınların Bazı Obstetrik Özelliklerine Göre Çoçuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Düzeyleri Arasındaki İlişki

Araştırmada toplam gebelik sayısı, canlı doğum sayısı ve yaşayan çocuk sayısı arttıkça; kadınların çocuk sahibi olma istekleri, pozitif çocuk doğum motivasyonları ve çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri de artmıştır. Bu durum, yüksek çocuk doğurma isteği ve motivasyonun, üreme davranışlarına doğrudan yansıdığını ve olumlu doğum deneyimi geçirdiklerini de düşündürmektedir. Benzer şekilde, Karakuş ve Arslan (2021), çocuk sahibi olma isteğinin yüksek olduğu kadınlarda doğurganlık oranlarının anlamlı derecede daha fazla olduğunu bildirmiştir. Ayrıca, Kaya ve ark. (2020) da pozitif doğum motivasyonunun, kadınların planlanan gebelik oranlarını artırdığını vurgulamıştır.

Çalışmada, son gebelik üzerinden geçen sürenin artmasıyla doğurganlık endişelerinin azaldığı belirlenmiştir. Bu bulgu, doğum üzerinden geçen sürenin, kadınlarda üreme kapasitesine yönelik kaygıları azalttığını düşündürmektedir. Ancak bazı çalışmalarda bu ilişkinin ters yönde olduğu, uzun süre gebelik yaşamayan kadınlarda doğurganlıkla ilgili kaygıların artabileceği belirtilmiştir (Aksu & Yıldız, 2019). Kadınların canlı doğum sayısı ve yaşayan çocuk sayısı arttıkça doğurganlık endişelerinin artması, toplumsal beklentiler, ekonomik yük ve çocuk yetiştirme sorumluluğunun getirdiği psikososyal baskılarla ilişkili olabilir. Nitekim Gökdemir ve Öztürk (2022), çok çocuklu kadınlarda ekonomik ve sosyal yükün doğurganlığa ilişkin kaygıları artırabildiğini rapor etmiştir.

Araştırmamızda ayrıca, katılımcıların beden imajına yönelik olumlu algıları arttıkça toplam gebelik sayısı, canlı doğum sayısı ve yaşayan çocuk sayısının azaldığı görülmüştür. Bu bulgu, beden algısı yüksek kadınların gebelik sayısını sınırlı tutma eğiliminde olabileceğini düşündürmektedir. Literatürde, olumlu beden imajına sahip kadınların, fiziksel görünümlerinde oluşabilecek değişimlere karşı daha duyarlı oldukları ve bu nedenle gebelik sayısını sınırlandırma eğilimi gösterebildikleri belirtilmiştir

(Demirel & Akyol, 2022). Ancak farklı olarak, bazı araştırmalarda beden algısının çocuk sahibi olma isteği üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamıştır (Yıldırım & Taşçı, 2020). Bu çelişkili sonuçlar, kültürel normlar, bireysel değerler ve sosyoekonomik durum farklılıklarından kaynaklanabilir. Beden imajına yönelik olumlu algılar arttıkça gebelik sayısı, canlı doğum sayısı ve yaşayan çocuk sayısının azalması kadınların fiziksel görünümlerini oldukça önemsedikleri ve obstetrik değişimlerin bu süreci etkileyebileceği, güzel görünme algısının ön plana çıkması ile açıklanabilir.

5.7. Kadınların Obstetrik Özelliklerine Göre BİÖ Toplam Puanlarının İncelenmesi

Araştırmamızda kadınların beden imajı düzeylerinin, gebelik deneyimi, aile planlama (AP) yöntemi kullanma durumu, gelecekte gebelik planlama/isteme durumu ve zamanı açısından anlamlı farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir. Bulgulara göre, AP yöntemi kullanan ve gebelik deneyimi olmayan kadınların beden imajı düzeyleri diğer gruplara kıyasla daha yüksektir. Bu durum, doğum sonrası meydana gelen bedensel değişimlerin beden algısını olumsuz etkileyebileceğini düşündürmektedir. Nitekim Polat ve Yıldız (2022), doğum sonrası karın, göğüs ve kilo değişikliklerinin kadınların kendilik algısını olumsuz yönde etkileyebileceğini ve beden memnuniyetini azaltabileceğini bildirmiştir. Benzer şekilde, Chang ve ark. (2020) postpartum dönemde fiziksel görünümdeki değişimlerin kadınların beden algısında belirgin bozulmalara yol açtığını vurgulamaktadır. Ancak farklı olarak, bazı araştırmalarda doğum sonrası sosyal destek ve eş memnuniyetinin yüksek olması durumunda beden algısının olumsuz etkilenmediği de belirtilmiştir (Yıldırım & Taşçı, 2020).Özellikle eş desteği ve sosyal desteğin bu hassas dönemde artmasının çok kritik olduğu görülmektedir.

Gelecekte çocuk sahibi olmayı isteyen ve istemeyen kadınların beden imajı düzeylerinin, bu konuda kararsız olan kadınlardan daha yüksek bulunması dikkat çekicidir. Bu bulgu, üreme kararına ilişkin netliğin, kişinin kendine yönelik algısıyla ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Ayrıca, gelecekte 1–3 yıl ve 3 yıldan uzun sürede gebelik planlayan kadınların beden imajı düzeyleri, 1 yıl içinde gebelik planlayan kadınlara kıyasla daha yüksektir. Bu sonuç, gebeliğe daha uzun vadede hazırlanan kadınların fiziksel görünüm ve sağlığına daha fazla önem verdiği şeklinde

yorumlanabilir. Literatürde, gebelik planlama süresi uzadıkça kadınların fiziksel aktiviteye ve sağlıklı beslenmeye daha fazla önem verdiği, bu durumun da beden memnuniyetini artırabileceği bildirilmiştir (Hill et al., 2016; Karakuş & Arslan, 2021). Ancak bazı çalışmalarda gebelik planlama zamanının beden algısı üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı da rapor edilmiştir (Kocaer & Kızılırmak, 2020).

5.8. Kadınların Beden İmajı İle Çocuk Sahibi Olma İsteği Düzeyleri Arasındaki İlişki

Katılımcıların beden imaj puanları ile pozitif çocuk doğum motivasyonu, çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri ve sosyal inançları arasında düşük düzeyde negatif yönlü ilişki vardır. Kadınların pozitif çocuk doğurma motivasyonları, çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri ve sosyal inançları arttıkça, beden imajı düzeyleri düşmektedir. Bu araştırmada kadınların çocuk sahibi olma istekleri arttıkça, olumlu beden imajı algısı azalmaktadır. Başka bir ifadeyle, kadınların olumlu beden imajı algıları arttıkça, çocuk sahibi olma istekleri azalmaktadır. Bu sonuç, beden imajı yüksek olan kadınların, gebelik, doğum, doğum sonrası süreçlerde yaşanan fizyolojik değişimleri bedensel görünümlerinin bozulmasına yönelik çekinceleri ile açıklanabilir. Beden imajı ve çocuk sahibi olma isteği arasındaki negatif ilişki, özellikle doğumun beden üzerindeki etkilerinden kaçınmak isteyen kadınlarda daha belirgin olabilir. Eraslan ve Yavuz'un (2021) çalışması da beden imajı ile annelik motivasyonları arasında ters yönlü bir ilişki bulunduğunu ortaya koymuştur.

5.9.Kadınların Çocuk Sahibi Olma İsteğini Etkileyen Faktörler

Araştırmada kadınların çocuk sahibi olma isteğini etkileyen faktörler incelenmiş ve beden imajı, BKİ, eğitim durumu, son gebelik üzerinden geçen süre ile AP yöntemi kullanma durumunun, çocuk sahibi olma isteği düzeylerinin %85.2'sini açıkladığı görülmüştür. Bulgulara göre beden imajı düzeyi, son gebelik üzerinden geçen süre ve eğitim durumu, çocuk sahibi olma isteğini negatif yönde etkilemektedir. Başka bir ifadeyle, kadınların beden imajı düzeyi, son gebelikten itibaren geçen süre ve eğitim düzeyi arttıkça çocuk sahibi olma isteği azalmaktadır. Bu sonuç, çocuk sahibi olma

isteğinin yalnızca biyolojik veya psikolojik bir ihtiyaç değil, aynı zamanda beden algısı, obstetrik öykü ve sosyodemografik özelliklerin etkileşimi ile şekillenen çok boyutlu bir süreç olduğunu göstermektedir. Tanrıverdi ve Dağ (2020) da benzer şekilde, kadınların bedenleriyle kurdukları ilişkinin ve fiziksel görünümlerine yönelik algılarının doğurganlık arzularını etkileyebileceğini bildirmiştir. Türkiye'de yapılan bazı çalışmalarda, eğitim düzeyi yüksek kadınların daha az çocuk sahibi olmayı tercih ettiği, bunun ise kariyer planlaması, yaşam tarzı tercihleri ve ekonomik nedenlerle ilişkili olabileceği belirtilmektedir (Yıldırım & Taşçı, 2020; Karakuş & Arslan, 2021). Ayrıca, eğitim düzeyinin artmasıyla doğurganlık oranlarının azaldığını ortaya koyan uluslararası çalışmalar da mevcuttur (Matysiak & Vignoli, 2020).

Beden imajı açısından değerlendirildiğinde, olumlu beden algısına sahip kadınların fiziksel görünümlerindeki değişimlere karşı daha duyarlı olabildikleri ve bu nedenle gebelik planlarını sınırlayabildikleri öne sürülmektedir (Demirel & Akyol, 2022). Ancak farklı olarak, bazı toplumlarda beden imajı ile çocuk sahibi olma isteği arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır (Shreffler & Johnson, 2013). Bu çelişkili bulgular, kültürel normların, bireysel yaşam beklentilerinin ve toplumsal cinsiyet rollerinin farklılığından kaynaklanabilir.

Bu araştırmada AP yöntemi kullanmama durumu arttıkça kadınların çocuk sahibi olma isteğide artmaktadır. Bu sonuç, AP yöntemi kullanmayan bir kadın için gebelikten ya da çocuk sahibi olmaktan kaçınmaması ile açıklanabilir. Ancak burada esas olan sağlıklı, planlı gebelikler ve doğacak çocuklar olduğundan doğurganlık bilincinin kritik önem taşıdığı görülmektedir. Benzer şekilde Etiyopya'da yapılan bir araştırma kadınların yaşı, eğitim düzeyi, ilk evlilik yaşı, din, bölge, meslek, ideal çocuk sayısı, yaşayan çocuk sayısı ve doğum kontrol yöntemi kullanımının daha fazla çocuk sahibi olma isteğini önemli ölçüde etkilediğini göstermiştir. Araştırmalarda, eğitimsiz veya ilköğretim mezunu olmak, çok genç yaşta evlenmek, ideal çocuk sayısının veya yaşayan çocuk sayısının dört ve altında olması ve doğum kontrol yöntemi kullanmamanın, daha yüksek çocuk sahibi olma isteği ile ilişkili olduğu belirtilmiştir (Muluneh & Moyehodie, 2021). Bu bulgular, eğitim düzeyinin yalnızca bilgi birikimi değil, aynı zamanda aile planlaması farkındalığı ve doğurganlık tercihlerinde de belirleyici olduğunu göstermektedir. Nitekim Türkiye'de yapılan çalışmalarda da düşük eğitim düzeyine sahip kadınlarda, aile planlama yöntemlerini bilme ve kullanma oranlarının daha düşük olduğu, bu durumun ise

planlanmamış gebeliklerin ve yüksek doğurganlık isteğinin artmasına neden olduğu rapor edilmiştir (TNSA, 2018; Yıldırım & Taşçı, 2020; Karakuş & Arslan, 2021).

Çok genç yaşta evlenmenin yüksek doğurganlık isteğiyle ilişkili olduğu yönündeki bulgular, evlilik süresinin uzunluğunun ve üreme çağında geçirilen toplam sürenin artmasıyla, daha çok sağlık eğitimi almaması, geniş ailede olması, bilinçsiz sağlık davranışları ile ilişkilendirilebilir. Benzer şekilde, Demir ve ark. (2019), erken yaşta evlenen kadınların, yaşam boyu doğum sayısının daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Ancak bazı çalışmalarda, erken yaşta evlenmenin her zaman yüksek doğurganlık isteğiyle sonuçlanmadığı, özellikle kentsel bölgelerde genç yaşta evlenen kadınların da doğurganlıklarını sınırlama eğiliminde olabileceği rapor edilmiştir (Matysiak & Vignoli, 2020).

Doğum kontrol yöntemi kullanmamanın daha fazla çocuk sahibi olma isteği ile ilişkili olması, aile planlama hizmetlerine erişim ve bu hizmetleri kullanma konusundaki farkındalık eksikliğini düşündürmektedir. Literatürde, üreme sağlığı konusunda düzenli bilgilendirme ve danışmanlık hizmetlerinin, kadınların bilinçli doğurganlık tercihlerinde etkili olduğu vurgulanmaktadır (WHO, 2022). Bu bağlamda, sürekli üreme sağlığı eğitimi ve bilgilendirme programlarının yaygınlaştırılması, kadınların daha sağlıklı ve bilinçli doğurganlık davranışları geliştirmesine katkı sağlayabilir.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Tanımlayıcı ve ilişkisel tipte gerçekleştirilen araştırmada aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

-Kadınların çocuk sahibi olma isteğinin ve niyetinin güçlü olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde pozitif çocuk doğum motivasyonları, çocuk sahibi olmaya yönelik tercihleri, doğurganlık endişeleri ve sosyal inançları güçlüdür.

-Araştırma kapsamına alınan kadınlar olumlu beden imajına sahiptir.

- Araştırmaya katılanların aile tipi, meslek, eğitim durumu, eş eğitim durumu, evlilik süresi, BKİ ile çocuk sahibi olma isteği arasında anlamlı fark vardır. Geniş aile yapısına sahip olan, ev hanımı ya da işçi olan kadınların çocuk sahibi olma isteği ve pozitif çocuk doğum motivasyonu daha yüksektir. Kadının eğitim düzeyi ve eş eğitim düzeyi düştükçe çocuk sahibi olma isteği artmaktadır. Ancak evlilik süresi 1-5 yıl olanların çocuk sahibi olma isteği, pozitif çocuk doğum motivasyonu ve doğuma yönelik tercihleri tüm gruplardan düşüktür. Evlilik süresi 1-5 yıl olanların çocuk sahibi olma isteği, pozitif çocuk doğum motivasyonu ve doğuma yönelik tercihleri tüm gruplardan düşükken, beden imajı puanları diğer tüm gruplardan daha yüksektir.

-Araştırmada obez olan kadınların çocuk sahibi olma isteği ve pozitif çocuk doğum motivasyonu daha yüksektir. Kilolu ve obez olanların doğuma yönelik tercihleri daha yüksektir. Kadınların yaşları arttıkça çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri olumlu yönde artarken, BKİ'leri de artmakta ancak beden imajına yönelik olumlu algıları azalmaktadır. Kadınların BKİ'leri arttıkça, çocuk sahibi olma istekleri, pozitif çocuk doğurma motivasyonları ve çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri artmaktadır. Ancak kadınların BKİ'leri arttıkça, beden imajına yönelik olumlu algıları azalmaktadır. Kadınlar kilo aldıkça beden imajına yönelik olumsuz algıları artmaktadır.

- Beden imajı düzeyleri bazı demografik değişkenlere göre incelendiğinde; İlkokul mezunu olan ve geniş aile yapısına sahip kadınların beden imajı düzeyi daha düşüktür. Ancak eşi memur olan, eş eğitimi lise ve üzeri seviyede olan kadınların beden imajı düzeyi daha yüksektir.

- AP yöntemi kullanmayan ve daha önce gebelik deneyimi olan kadınların çocuk sahibi olma istekleri, pozitif çocuk doğurma motivasyonları ve çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri daha yüksektir. Ancak AP yöntemi kullanan ve gebelik deneyimi olmayan kadınların beden beden imajı düzeyleri diğerlerinden daha yüksektir.

- Gelecekte 1 yıldan az sürede gebelik isteyenlerin çocuk sahibi olma istekleri, pozitif çocuk doğurma motivasyonları, çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri, doğurganlık endişeleri ve sosyal inançları diğerlerinden daha yüksektir. 1 yıldan az süre içinde gebelik isteyen kadınların çocuk doğurma istek, motivasyon ve tercihleri yüksek olsa bile, doğurganlığa ilişkin endişelerinin ve sosyal inançlarının da anlamlı şekilde yüksek olduğu kadınların negatif ve pozitif duyguları birlikte yaşadığı görülmektedir. Ancak gelecekte çocuk sahibi olmayı isteyen ve istemeyen kadınların beden imajı düzeyleri, kararsız olan kadınlardan daha yüksektir.

-Kadınların çocuk sahibi olma istekleri, pozitif çocuk doğum motivasyonları ve çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri arttıkça, toplam gebelik sayısı, canlı doğum sayısı ve yaşayan çocuk sayısı artmaktadır. Kadınların son gebelik üzerinden geçen süreleri arttıkça doğurganlık endişeleri azalmaktadır. Kadınların canlı doğum sayısı ve yaşayan çocuk sayısı arttıkça doğurganlık endişeleri de artmaktadır. Katılımcıların beden imajına yönelik olumlu algıları arttıkça, toplam gebelik sayısı, canlı doğum sayısı ve yaşayan çocuk sayısı azalmaktadır.

-Kadınların pozitif çocuk doğurma motivasyonları, çocuk sahibi olmaya ilişkin tercihleri ve sosyal inançları arttıkça, beden imajı düzeyleri düşmektedir. Bu araştırmada kadınların çocuk sahibi olma istekleri arttıkça, olumlu beden imajı algısı azalmaktadır. Başka bir ifadeyle, kadınların olumlu beden imajı algıları arttıkça, çocuk sahibi olma istekleri azalmaktadır.

-Beden imajı, BKİ, eğitim durumu, son gebelik üzerinden geçen süre ve AP yöntemi kullanma durumu kadınların çocuk sahibi olma isteği düzeylerini açıklayan anlamlı yordayıcılardır. İncelenen değişkenlerden beden imaj düzeyi ve son gebelik üzerinden geçen süre ve eğitim durumu kadınların çocuk sahibi olma isteği düzeylerini negatif yönde etkilemektedir.

-Kadınların beden imajı düzeyi, son gebelik üzerinden geçen süre ve eğitim durumu arttıkça, çocuk sahibi olma isteği azalmaktadır. Ancak AP yöntemi kullanmama durumu arttıkça kadınların çocuk sahibi olma isteği de artmaktadır.

Bu sonuçlar, çocuk sahibi olma isteği ile beden imajı arasında önemli bir ilişki olduğunu, başta demografik ve obstetrik birçok farklı değişkenin bu süreci etkilediği görülmektedir. Özellikle kadının beden imajı algısı, BKİ, eğitimi, son gebelik üzerinden geçen süre ve AP yöntemi kullanma durumunun çocuk sahibi olma isteği üzerinde belirleyici rol oynadığı anlaşılmaktadır. Bulgular, üreme sağlığı politikalarının ve danışmanlık hizmetlerinin, kadınların beden imajı ve eğitim durumları göz önünde bulundurularak, bireyselleştirilmiş yaklaşımlarla planlanmasının önemini vurgulamaktadır.

Bu sonuçlar doğrultusunda önerilerimiz;

Kadınların beden imajı algılarının çocuk sahibi olma isteği düzeyleri üzerinde etkili olduğu göz önünde bulundurularak, üreme sağlığı hizmetlerinde beden imajı farkındalığını artırmaya yönelik eğitim programları ve bireysel danışmanlık hizmetleri geliştirilmelidir. Kadınların olumlu beden imajını güçlendirmeye yönelik (özellikle doğum sonrası dönemi kapsayan) psiko-eğitim programları ve danışmanlık hizmetleri geliştirilerek, beden imajının çocuk sahibi olma isteği üzerindeki olumsuz etkisi azaltılabilir.

- Eğitim düzeyi çocuk isteme davranışlarını etkileyen önemli bir faktör olduğundan, kadınların eğitim olanaklarının artırılması ve eğitim hayatlarına devam etmelerinin teşvik edilmesi doğurganlık planlamasında olumlu sonuçlar doğurabilir.

- Aile planlaması yöntemlerinin kullanımı ile çocuk isteme tutumları arasında anlamlı farklılıklar bulunması nedeniyle, etkili ve doğru yöntemlerin tanıtımı için bilinçlendirme kampanyaları ve erişilebilir aile planlaması hizmetleri artırılmalıdır.

- Gebelik deneyiminin çocuk isteme üzerinde etkili olduğu tespit edildiğinden, kadınların gebelik ve doğum sonrası süreçlerde psikososyal destek almaları sağlanarak üreme kararlarına olumlu katkı verilmelidir.

- Bu çalışmada Sosyo-demografik değişkenlerin çocuk isteme üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Bu nedenle, program ve politikalar geliştirilirken kültürel ve aile

yapısına uygun yaklaşımlar benimsenmeli, bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulmalıdır.

- Bu çalışma bulgularının genellenebilmesi için farklı bölgelerde ve geniş örneklemlerle yapılacak çalışmalar önerilmektedir. Ayrıca, beden imajı ve çocuk isteme arasındaki ilişkiyi daha ayrıntılı incelemek üzere nitel araştırmaların yapılması faydalı olacaktır.

7. ARAŞTIRMANIN EBELİK BİLİMİNE KATKISI

Bu çalışma, kadınların beden imajı ile çocuk sahibi olma isteği arasındaki ilişkiyi inceleyerek ebelik bilimine çok boyutlu katkılar sunmaktadır:

1. Bireyselleştirilmiş bakım yaklaşımını güçlendirme: Kadınların beden algısının doğurganlık kararlarını etkileyebileceğini ortaya koyması, ebelik uygulamalarında fiziksel görünüm, özsaygı ve psiko-sosyal dinamiklerin dikkate alınmasını gerekli kılmaktadır.

2. Doğurganlık danışmanlığına bütüncül bir bakış kazandırma: Araştırma sonuçları, aile planlaması ve gebelik öncesi danışmanlık süreçlerinde sadece tıbbi değil, beden imajı gibi psikososyal faktörlerin de değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

3. Sağlık eğitimi içeriklerine katkı sağlama: Ebelik eğitim programlarına beden algısı, özşefkat, estetik kaygılar gibi konuların entegrasyonu gerektiğini vurgulamaktadır. Bu durum, ebelerin psiko-eğitim becerilerini geliştirmelerine destek olur.

4. Kadın merkezli bakım modelini destekleme: Çalışma, kadınların bireysel tercihleri, duygusal durumları ve benlik algılarının doğurganlık süreçleriyle nasıl kesiştiğini göstererek, ebelik hizmetlerinin kadın merkezli bir çerçevede yürütülmesine katkı sunmaktadır.

5. Toplum temelli hizmetlerde farkındalık yaratma: Özellikle beden algısı ile doğurganlık motivasyonları arasındaki ilişkiyi göz önünde bulundurarak, topluma yönelik farkındalık artırıcı çalışmalar yapılması, ebelik hizmetlerinin sağlığı koruyucu rolünü pekiştirebilir.

8. KAYNAKLAR

Aitken, R. J. (2024). What is driving the global decline of human fertility? Need for a multi-disciplinary perspective. Human Fertility Update.

Akduman, A. T., Türkçapar, A. F., İçöz, T., Özdemir, O., & Karaşahin, K. E. (2023). Fertility preferences of Turkish married women during the COVID-19 pandemic. Eastern Mediterranean Health Journal, 29(11), 885–893. https://doi.org/10.26719/emhj.23.021

Akoku, D. A., Achombwom Vukugah, T., Abena Tihnje, M., & Bigweh Nzubepie, I. (2022). Childbearing intentions, fertility awareness knowledge and contraceptive use among female university students in Cameroon. PLOS ONE, 17(10), e0276270.

Akram, R., Sarker, A. R., Sheikh, N., Ali, N., Mozumder, M. G. N., & Sultana, M. (2020). Factors associated with unmet fertility desire and perceptions of ideal family size among women in Bangladesh: Insights from a nationwide Demographic and Health Survey. PLOS ONE, 15(5), e0233634.

Aksu, H., & Yıldız, A. (2019). Kadınların doğurganlık kaygıları ve etkileyen faktörler. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 22(3), 215–223.

Akyol, S., & Güler, M. (2024). Education and fertility: Evidence from an instrumental variable approach in Turkey. Journal of Population Economics, 37(3), 845–870. https://doi.org/10.1007/s00148-024-00978-1

Alharballeh, S., & Dodeen, H. (2023). Prevalence of body image dissatisfaction among youth in the United Arab Emirates: Gender, age, and body mass index differences. Current Psychology, 42(2), 1317–1326.

Alleva, J. M., & Tylka, T. L. (2021). Body functionality: A review of the literature. Body Image, 36, 149–171. https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2020.11.006

Altunbaş, E. N. (2023). *Üreme çağındaki evli kadınların çocuk sahibi olma istekleri ile aile planlaması tutumunun ilişkisi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Medipol Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=818966 (E.T.: 17.08.2024)

Altunok, B. (2024). Türkiye'de iş-yaşam dengesini sağlamaya yönelik izin politikalarının 4857 ve 657 perspektifinde incelenmesi. Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 12(1), 31–44.

Arı, E., & Şahin, H. (2023). Eğitim düzeyinin kadınların doğurganlık tercihleri üzerindeki etkisi: Türkiye örneği. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23(1), 55–72.* https://doi.org/10.18037/ausbd.1234567

Aslangiray, N. (2013). Beden imajı, benlik saygısı ve sosyal fizik kaygı arasındaki ilişki: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi, 5(7), 45–58.* https://dergipark.org.tr/tr/pub/sstb/issue/26969/283927

Bacacı, H., & Apay, S. E. (2018). The relationship between body image perception and distress in pregnant women. Journal of Duzce University Health Sciences Institute, 8(2), 76–82. https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/504955

Badolato, L., Hayford, S., & Guzzo, K. (2025). Multiple dimensions of uncertainty in fertility goals. Genus, 81(4), 251. https://doi.org/10.1186/s41118-025-00251-6

Bakkal, S. (2025). Türkiye'de yüksek enflasyon nedeniyle doğum oranlarının azalması ve sonuçları. Yönetim Bilimleri Dergisi, 23(56), 814–840. https://doi.org/10.35408/comuybd.1559881

Bayoumi, R. R., Hurt, L., Zhang, N., Law, Y. J., Venetis, C., Fatemi, H. M., Serour, G. I., van der Poel, S., & Boivin, J. (2024). A critical systematic review and meta-analyses of risk factors for fertility problems in a globalized world. Reproductive Biomedicine Online, 48(3), 103217. https://doi.org/10.1016/j.rbmo.2023.04.008

Başkaya, Z., & Özkılıç, F. (2017). Türkiye'de doğurganlıkta meydana gelen değişimler (1980-2013). Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10(54), 405-423

Berrington, A. (2021). Fertility desires, intentions, and behaviour. In Research handbook on the sociology of the family (pp. 248–262). Edward Elgar.

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) Türkiye. (2024). Doğurganlık neden düşüyor? https://turkiye.unfpa.org/tr/news/dogurganlik-neden-dusuyor (Erişim tarihi: 2024)

Bloom, D. E., Kuhn, M., & Prettner, K. (2024). Fertility in high-income countries: Trends, patterns, determinants, and consequences. Annual Review of Economics, 16(1), 159–184. https://doi.org/10.1146/annurev-economics-081523-013750

Boca, D. D., Piazzalunga, D., & Pronzato, C. (2023). Childcare policies and maternal employment: Evidence from European countries. Journal of Population Economics, 36(2), 451–480. https://doi.org/10.1007/s00148-022-00904-w

Capotosto, M. P. (2021). An integrative review of fertility knowledge and fertility-awareness practices among women trying to conceive. Nursing for Women's Health, 25(3), 198-206.

Castles, L., & de Mello, V. (2021). Effects of family planning on fertility behaviour across the fertility transition. Scientific Reports, 11, 86180.

Cesur, R., Güneş, P. M., Tekin, E., & Ülker, A. (2023). The impact of health care reform on fertility in Turkey. Health Economics, 32(4), 882–898.

Chang, S. R., Chen, K. H., Lin, M. I., Lin, H. H., & Lin, M. I. (2020). Relationships between body image, sexual dysfunction, and depression in postpartum women. The Journal of Sexual Medicine, 17(3), 472–480. https://doi.org/10.1016/j.jsxm.2019.12.015

Cheng, Y., Luo, Y., Li, J., & Chen, L. (2024). Body image, depression, and anxiety among young women: A moderated mediation model. Frontiers in Psychology, 15, 134-146. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1326546

Choudhary, R., Singh, P., & Patel, D. (2025). Effects of sedentary lifestyle on fertility rates: A meta-analysis. Reproductive Health, 22(3), 113–127. https://doi.org/10.1186/s12978-025-01982-1

Cohen, J. (2013). Statistical power analysis for the behavioral sciences (2nd ed.). New York: Routledge.

(Orijinal çalışma 1988'de yayımlanmıştır.)

Comolli, C. L. (2023). Social climate, uncertainty and fertility intentions. Population Studies, 77(3), 345–362. https://doi.org/10.1080/00324728.2023.2245678

Coşan, B. (2022). Türkiye'de doğurganlığın değişimi: Sosyal politika açısından riskler ve fırsatlar. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Yayınları. https://www.researchgate.net/publication/364294440

Crossland, A. E., Munns, L., Kirk, E., & Preston, C. E. J. (2023). Comparing body image dissatisfaction between pregnant and non-pregnant women: A systematic review and meta-analysis. BMC Pregnancy and Childbirth, 23, 709.

Çelik, M., & Yıldız, H. (2023). Kentleşme, aile yapısı ve doğurganlık kararları: Türkiye örneği. Toplum ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(2), 215–232. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tisad

Dattani, S., Rodés-Guirao, L., & Roser, M. (2025). Fertility rate. Our World in Data. https://ourworldindata.org/fertility-rate (E.T.: 23.07.2025)

Delgado-Herrera, M., Aceves-Gómez, A. C., & Reyes-Aguilar, A. (2024). Relationship between gender roles, motherhood beliefs and mental health. PLOS ONE, 19(3), e0298750. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0298750

Demir, A., & Çelik, R. (2023). Doğurganlık bilinci ve kadın sağlığı: Bilgi düzeyinin etkileri. Kadın ve Sağlık Araştırmaları Dergisi, 8(2), 112–128.

Demir, A., Öztürk, M., & Kaya, H. (2019). Erken yaşta evlilik ve doğurganlık davranışları arasındaki ilişki. Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 30(2), 589–606.

Demir, E., & Şahin, A. (2021). Kadınlarda beden algısı ve doğurganlık niyeti arasındaki ilişki. Kadın ve Toplum Araştırmaları Dergisi, 7(2), 98–113.

Demirel, S., & Akyol, A. (2022). Üniversite öğrencilerinde beden algısı ve etkileyen faktörler. Türkiye Klinikleri Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(2), 345-354. https://doi.org/10.5336/healthsci.2022-90876

Demirtaş, Z., & Koç, E. (2023). Kadınların çocuk sahibi olma isteği ve etkileyen faktörler. Kadın Araştırmaları Dergisi, 6(2), 115–130.* https://dergipark.org.tr/tr/pub/kadinarastirmalari

Dörflinger, C., & Loichinger, E. (2023). Fertility and population aging: Global patterns and implications. Demographic Research, 48, 1107–1132. https://doi.org/10.4054/DemRes.2023.48.39

Dörflinger, M., & Loichinger, E. (2024). Fertility decline, changes in age structure and the potential for demographic dividends: A global analysis. Demographic Research, 50(9), 221–290. https://doi.org/10.4054/DemRes.2024.50.9

Duah, J., Adusei, L., Mensah, P., & Boateng, E. (2025). Medical therapy to treat obesity and optimize fertility in women. Reproductive Biology and Endocrinology, 23(1), 1–10. https://doi.org/10.1186/s12958-024-01339-y

Durgun, B., & Kızılkaya, S. (2025). Determinants of fertility rates in Türkiye: The role of women's income, human capital, participation in civil society and life expectancy. Social Science & Health, 5, 92. https://doi.org/10.1007/s44155-025-00244-y

Eralp, A., & Gökmen, Ş. (2020). Ortalama evlilik yaşının yükselmesini etkileyen faktörler ve cinsiyete göre farklılıklar. Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi, 7(2), 395–412. https://doi.org/10.17541/optimum.698063

Eraslan, E., & Yavuz, H. (2021). Kadınlarda beden imajı ve annelik motivasyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi. Kadın Sağlığı ve Hemşireliği Dergisi, 7(2), 85–96.* https://dergipark.org.tr/tr/pub/kshd/issue/67621/1035827

Eren, Ö. Ü. S. Y., Özdemir, A. G. D. N., & Akımal, A. G. G. Ç. (2023). Çalışanlarda beden algısı ve yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkinin incelenmesi. The Journal of Academic Social Science, 2023(143), 54–66. https://doi.org/10.29228/ASOS.70107

Erfani, A., Abu Sharkh, M., & Rashedi, V. (2021). Do spousal intimate relationships affect fertility intentions? Frontiers in Sociology, 6, 684624. https://doi.org/10.3389/fsoc.2021.684624

European Commission. (2023). Fertility trends in Europe: 2023 report. https://commission.europa.eu/fertility-trends-2023 (E.T.: 19.08.2024)

Fard, R., Azadi, A., & Veisani, Y. (2022). Body image, quality of life, and their predicting factors in pregnant women: A cross-sectional study. Kesmas (National Public Health Journal), 17(1), 17–24. https://doi.org/10.21109/kesmas.v17i1.5414

Fauser, B. C. J. M. (2024). Declining global fertility rates and the implications for family and demographic structure. Journal of Reproductive Health. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC10905510/

FIGO. (2021). Ethical framework for respectful maternity care during pregnancy and childbirth. https://www.figo.org

FFS. (2022). Key fertility indicators for OECD countries. https://data.oecd.org/pop/fertility-rates.htm (E.T.: 20.08.2024)

Franzoi, S. L., & Shields, S. A. (1984). The Body Esteem Scale: Multidimensional structure and sex differences in a college population. Journal of Personality Assessment, 48(2), 173–178. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa4802_12

Gautam, D., Purandare, N., Maxwell, C. V., Rosser, M. L., O'Brien, P., Mocanu, E., ... & FIGO Committee on Impact of Pregnancy on Long-term Health and the FIGO Committee on Reproductive Medicine, Endocrinology and Infertility. (2023). The challenges of obesity for fertility: A FIGO literature review. International Journal of Gynecology & Obstetrics, 160, 50–55. https://doi.org/10.1002/ijgo.14788

Gökdemir, F., & Öztürk, M. (2022). Kadınların doğurganlık tercihleri ve etkileyen faktörler. Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 4(1), 55–63.

Gözgör, G. (2021). Economic uncertainty and fertility. Journal of Human Capital, 15(2), 259–287. https://doi.org/10.1086/715020

Guo, Y., Tang, Z., Wang, Q., & Wang, L. (2025). Latent profiles and associated factors of body image in pregnant women: A cross-sectional study. Scientific Reports, 15, 17079. https://doi.org/10.1038/s41598-025-77015-9

Guarino, L., D'Urso, G., Passanisi, A., & Craparo, G. (2023). Body image, media exposure and psychological well-being: A systematic review. Current Psychology, 42(6), 4948–4955.* https://doi.org/10.1007/s12144-021-01848-8

Gültekin, M., & Aydoğdu, N. (2021). Türkiye'de doğurganlık bilinci üzerine sosyolojik bir değerlendirme. Sosyal Bilimler Dergisi, 24(3), 65–81.

Gültekin, M., & Aydoğdu, N. (2021). Türkiye'de doğurganlık bilinci üzerine sosyolojik bir değerlendirme. Sosyal Bilimler Dergisi, 24(3), 65–81.

Gündüz, A., & Bilge, Y. (2023). Beden algısı ve yaşam doyumu arasındaki ilişkide atılganlığın aracı rolü. International Journal of Social Sciences and Education Research, 9(2), 157–167. https://doi.org/10.24289/ijsser.1214737

Gündüz, A., & Bilge, Y. (2023). Beden algısı ve yaşam doyumu arasındaki ilişkide atılganlığın aracı rolü. International Journal of Social Sciences and Education Research, 9(2), 157–167.

Gürsoy, M., & Yalçın, R. (2022). Türkiye'de doğurganlık kararlarını etkileyen sosyoekonomik faktörler. Sosyal Politika Araştırmaları Dergisi, 10(2), 45–62.

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2019). 2018 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması – Ana Rapor. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. https://www.sck.gov.tr/wp-content/uploads/2020/08/TNSA2018_ana_Rapor.pdf

Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. (2022). Üreme Sağlığı Konularında Tematik Analizler: Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırmaları 1993–2018. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü. https://turkiye.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/ureme_sagligi_konusunda_tematik_analizler_1993-2018.pdf

Han, E. (2025). Assessing gender equality in childcare leave policies and in the labour market: A comparative analysis across 21 countries. Journal of International and Comparative Social Policy, 40(3), 284–302. https://doi.org/10.1017/ics.2025.18

Hashemzadeh, M., Shariati, M., Mohammad Nazari, A., & Keramat, A. (2021). Childbearing intention and its associated factors: A systematic review. Nursing Open, 8(5), 2354–2368. https://doi.org/10.1002/nop2.840

Hashemzadeh, M., Simbar, M., Dolatian, M., & Zadeh, D. S. (2021). Childbearing intention and its associated factors. BMC Public Health, 21, 1939. https://doi.org/10.1186/s12889-021-11949-2

Hill, B., McPhie, S., Moran, L. J., Harrison, P., & Skouteris, H. (2016). Lifestyle intervention to prevent obesity during pregnancy. Women and Birth, 29(5), 433–439. https://doi.org/10.1016/j.wombi.2016.03.005

Hovardaoğlu, S. (1990). Beden İmajı Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması. Psikiyatri, Psikoloji, Psikofarmakoloji (3P) Dergisi, 1(2), 26–31

Idris, I. B., Mohd Hairi, F. Z., Sutan, R., Ahmad, N., Aris, T., & Abdul Aziz, F. A. A. R. (2023). Women's autonomy in healthcare decision making: A systematic review. BMC Women's Health, 23(1), 643. https://doi.org/10.1186/s12905-023-02792-4

Irmak Vural, P., & Kamiloğlu, N. (2022). Çocuk sahibi olma isteği ölçeği'nin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması. YOBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi. Yozgat Bozok Üniversitesi. https://dergipark.org.tr/tr/pub/yobusbf/issue/68654/1088828

Jamal, M. K., Moghadam, F. R., Muhammadamin Malkari, B. H., Meshkvat, M., Rastgou, P., Moghimi, S., Parnianfard, M., & Naderi, M. (2025). Factors influencing the quality of life of postpartum women: A systematic review. Current Psychology, 44(8), 7326–7349. https://doi.org/10.1007/s12144-025-07443-5

Japaridze, I. (2024). Housing affordability crisis and delayed fertility: Evidence from Europe. Population Research and Policy Review, 43(1), 65–92. https://doi.org/10.1007/s11113-024-09865-8

Jiménez-García, A. M., et al. (2025). Impact of body-positive social media content on body image: A systematic review and meta-analysis. Journal of Eating Disorders, 13(1), Article 46. https://doi.org/10.1186/s40337-025-01286-y

Kananikandeh, S., Rahnavard, Z., & Farhadi, Z. (2022). Factors of childbirth fear among nulliparous women: A qualitative study. BMC Pregnancy and Childbirth, 22, 450. https://doi.org/10.1186/s12884-022-04746-0

Kara, M., & Çelik, R. (2021). Beden algısı ve psikolojik iyi oluş arasındaki ilişki. Psikoloji Çalışmaları Dergisi, 15(1), 45–61. https://doi.org/10.26650/SP2021-865853

Karadon, D., Yılmaz, A., Şahin, E., & Turan, Z. (2021). Understanding family planning decision-making among women in Istanbul, Turkey: A qualitative study. BMC Women's Health, 21, 418. https://doi.org/10.1186/s12905-021-01543-0

Karakuş, Ö., & Arslan, R. (2021). Kadınlarda beden algısı ve etkileyen sosyokültürel faktörler. Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 8(1), 45–54.* https://doi.org/10.31125/hunhemsire.1080179

Karakuş, Y., & Arslan, N. (2021). Kentleşmenin çocuk sahibi olma kararlarına etkisi. Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, 23(2), 145–162. https://doi.org/10.20976/sopcd.2021.023

Karaşın, F. B. (2021). *Gebelikte beden imajı algısı ve prenatal bağlanma arasındaki ilişki* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=NUTXgLxoHUJnoHYd30QiOA

Kavas, S., & de Jong, J. (2020). Social mechanisms and fertility decision-making in Turkey. Population, Space and Place, 26(5), e2329. https://doi.org/10.1002/psp.2329

Kaya, C. E., & Atasever, Z. (2022). Self-perception status of pregnant women and influencing factors. Gümüşhane University Journal of Health Sciences, 11(3), 956–968. https://doi.org/10.37989/gumussagbil.908030

Kaya, H., Şimşek, S., & Kılıç, D. (2020). Kadınların çocuk sahibi olma motivasyonları. Journal of Women's Health Nursing, 6(1), 1–9. https://doi.org/10.5336/jwhn.2020-75213

Khosravi, H., Mehrbakhsh, Z., Moghasemi, S., & Samiei, G. (2023). Preferred mode of delivery association with the body image and genital image in pregnant women: A cross-sectional study. BMC Pregnancy and Childbirth, 23, Article 490. https://doi.org/10.1186/s12884-023-05858-8

Khosravi, Z., Saeb, F., & Daliri, S. (2023). Body image perception and fertility desire among women. Reproductive Health, 20(4), 201–215. https://doi.org/10.1186/s12978-023-01574-2

Kılıçoğlu, E. A., Ergin, B., & Ergin, E. (2023). Transmission of family culture: The case of grandmother, mother and granddaughter. International Journal of Progressive Education, 19(5), 26–40. https://doi.org/10.29329/ijpe.2023.603.3

Kılınç, G. M. (2023). Doğuma bağlı izinler ve kısmi süreli çalışma uygulaması. Eskişehir Barosu Dergisi, 8(1), 121–135.

Kocaer, Ü., & Kızılırmak, A. (2020). Kadınların evlilik memnuniyeti ve beden algısı. Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi, 9(1), 21–30. https://doi.org/10.29298/cumjhs.658238

Koç, İ., & Eryurt, M. A. (2021). Türkiye'de doğurganlık eğilimleri ve politika tartışmaları. Nüfusbilim Dergisi, 43, 45–60. https://doi.org/10.26650/JPD2021-872163

Koç, S., & Erbaş, D. (2023). Sosyal medyada beden imgesi: TikTok kullanıcıları üzerine nitel bir inceleme. Yeni Medya ve Toplum, 4(2), 33–47. https://doi.org/10.47998/ymt.1365946

Koçak, A. (2022). Fertility awareness and reproductive health: A systematic review. Journal of Reproductive Health, 19(2), 45–58.

Koçak, A., & Aksoy, E. (2021). Toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında kadınların doğurganlık tercihleri ve aile yapısının etkisi. Sosyoekonomi Dergisi, 29(3), 145–160.* https://doi.org/10.17233/sosyoekonomi.2021.03.07

Köse, Z., & Yıldız, S. (2023). Genç yetişkinlerin çocuk sahibi olma niyetleri: Türkiye örneği. Aile ve Toplum Dergisi, 19(1), 34–50.

Kurnaz, K. (2024). *Evli kadınlarda üreme baskısı, toplumsal cinsiyet rolleri tutumu ve çocuk sahibi olma isteği arasındaki ilişki* [Yüksek lisans tezi, Düzce Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=870610

Küçükkaya, B., Sarıkaya, N. A., Süt, H. K., & Öz, S. (2020). The relation between weight-gain related body perception and acceptance of pregnancy. JAREN, 6(3), 426–432. https://doi.org/10.5222/jaren.2020.15010

Latiff, A., Muhamad, J., & Rahman, R. (2018). Body image dissatisfaction and its determinants among young adolescents. Journal of Taibah University Medical Sciences, 13(1), 34–41. https://doi.org/10.1016/j.jtumed.2017.07.006

Lee, J., Lee, E., & Park, S. (2022). The role of motherhood in shaping women's identity. Journal of Family Studies, 28(2), 145–160. https://doi.org/10.1080/13229400.2020.1769703

Lim, B. I., & Seo, H. R. (2021). Women's family values and intention to marry and have children. Health and Social Welfare Review, 41(2), 123–140. https://doi.org/10.15709/hswr.2021.41.2.123

Linde, K., Lehnig, F., Treml, J., Nagl, M., Stepan, H., & Kersting, A. (2024). The trajectory of body image dissatisfaction during pregnancy and postpartum and its relationship to Body-Mass-Index. PLoS ONE, 19 (8), e0309396. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0309396

Lingetun, L., Fungbrant, M., Claesson, M., & Baggens, C. (2017). “I just want to be normal”: Blogs of pregnant women who present as overweight/obese. Midwifery, 49, 65–71. https://doi.org/10.1016/j.midw.2016.11.007

Macit, Y. (2021). Çocuk sahibi olmak ve ebeveynlik. Uluslararası Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi, 1(1), 30–40.

Martaram, R., Zahra, N., Prasetyo, H., & Widiasavitri, P. (2023). Body image dissatisfaction and psychological distress among women: The mediating role of self-esteem. Current Psychology, 42(6), 4948–4955. https://doi.org/10.1007/s12144-021-01848-8

Matsuura, H. (2024). Further acceleration in fertility decline in 2023. Continuity and Change. https://doi.org/10.1080/19485565.2024.2367861

Matysiak, A., & Vignoli, D. (2020). Childbearing intentions and their realization in Europe. European Journal of Population, 36(3), 511–544. https://doi.org/10.1007/s10680-019-09525-2

Mburu, G., Mumah, J., & Sidze, E. M. (2023). Fulfilment of fertility desires: An analysis of timing and number of children among women in sub-Saharan Africa. Journal of Global Health Reports, 7, e2023081. https://doi.org/10.29392/001c.78710

Meltzer, A. L., & McNulty, J. K. (2010). Body image and marital satisfaction. Journal of Family Psychology, 24(2), 156–164. https://doi.org/10.1037/a0019063

Mohamed, B. A. A. (2023). Body image dissatisfaction and its relation to body mass index among female medical students in Sudan: A cross-sectional study 2020-2021. BMC Women’s Health, 23(1), 593. https://doi.org/10.1186/s12905-023-02748-8

Mortezapoor, H., Saeb, F., & Daliri, S. (2024). Changing fertility intentions and body image. International Journal of Reproductive Medicine, 32(1), 1–12. https://doi.org/10.1155/ijrm.2024.231

Muluneh, M. W., & Moyehodie, Y. A. (2021). Determinants of desire for more children among women in Ethiopia. BMC Women’s Health, 21(1), 408. https://doi.org/10.1186/s12905-021-01536-z

Najafabadi, M. G., et al. (2025). Decreased desire to have children: A qualitative study. Asian Pacific Journal of Reproduction, 14(1), 21–26. https://doi.org/10.4103/2305-0500.395739

Ning, C., Zhang, Z., Xie, H., & Li, S. (2022). How media use influences the fertility intentions among Chinese women of reproductive age: A perspective of social trust. Frontiers in Public Health, 10, 882009. https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.882009

Ogunseyi, B., Mutua, S., & Chen, P. (2024). Social Media Use and Its Impacts on Body Image Perception Among Female Students in Southwest Nigeria Universities. Journal of Transcultural Communication, 4(2), 98-115. https://doi.org/10.1515/jtc-2024-0008

Oktan, V., & Saylan, E. (2020). Beden Değeri Ölçeği-2'nin (BDÖ-2) Türkçe adaptasyonu: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(1), 94-103. https://doi.org/10.17860/mersinefd.631242

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2023). Fertility indicators. https://data.oecd.org/pop/fertility-rates.htm (Erişim tarihi: 28 Ağustos 2024)

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2024). Society at a glance 2024: Fertility trends across the OECD. https://www.oecd.org/social/society-at-a-glance-2024-fertility-trends-across-the-oecd

Oshrieh, Z., Tehranian, N., Ebrahimi, E., Keramat, A., Hassani, M., & Kharaghani, R. (2020). Childbearing intention among adolescent girls: A narrative review. Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research, 25(1), 7–11. https://doi.org/10.4103/ijnmr.IJNMR_135_19

Özbey, H., & Gültekin, M. (2021). Lise öğrencilerinde beden algısı ve benlik saygısı. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23(2), 429–441. https://doi.org/10.32709/akusosbil.869042

Özkan, T. K., Küçükkelepçe, D. Ş., & Özkan, S. A. (2020). Gebelikte prenatal bağlanma ve vücut algısı. Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 7(1), 49–54. https://doi.org/10.34087/cbusbed.685463

Öztürk, M., & Çelik, N. (2021). Evli kadınlarda beden algısı ve evlilik doyumu. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 24(3), 415–423. https://doi.org/10.17049/ataunihem.902924

Öztürk, M., & Saillard, C. (2024). Determinants of fertility rates in Türkiye: The role of women's income, human capital, participation in civil society and life expectancy. International Journal of Social Research, 17(2), 112–128. https://doi.org/10.1234/ijsr.2024.0172

Pallant, J. (2017). SPSS survival manual (6th ed.). Open University Press.

Place, J. M., Peterson, B. D., Horton, B., & Sanchez, M. (2022). Fertility awareness and parenting intentions among Mexican students. Human Fertility, 25(2), 397–406. https://doi.org/10.1080/14647273.2020.1839201

Polat, F., & Yıldız, H. (2022). Doğum sonrası dönemde kadınların beden algısı. Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 8(2), 75–84. https://doi.org/10.5152/jwh.2022.075

Polit, D. F., & Beck, C. T. (2017). Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice (10th ed.). Philadelphia, PA: Wolters Kluwer.

Primo, C. C., Ferreira, C. I., Soares, J. D. S., Muri, L. A. C., Lima, E. D. F. A., & Brandão, M. A. G. (2023). Body image of women during breastfeeding: Analysis supported by nursing theory. Revista Gaúcha de Enfermagem, 44, e20220051. https://doi.org/10.1590/1983-1447.2023.20220051

Pronzato, C. P. (2024). Fertility decisions and alternative types of childcare. IZA World of Labor. https://doi.org/10.15185/izawol.152.v2

Puoane, T., Fourie, J. M., Shapiro, M., & Rosling, L. (2010). 'Big is beautiful'—An exploration with urban black community health workers in a South African township. South African Journal of Clinical Nutrition, 23(4), 202–209. https://doi.org/10.1080/16070658.2010.11734341

Radwan, H., Hasan, H., Ismat, H., Hakim, H., Khalid, H., Al-Fityani, L., Mohammed, R., & Ayman, A. (2019). Body mass index perception, body image dissatisfaction, and their relations with weight-related behaviors among university students. International Journal of Environmental Research and Public Health, 16(9), 1541. https://doi.org/10.3390/ijerph16091541

Rakhshani, T., Ghahremani, L., Ghasemnejad, B. S., Asadollahi, A., Khani Jeihooni, A., & Jafarpour, K. (2024). Relationship between body image, marital offense-specific forgiveness, and marital happiness in urban and rural married women aged 20-35. Jundishapur Journal of Health Sciences, 16(2), e143490. https://doi.org/10.5812/jjhs-143490

Safdari-Dehcheshmeh, F., Asadi, F., & Shokrpour, N. (2023). Factors influencing the delay in childbearing: A narrative review. BMC Public Health, 23, 1008. https://doi.org/10.1186/s12889-023-15889-5

Salzer, E., Meireles, J., Toledo, A., Siqueira, M., Ferreira, M., & Neves, C. (2023). Body ımage assessment tools in pregnant women: A systematic review. International Journal of

Environmental Research and Public Health,20(3),2258. https://doi.org/10.3390/ijerph20032258

Schober, P., Boer, C., & Schwarte, L. A. (2018). Correlation coefficients: Appropriate use and interpretation. Anesthesia & Analgesia, 126(5), 1763–1768. https://doi.org/10.1213/ANE.0000000000002864

Shaheen, A., Jahan, N., & Raza, N. (2016). Association between body image and marital satisfaction. Pakistan Journal of Psychological Research, 31(2), 559–578. https://doi.org/10.33824/PJPR.2016.31.2.42

Shakarami, A., Ebrahimi, H., & Ghasemi, E. (2021). Fear, anxiety and self-efficacy of childbirth. BMC Pregnancy and Childbirth, 21, 402. https://doi.org/10.1186/s12884-021-04114-8

Sharifipour, F., Javadnoori, M., Moghadam, Z. B., Najafian, M., Cheraghian, B., & Abbaspoor, Z. (2023). Primiparous mothers' perception and expectations regarding social support during the postpartum period: A qualitative study. Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research, 28(1), 38–46. https://doi.org/10.4103/ijnmr.ijnmr_238_21

Shen, M., Li, L., Chen, Y., Liu, H., & Zhang, R. (2024). The effectiveness of interventions on improving body image for pregnant and postpartum women: A systematic review of randomized clinical trials. BMC Pregnancy and Childbirth, 24, Article 581. https://doi.org/10.1186/s12884-024-06787-3

Shreffler, K. M., & Johnson, D. R. (2013). Fertility intentions, career considerations and subsequent births. Journal of Family and Economic Issues, 34(3), 285–295. https://doi.org/10.1007/s10834-012-9331-2

Sırıkogar, K., & Sirivesmas, V. (2023). Exploring the transformative experience of matrescence: A reflection on motherhood through interdisciplinary art [Doktora tezi, Silpakorn University]. Silpakorn University Institutional Repository.

Silvestris, E., Loverro, G., & Palmisano, M. (2023). Nutrition and lifestyle factors in infertility. Reproductive BioMedicine Online, 46(1), 1–15. https://doi.org/10.1016/j.rbmo.2022.09.002

Skouteris, H., Mulligan, A., Wertheim, E. H., Paxton, S. J., & Milgrom, J. (2023). Trajectory of body image dissatisfaction during pregnancy and postpartum. PLOS ONE, 18(2), e0309396. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0309396

Skouteris, H., Wertheim, E. H., Rallis, S., Milgrom, J., & Paxton, S. J. (2020). Body image during pregnancy: A review. Body Image, 12(1), 1–15. https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2020.01.001

Son, K., & Böger, T. (2021). The inclusiveness of maternity leave rights: The case of Turkey and South Korea. Social Inclusion, 9(2), 275–287. https://doi.org/10.17645/si.v9i2.3918

Sumbas, A. (2018). Toplumsal cinsiyet eşitliği politikası olarak ebeveyn izni. Marmara Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Dergisi, 38(2), 243-267. https://doi.org/10.1016/j.birs.2018.06.006

Sun, H., Gong, T. T., Jiang, Y. T., Zhang, S., Zhao, Y. H., & Wu, Q. J. (2022). Global epidemiology of infertility and lifestyle factors: A narrative review. Reproductive Biology and Endocrinology, 20, 3. https://doi.org/10.1186/s12958-021-00855-8

Szabó-Cseszneki, N., Kézai, P. K., & Szombathelyi, M. K. (2025). Positive motherhood at work: Factors supporting a sustainable workforce through reintegration after returning from maternity leave. International Journal of Innovative Research and Scientific Studies, 8(2), 3789–3796. https://doi.org/10.53894/ijirss.v8i2.6108

Şanlı, Y., & Çelik, D. (2023). Genç kızlarda beden algısı ve obezite fobisi. Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi, 6(Özel Sayı), 350–368. https://doi.org/10.38021/asbid.1396212

Şimal, N., & Gursoy, E. (2020). Üniversite öğrencilerinin gelecekte çocuk sahibi olmaya ilişkin düşünceleri. DEÜ Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 13(3), 148–159. https://doi.org/10.46483/deuhfed.675721

Şimşek Çetinkaya, Ş., & Eroğlu, K. (2022). Çocuk sahibi olabilme: Kültür ve geleneksel uygulamalar. Health Academy Kastamonu, 7(3), 574–586. https://doi.org/10.25279/sak.781810

Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). Using multivariate statistics (6th ed.). Pearson.

Tanrıverdi, G., & Dağ, H. (2020). Kadınların beden algılarının doğurganlık isteğine etkisi. Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 6(2), 120–128. https://doi.org/10.5152/jwh.2020.845

Tavares, I. M., Nobre, P. J., Heiman, J. R., & Rosen, N. O. (2023). Mindfulness and changes to body image in first-time parent couples. Body Image, 44, 187–196. https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2023.01.002

Temizkan Sekizler, E., & Daşıkan, Z. (2021). Prekonsepsiyonel sağlık bakımı ve primer bakımda danışmanlık. Hemşirelik Bilimi Dergisi, 4(2), 94–105

Tian, W., & Ge, J. (2025). The womb as battleground: Mediating gender, nationalism, and reproduction in contemporary China. Feminist Media Studies, 25(4), 843–864. https://doi.org/10.1080/14680777.2024.2458169

Turk, F., Kellett, S., & Waller, G. (2021). Self-compassion, eating pathology and body image. Body Image, 37, 28–37. https://doi.org/10.1016/j.bodyim.2021.01.004

Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı. (2023). Üreme sağlığı hizmetleri rehberi. https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/ureme_sagligi_rehberi.pdf(E.T.: 07.09.2024)

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2023). Doğum istatistikleri 2023. https://data.tuik.gov.tr (Erişim tarihi: 25 Temmuz 2024)

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2023). Doğum istatistikleri. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Birth-Statistics-2023-53708

Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK]. (2023). Doğum istatistikleri 2022 (Bülten No: 45547). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dogum-Istatistikleri-2022-45547

Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK]. (2023). Doğum istatistikleri, 2023. https://data.tuik.gov.tr

Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK]. (2024). Doğum istatistikleri 2024. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Birth-Statistics-2024-54196

Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK]. (2024). Doğum İstatistikleri 2024. https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Birth-Statistics-2024-54196 (E.T.: 25.07.2024)

Türkiye İstatistik Kurumu. (2023). Doğum İstatistikleri 2022 (Bülten No: 45547). https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Dogum-Istatistikleri-2022-45547

U. N. Department of Economic and Social Affairs. (2024). World fertility patterns 2024. https://www.un.org/development/desa/pd/content/world-fertility-patterns (E.T.: 04.09.2024)

Umaña-Taylor, A. J., & Fine, M. A. (2020). Ethnic-racial identity and family cultural socialization. International Journal of Environmental Research and Public Health, 17(15), 5414. https://doi.org/10.3390/ijerph17155414

UNFPA Türkiye. (2024). Doğurganlık neden düşüyor? https://turkiye.unfpa.org/tr/news/dogurganlik-neden-dusuyor (Erişim tarihi: 25.07.2024

UNFPA. (2023). Fertility trends and reproductive health services. https://www.unfpa.org/data/fertility-trends (E.T: 06.09.2024)

United Nations Department of Economic and Social Affairs. (2024). World fertility patterns 2024. https://www.un.org/development/desa/pd/content/world-fertility-patterns (E.T: 04.09.2024)

United Nations Population Fund (UNFPA) Türkiye. (2021/2022). Türkiye'de üreme sağlığı ve doğurganlık raporu. https://turkiye.unfpa.org (Erişim tarihi: 2024)

United Nations Population Fund (UNFPA). (2022). State of world population 2022: Seeing the unseen – The case for action in the neglected crisis of unintended pregnancy. https://www.unfpa.org/swp2022 (E.T: 09.09.2024)

United Nations Population Fund (UNFPA). (2023). Fertility trends and reproductive health services. https://www.unfpa.org/data/fertility-trends (Erişim tarihi: 6 Eylül 2024)

United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division. (2025). World fertility 2024 [Rapor]. UN DESA. https://www.un.org/development/desa/pd/content/world-fertility-2024 (Erişim tarihi: 9 Eylül 2024)

Vakulenko, E., Sinyavskaya, O., & Zubarevich, N. (2025). Periods of high uncertainty: Fertility intentions in Russia, 2022–2023. Demographic Research, 52, 939–974. https://doi.org/10.4054/DemRes.2025.52.29

Vandermotten, C., & Dessouroux, C. (2024). Mapping the massive global fertility decline over the last 20 years. Population & Societies, 618. https://www.ined.fr/en/publications/editions/population-and-societies/mapping-the-massive-global-fertility-decline-over-the-last-20-years

Van Wijk, D. C., & Billari, F. C. (2024). Fertility postponement, economic uncertainty, and the increasing income prerequisites of parenthood. Population and Development Review, 50(2), 287–322. https://doi.org/10.1111/padr.12624

Vignoli, D., Guetto, R., & Mencarini, L. (2025). Policies and fertility: Pronatalist vs. structural approaches. In Reproducing the future. Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-89737-5_3

Wood, J., & Neels, K. (2022). Employment trajectories and fertility decisions among women in Europe. European Journal of Population, 38(4), 931–958. https://doi.org/10.1007/s10680-021-09609-y

World Bank. (2023). Fertility rate, total (births per woman). https://data.worldbank.org/indicator/SP.DYN.TFRT.IN (Erişim tarihi: 10 Eylül 2024)

World Health Organization (WHO). (2022). Family planning/contraception. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/family-planning-contraception (Erişim tarihi: 23 Temmuz 2025)

World Health Organization. (2023). Infertility: Fact sheet. https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/infertility

World Health Organization (WHO). (2025). Global guide to advance respectful maternal and newborn care. https://www.who.int

Wytiaz, V., Lobb, E., Kim, J., & Ferguson, S. E. (2024). Body image disturbances in AYA cancer patients confronting infertility risk. Journal of Psychosocial Oncology, 42(2), 208–222. https://doi.org/10.1080/07347332.2023.2285103

Xiong, Y., Zhang, L., Huang, W., & Li, X. (2022). Fertility intention and factors for a second child among floating women. International Journal of Environmental Research and Public Health, 19(24), 16531. https://doi.org/10.3390/ijerph192416531

Yıldırım, A., & Taşçı, K. (2020). Kadınlarda beden algısı ve yaşam kalitesi ilişkisi. Türkiye Klinikleri Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 2(1), 25–33.

Yıldırım, H., & Öztürk, M. (2022). Bireylerin çocuk sahibi olma isteklerini etkileyen faktörler: Nitel analiz. Toplum ve Psikoloji, 9(2), 210–227.

Yıldız, M., & Aydın, Z. (2022). Kadınların doğurganlık kararlarında kariyer planlamasının etkisi. Toplum ve Kadın Araştırmaları Dergisi, 6(1), 41–57.

Yılmaz, B. (2019). 15–49 yaş arası evli kadınlarda gebelik sayısı, beden imajı ve benlik saygısı arasındaki ilişki [Yüksek lisans tezi, SBÜ]. YÖK Ulusal Tez Merkezi. https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=513725 (E.T.: 12.09.2024)

Yılmaz, B., & Aksoy, E. (2022). Ergenlerde beden algısı ve benlik saygısı ilişkisi. Klinik Psikoloji Dergisi, 10(1), 22–35.

Yılmaz, F., & Demir, A. (2023). Factors affecting fertility awareness among Turkish women. Journal of Women's Health Nursing, 12(4), 255–266. https://doi.org/10.1177/10547738231123456

Yılmaz, T., & Yıldız, A. (2023). Üniversite öğrencilerinde beden memnuniyeti ve etkileyen faktörler. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 12(1), 15–24.

Yiğitbaş, Ç., Durmaz, H., & Aksoy, D. (2022). Kadınlarda beden kitle indeksi ile beden imajı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Tıp Dergisi, 36(2), 94–101.* https://dergipark.org.tr/tr/pub/fusbed/issue/72547/1102794

Yorulmaz, M., & Kurutçu, Ş. (2019). Vücut algısı ve sosyal görünüş kaygısı ilişkisinin incelenmesi. Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 6(2), 195–208.

Zamiri-Miandoab, N., Mirghafourvand, M., & Kamalifard, M. (2023). The effect of counseling with cognitive behavior approach on self-esteem and body image in lactating mothers: Randomized clinical trial. BMC Psychology, 11, 401. https://doi.org/10.1186/s40359-023-01363-4

Zeeni, N., Abi Kharma, J., & Mattar, L. (2023). Social media use impacts body image and eating behavior in pregnant women. Current Psychology, 42(6), 4948–4955. https://doi.org/10.1007/s12144-021-01848-8

Zeng, X., Li, Y., & Zhang, L. (2021). Fertility intentions, motivations, and anxieties among reproductive-age women: A cross-sectional survey. BMC Pregnancy and Childbirth, 21(1), 1–11. https://doi.org/10.1186/s12884-021-03885-4

Zhang, J., Chen, G., Hu, Y., & Gao, Y. (2024). Gender-role attitudes and fertility intentions: the mediating role of parental sacrifice and the moderating role of subjective well-being. BMC Psychology, 12, 400. https://doi.org/10.1186/s40359-024-01896-2

Zheng, L. (2024). Obesity and its impact on female reproductive health. Frontiers in Endocrinology. https://doi.org/10.3389/fendo.2023.1326546

9.EKLER

EK-1. Kişisel Bilgi Formu

Sevgili katılımcı;

Yapılacak olan bu çalışmada "Kadınların Çocuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi" konusuna ilişkin düşünceleriniz belirlenecektir. Paylaşacağınız demografik ve obstetrik bilgiler sadece bilimsel araştırma için kullanılacak olup, kimlik bilgileriniz sorgulanmamaktadır. Soruların hepsini cevaplamanız araştırmanın başarısı için büyük önem taşımaktadır. İçtenlikle vereceğiniz cevaplarınız ve katkılarınız için teşekkür ederiz.

Dr. Öğr. Üyesi Dilek ÖCALAN

Ebe Esra KAYA ÇELİK

Uygulama Tarihi

…./…./….

1.Kaç yaşındasınız?

2.Kilonuz

3.Boyunuz

4.Eğitim durumunuz (en son mezun olduğunuz okul) aşağıdakilerden hangisidir?

•Okuryazar• İlkokul mezunu• Ortaokul mezunu• Lise mezunu•Üniversite ve Üzeri

5.Mesleğiniz/işiniz nedir?

•Ev Hanımı/Çalışmıyor •Memur •İşçi •Serbest Meslek •Öğrenci •Esnaf •Çiftçi

6. Eşiniz/partnerinizin eğitim düzeyi nedir?

•Okuryazar •İlkokul mezunu •Ortaokul mezunu • Lise mezunu•Üniversite ve Üzeri

7. Eşinizin mesleği nedir?

•İşsiz/Çalışmıyor •Memur •İşçi •Serbest Meslek •Öğrenci •Esnaf •Çiftçi

8. Geliriniz size göre yeterli mi?

•Evet • Hayır • Kısmen

9.Aile tipiniz nedir?

•Çekirdek aile (eş, varsa çocuk/lar)

•Geniş aile (Aile büyükleri ve eş, varsa çocuk/lar)

10. Ne kadar zamandır evlisiniz? (……yıl)

• 1-5 yıl •6-10 yıl • 11- 15 yıl •15 yıl üzeri

12. Daha önce gebe kaldınız mı?

•Evet •Hayır

12. soruya cevabınız evet ise,

-En son kaç yıl önce gebe kaldınız?.....

-Toplam kaç kez gebe kaldınız?.....

-Kaç tane canlı doğum yaptınız?.....

-Yaşayan çocuk sayınız kaç tanedir?.....

-Kaç kez ölü doğum yaptınız: .....

-Kaç tane düşük yaptınız: .....

-Kaç kez kürtaj yaptırdınız: .....

13. Varsa çocuğunuzu/çocuklarınızı emzirdiniz mi?

•Evet • Hayır

13. soruya cevabınız evet ise, ne kadar süre emzirdiniz?.....

14. Aile planlaması için yöntem kullanıyor musunuz?

•Evet •Hayır

14. soruya cevabınız evet ise, hangi aile planlama yöntemini kullanıyorsunuz?

• Geri çekme

• Prezervatif (kondom)

• Takvim yöntemi

•RİA/ spiral

•Doğum kontrol hapları

•Aylık iğneler

•Diğer…….

15. Gelecekte gebelik planlama/isteme durumunuz aşağıdakilerden hangisidir?

•İstemiyorum

•Kararsızım

•İstiyorum

16. Gelecekte gebelik planınız/isteğiniz varsa ne kadar zaman sonra gebe kalmak istiyorsunuz?.....

17. Kendinizi aşağıdaki kategorilerden hangisinde görüyorsunuz?

•Çok zayıf• Zayıf •Normal •Şişman• Çok şişman

18. Çevrenizdekiler sizi aşağıdaki kategorilerden hangisinde görüyor?

•Çok zayıf• Zayıf• Normal• Şişman •Çok şişman

19.Eşinizin bedeninizi algılama biçimi önemli midir?

•Evet •Hayır• Kısmen

20.Çevrenizdekilerin bedeninizi algılama biçimleri sizin için önemli midir?

• Evet •Hayır •Kısmen

21. Kendinizi düşündüğünüzde dış görünümünüzden memnun musunuz?

• Evet •Hayır •Kısmen

EK 2-Çocuk Sahibi Olma İsteği Ölçeği

	ÇOCUK SAHİBİ OLMA İSTEĞİ ÖLÇEĞİ	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1.	Çocuklar olmadan yaşam anlamsızdır.					
2.	Evde çocuğun olması Yaradan'ın bir lütfudur.					
3.	Çocuk sahibi olmak yaşlılıkta ebeveynlerin bakımı için gereklidir.					
4.	Çocuk sahibi olmak eşlerin evlilik ilişkilerini geliştirir.					
5.	Çocuklarımı uygun şekilde eğitmek için gücümün yetmediğine inanıyorum.					
6.	Çocuklarımın geleceğinden endişelendiğimden, daha fazla çocuk sahibi olmak istemiyorum.					
7.	Gebeliğin önlenmesi Yaradan'ın işine karışmaktır.					
8.	Çocuklarımın sayısı artarsa, onların harcamalarını karşılayamayacağımı düşünüyorum.					
9.	Çocuk sahibi olmanın ağır bir sorumluluk olduğunu ve bu sorumluluğu taşıyamayacağımı düşünüyorum.					
10.	Çocuk sahibi olmak, eğitime devam etmeye engel olur.					
11.	Daha fazla çocuğa sahip olmak yaşamı daha mutlu kılar.					
12.	Daha fazla çocuğa sahip olmak yaşamda bir cesaret kaynağıdır.					
13.	Daha az çocuk sahibi olmanın daha büyük kolaylık olduğuna inanıyorum.					
14.	Doğum oranlarının artmaması durumunda, ülke yaşlı nüfusunda artış ve iş gücü kaybında azalma yaşanacaktır.					
15.	Kardeşi olmayan tek çocuklar, kardeşi olan çocuklara göre daha fazla psikolojik sorun yaşarlar.					
16.	Küçük aileler toplum tarafından daha kolay kabul edilir.					
17.	Bana göre, çocuk doğurmak için sürekli ve güvenli bir işe sahip olmak gerekir.					
18.	Torunlarımız hala/teyze ve dayı/amcadan mahrum bırakılmamalıdır.					
19.	Çiftlerin çocuk sahibi olmasını sağlamak için ebeveynliği desteklemenin gerekli olduğuna inanıyorum.					

EK 3. Beden İmajı Ölçeği

	Hiç Beğenmiyorum	Pek Beğenmiyorum	Kararsızım	Oldukça Beğeniyorum	Çok Beğeniyorum
Saçlarım					
Yüzümün rengi					
İştahım					
Ellerim					
Vücudumdaki kıl dağılımı					
Burnum					
Fiziksel gücüm					
İdrar – dışkı düzenim					
Kas kuvvetim					
Belim					
Enerji düzeyim					
Sırtım					
Kulaklarım					
Yaşım					
Çenem					
Vücut yapım					
Profilim					
Boyum					
Duyularımın keskinliği					
Ağrıya dayanıklılığım					
Omuzlarımın genişliği					
Kollarım					
Göğüslerim					
Gözlerinim şekli					
Sindirim sistemim					
Kalçalarım					
Bacaklarım					
Dişlerimin şekli					
Cinsel gücüm					
Ayaklarım					
Uyku düzenim					
Sesim					
Sağlığım					
Cinsel faaliyetlerim					
Dizlerim					
Vücudumun duruş şekli					
Yüzümün şekli					
Kilom					
Cinsel organlarım					
Hastalığa direncim					

EK-4. Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 24.04.2024-422527

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-91742949-044-422527 24.04.2024
Konu : Etik Kurulu Kararı (Esra KAYA ÇELİK)

Sayın Dr. Öğr. Üyesi Dilek ÖCALAN
Öğretim Üyesi

Enstitümüz Ebelik Anabilim Dalı yüksek lisans programı öğrencisi Esra KAYA ÇELİK'e ait, **Üniversitemiz Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Kararı** yazımız ekinde gönderilmiştir.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Doç. Dr. Yusuf TEMÜR
Enstitü Müdürü

Ek:Etik Kurulu Kararı (1 sayfa)

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI
ETİK KURULU KARARLARI

KARAR TARİHİ	OTURUM NO	KARAR SAYISI
16.04.2024	07	01-35

Üniversitemiz Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanı Prof. Dr. Nail YILDIRIM Başkanlığında toplandı.

KARAR 07.08- Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğünün 26.02.2024 tarih ve 404979 sayılı yazısı görüşüldü.

Aşağıda bilgileri yer alan araştırmacıların yapmak istediği uygulamaların ve kullanacağı veri toplama araçlarının etik açıdan uygunluğuna oy birliği ile karar verildi.

ÇALIŞMANIN TÜRÜ	Yüksek Lisans Tezi
BAŞLIK	Kadınların Çocuk Sahibi Olma İsteği ve Beden İmajı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi
TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ/ ÇALIŞMANIN YAZARI	Dr. Öğr. Üyesi Dilek ÖCALAN Esra KAYA ÇELİK (Ebelik Anabilim Dalı)
RAPORTÖR GÖRÜŞÜ	OLUMLU

Prof. Dr. Nail YILDIRIM
Etik Kurul Başkanı
(İmza)

Prof. Dr. Mehmet Serkan UMUZDAŞ
Başkan Yardımcısı
(İmza)

Prof. Dr. Emine ÖĞÜK
Üye
(İmza)

Prof. Dr. Mehmet KARGÜN
Üye
(İmza)

Prof. Dr. Muhittin DEMİRAY
Üye
(İmza)

Doç. Dr. Tuğba KILIÇER
Üye
(İmza)

Doç. Dr. Hüseyin Baha ÖZTUNÇ
Üye
(İmza)

EK-5. Emirseyit Asm Hekim İzni

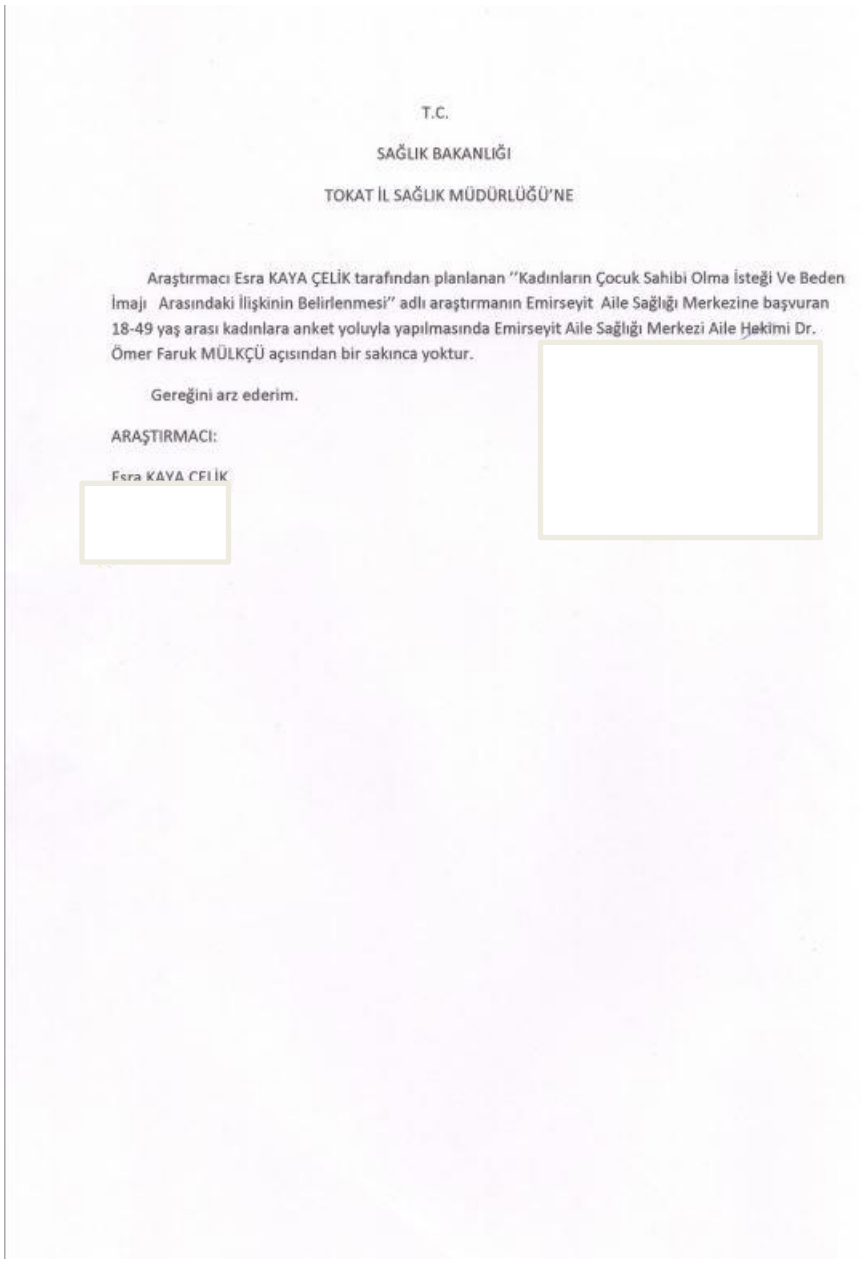

T.C.

SAĞLIK BAKANLIĞI

TOKAT İL SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Araştırmacı Esra KAYA ÇELİK tarafından planlanan ''Kadınların Çocuk Sahibi Olma İsteği Ve Beden İmajı Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi'' adlı araştırmanın Emirseyit Aile Sağlığı Merkezine başvuran 18-49 yaş arası kadınlara anket yoluyla yapılmasında Emirseyit Aile Sağlığı Merkezi Aile Hekimi Dr. Ömer Faruk MÜLKÇÜ açısından bir sakınca yoktur.

Gereğini arz ederim.

ARAŞTIRMACI:

Esra KAYA ÇELİK

EK-6. Çocuk Sahibi Olma İsteği Ölçek İzni

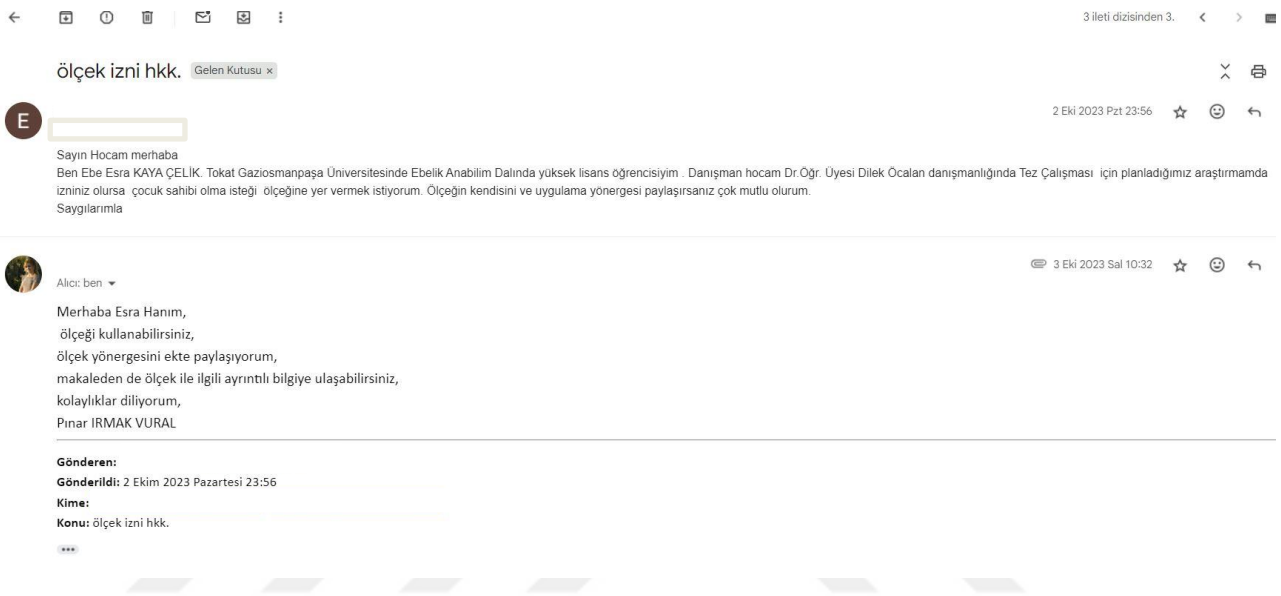

3 ileti dizisinden 3.

ölçek izni hkk. Gelen Kutusu ×

E

2 Eki 2023 Pzt 23:56

Sayın Hocam merhaba
Ben Ebe Esra KAYA ÇELİK. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde Ebelik Anabilim Dalında yüksek lisans öğrencisiyim . Danışman hocam Dr.Öğr. Üyesi Dilek Öcalan danışmanlığında Tez Çalışması için planladığımız araştırmamda izniniz olursa çocuk sahibi olma isteği ölçeğine yer vermek istiyorum. Ölçeğin kendisini ve uygulama yönergesi paylaşırsanız çok mutlu olurum.
Saygılarımla

3 Eki 2023 Sal 10:32

Alıcı: ben

Merhaba Esra Hanım,
ölçeği kullanabilirsiniz,
ölçek yönergesini ekte paylaşıyorum,
makaleden de ölçek ile ilgili ayrıntılı bilgiye ulaşabilirsiniz,
kolaylıklar diliyorum,
Pınar IRMAK VURAL

Gönderen:
Gönderildi: 2 Ekim 2023 Pazartesi 23:56
Kime:
Konu: ölçek izni hkk.

EK-7. Beden İmajı Ölçeği İzni

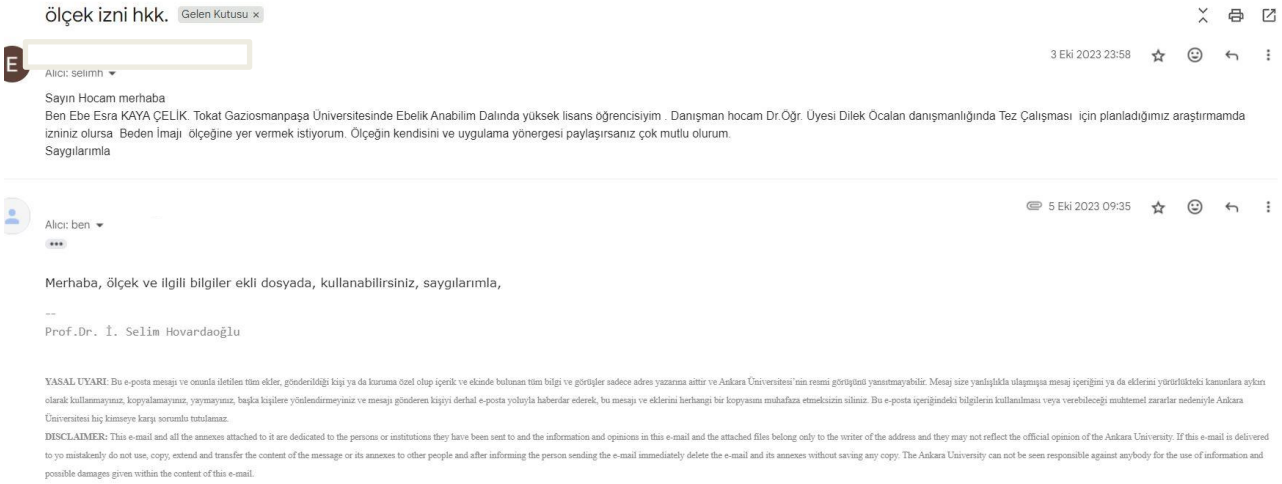

ölçek izni hkk. Gelen Kutusu ×

3 Eki 2023 23:58

Alıcı: selimh

Sayın Hocam merhaba
Ben Ebe Esra KAYA ÇELİK. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde Ebelik Anabilim Dalında yüksek lisans öğrencisiyim . Danışman hocam Dr.Öğr. Üyesi Dilek Öcalan danışmanlığında Tez Çalışması için planladığımız araştırmamda izniniz olursa Beden İmajı ölçeğine yer vermek istiyorum. Ölçeğin kendisini ve uygulama yönergesi paylaşırsanız çok mutlu olurum.
Saygılarımla

5 Eki 2023 09:35

Alıcı: ben

Merhaba, ölçek ve ilgili bilgiler ekli dosyada, kullanabilirsiniz, saygılarımla,

--
Prof.Dr. İ. Selim Hovardaoğlu

YASAL UYARI: Bu e-posta mesajı ve onunla iletilen tüm ekler, gönderildiği kişi ya da kuruma özel olup içerik ve ekinde bulunan tüm bilgi ve görüşler sadece adres yazarına aittir ve Ankara Üniversitesi'nin resmi görüşünü yansıtmayabilir. Mesaj size yanlışlıkla ulaşmışsa mesaj içeriğini ya da eklerini yürürlükteki kanunlara aykırı olarak kullanmayınız, kopyalamayınız, yaymayınız, başka kişilere yönlendirmeyiniz ve mesajı gönderen kişiyi derhal e-posta yoluyla haberdar ederek, bu mesajı ve eklerini herhangi bir kopyasını muhafaza etmeksizin siliniz. Bu e-posta içeriğindeki bilgilerin kullanılması veya verebileceği muhtemel zararlar nedeniyle Ankara Üniversitesi hiç kimseye karşı sorumlu tutulamaz.
DISCLAIMER: This e-mail and all the annexes attached to it are dedicated to the persons or institutions they have been sent to and the information and opinions in this e-mail and the attached files belong only to the writer of the address and they may not reflect the official opinion of the Ankara University. If this e-mail is delivered to yo mistakenly do not use, copy, extend and transfer the content of the message or its annexes to other people and after informing the person sending the e-mail immediately delete the e-mail and its annexes without saving any copy. The Ankara University can not be seen responsible against anybody for the use of information and possible damages given within the content of this e-mail.

EK-8. Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu

Ebelik bilimine katkı sağlamak amacıyla bir bilimsel araştırma yapmayı planlamaktayız. Yapılması planlanan araştırmanın ismi "KADINLARIN ÇOCUK SAHİBİ OLMA İSTEĞİ VE BEDEN İMAJI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ"dir.18-49 yaş arasında en az 1 yıldır evli, en son gebeliğinden 3 yıl geçmiş olan kadınların alınacağı bu çalışmaya, tıbbi durumunuz bu koşullara uyduğu için sizi de davet ediyoruz. Ancak hemen belirtilmelidir ki araştırmaya katılıp katılmamak gönüllülük esasına dayalıdır. Bu bilimsel çalışmaya katılma kararını tamamen hür iradeniz ile vermelisiniz. Bu kararı verirken hiç kimse tarafından size telkin ve baskıda bulunulamaz. Kararınızdan önce söz konusu bilimsel araştırma ve bu araştırmaya katılmayı kabul etmeniz durumunda yapılacak işlemler hakkında sizi bilgilendirmek istiyoruz. Bu bilgileri okuyup anladıktan sonra bu bilimsel araştırmaya katılmak isterseniz formu imzalayınız.

Bilimsel çalışma hakkında bilgiler

Araştırmaya davet edilmenizin nedeni, Tokat ili Emirseyit Kasabası Emirseyit ASM ye takip için başvuru yapmış olmanızdır. Bu araştırma Tokat il merkezinde bulunan Emirseyit Kasabası Emirseyit ASM ye 15.04. 2024 – 15.08.2024 tarihleri arasında takip ve muayane için başvuru yapmış tüm sağlıklı 18-49 yaş evli ve en son üzerinden 3 yıl geçmiş olan kadınlarla gerçekleştirilecektir. Bu araştırmanın amacı, kadınların çocuk sahibi olma istekleri ve beden imajı arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Çalışma kapsamında bilinmesi gereken durumlar ve araştırmacılar ile gönüllülerin uyması gereken kurallar

Araştırmaya katılmanız durumunda;

1. Sizden herhangi bir ücret istenmeyecektir.
2. Çalışmaya katıldığınız için size ek bir ödeme yapılmayacaktır.
3. Araştırmacı ile aranızda kalması gereken size ait bilgilerin gizliliğine büyük özen ve saygı gösterilecektir.
4. Araştırma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında kişisel bilgileriniz çok büyük bir hassasiyetle korunacaktır.
5. Çalışma sırasında meydana gelebilecek sağlınız ile ilgili ve diğer olumsuzlukların sorumluğu araştırmacılara aittir.
6. Gönüllü olarak katıldığınız çalışmanın herhangi bir aşamasında araştırmadan ayrılabilirsiniz. Ancak ayrılmadan önce araştırmacılara bu durumu bildirmeniz önemlidir.
7. Çalışmaya katılmayı kabul etmemeniz durumunda eğitim ve öğretim hayatınızda hiçbir değişiklik olmayacak, her zaman olduğu gibi aynı özen ve ihtimam ile sürdürülecektir

Katılımcının (Gönüllü) / Hastanın Beyanı

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Ebe Esra KAYA ÇELİK ve tez danışmanı Dr. Öğr. Üyesi Dilek ÖCALAN tarafından, bir araştırma yapılacağı belirtilerek bu araştırma ile ilgili yukarıdaki bilgiler tarafıma aktarıldı. Bu bilgilerden sonra böyle bir araştırmaya "katılımcı" olarak davet edildim. Eğer bu araştırmaya katılırsam, araştırmacı ile aramda kalması gereken, bana ait bilgilerin gizliliğine bu araştırma sırasında da büyük özen ve saygı gösterileceği, araştırma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında kişisel bilgilerimin ihtimamla korunacağı kesin ve net bir şekilde belirtilmiştir. Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Benden herhangi bir ücret talep edilmeyeceği ve bana da herhangi bir ödeme yapılmayacağı net ve kesin bir şekilde ifade edilmiştir. Projenin yürütülmesi sırasında herhangi bir sebep göstermeden araştırmadan çekilme hakkına sahip olduğum bildirilmiştir. Ancak araştırmacıları zor durumda bırakmamak için araştırmadan çekileceğimi önceden bildirmemin uygun olacağının da bilincindeyim. Ayrıca tıbbi durumuma herhangi bir zarar verilmemesi koşuluyla araştırmacı tarafından araştırma dışı tutulabilirim. İster doğrudan ister dolaylı olsun, araştırma sürecinde araştırma ile ilgili ortaya çıkabilecek sağlık durumuyla ilgili olumsuzluklarda sorumluluk araştırmacılara ait olup parasal bir yük altına girmeyeceğim. Araştırma sırasında araştırma ile ilgili bir sağlık sorunu ile karşılaştığımda; günün herhangi bir saatinde Ebe Esra KAYA ÇELİK'e ---------- numaralı telefondan ulaşarak danışabileceğimi biliyorum. Bu araştırmaya katılmak zorunda değilim ve katılmayabilirim. Katılmam konusunda zorlayıcı herhangi bir davranışla karşılaşmış değilim. Eğer katılmayı reddedersem, bu durumun kişisel olarak bana herhangi bir zarar getirmeyeceğini de biliyorum. Bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Kendi başıma belli bir düşünme süresi sonunda adı geçen bu araştırma projesinde "katılımcı" (gönüllü) olarak yer alma kararını tamamen hür iradem ile almış bulunuyorum. Bu konuda yapılan daveti büyük bir memnuniyet ve gönüllük içerisinde kabul ediyorum.

Tarih

Katılımcı (Gönüllü)

Adı, Soyadı :

Adres :

Telefon :

İmza :

Katılımcı (Gönüllü) ile Görüşen Araştırmacı

Adı, Soyadı, Ünvanı :

Adres :

Telefon :

İmza

EK-9. Tez Konu Başlığı Kurul Onayı

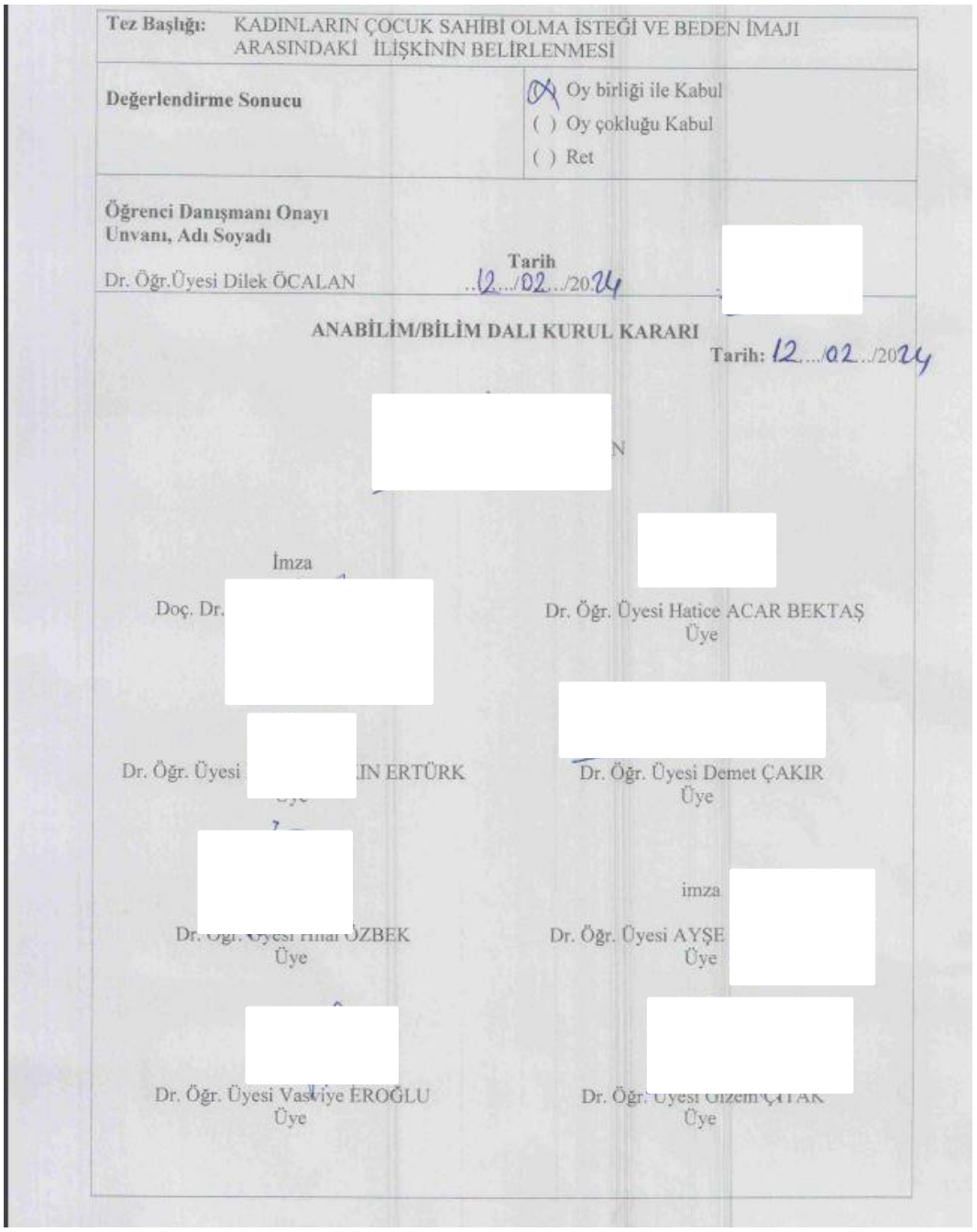

Tez Başlığı: KADINLARIN ÇOCUK SAHİBİ OLMA İSTEĞİ VE BEDEN İMAJI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN BELİRLENMESİ

Değerlendirme Sonucu

(X) Oy birliği ile Kabul
( ) Oy çokluğu Kabul
( ) Ret

Öğrenci Danışmanı Onayı
Unvanı, Adı Soyadı

Dr. Öğr.Üyesi Dilek ÖCALAN

Tarih ..12.../02.../2024

ANABİLİM/BİLİM DALI KURUL KARARI

Tarih: 12.../02.../2024

İmza

Doç. Dr.

Dr. Öğr. Üyesi Hatice ACAR BEKTAŞ
Üye

Dr. Öğr. Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Demet ÇAKIR
Üye

Dr. Öğr. Üyesi
Üye

imza

Dr. Öğr. Üyesi AYŞE
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Vasfiye EROĞLU
Üye

Dr. Öğr. Üyesi
Üye

EK-10. ÖZGEÇMİŞ